

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Väike-Maarja
Valla Infoleht
internetis
www.v-maarja.ee

Nr 4 (305)

APRILL 2020

TASUTA

Ole koos meiega:

[facebook](#)

Seoses eriolukorraga on ümber korraldatud vallavalitsuse töö

Väike-Maarja Vallavalitsus annab teada, et seose üleriigilise eriolukorra kehtestamisega on ümber korraldatud ametiasutuse töö. Vallavalitsuse igapäevane töö jätkub ja kõik teenused on endiselt kättesaadavad, kuid elanike vastuvõttu ei toimu.

Kõik ametnikud on kättesaadavad telefoni või e-posti vahendusel. Väike-Maarja Vallavalitsuses teenindatakse kodanikke ainult vastava valdkonna spetsialistiga eelneval kokkuleppel. Ametnike kontaktid leiata kodulehelt www.v-maarja.ee, kantselei üldtelefon 329 5750.

Sotsiaalsete probleemide korral (ravimid, esmatarbekaubad, toit jms) palun pöörduda Ene Kinski poole, tel 329 5761 (kell 8.00-17.00).

Vallavalitsuses teenindatakse kodanikke eelneval kokkuleppel.
Foto Kristel Kitsing

Korteriühistud said hoovide heakorrastamiseks toetust

Väike-Maarja vallas tegutsevatel korteriühistel oli 1.-31. märtsini võimalik Väike-Maarja vallavalitsuselt taotleda toetust kortermajade hoovide heakorrastamiseks.

Toetust sai taotleda sissesõiduteede parendamiseks, rataste ja sõidutautode parkimiskohtade rajamiseks või parendamiseks, jalakäijate ala, sealhulgas haljas- või puhkeala rajamiseks või parendamiseks, prügimaja või prügikonteinerite platsi rajamiseks või parendamiseks ja abihoone ehitamiseks, rekonstrueerimiseks või lammutamiseks.

Kui möödunud aastal esitati vallavalitsusele üks taotlus, siis tänava laekus projekti "Hoovid korda!" taotluste esitamise tähtjaks neli taotlust kogusummas 29 103 eurot, millest toetuse summa moodustab 10 730 eurot. Valla eelarves on „Hoovid korda!“ projek-

titaotluste rahastamiseks ette nähtud 12 000 eurot. Toetust antakse taotlejale kuni 50 protsendi ulatuses töö kogumaksumusest, kuid mitte rohkem kui 3000 eurot ühe taotleja kohta või 6000 eurot ühistootluse korral.

Hindamiskomisjoni ettepanekul otsustas vallavalitsus rahastada kõiki esitatud taotlusi.

Toetuse abiga paigaldatakse Väike-Maarjas ühistootluse esitanud Ravi tn 2 ja Ravi tn 4 kortermajade esisele sissesõiduteele uus asfaltkate, Vao külas Pargi tn 7 kortermaja ette rajatakse korralik parkla ja Triigi külas Kukerpui kinnistul asuva kortermaja ees korrastatakse sissesõiduteed. Parkla ja sissesõidutee laiendamiseks saab toetust ka Väike-Maarjas Tamsalu mnt 2 asuv kortermaja.

Ene Preem
arendusnõunik

Möödunud aastal sai toetust Lõuna tn 13 KÜ Väike-Maarjas. Foto Kristel Kitsing

Kampaaniaga „Värvid valda!“ motiveeritakse maju värvima

Alates märtsikuust saavad kõik Väike-Maarja vallas ehitisi omavad füüsilised (eraisikud) ja juriidilised isikud (ettevõtted, vabariühendused, korteriühistud) osaleda kampaanias „Värvid valda!“.

Kampaania „Värvid valda!“ eesmärk on Väike-Maarja valla visuaalse ilme parandamine ja ehitiste välisfassaadide (seinte, sokli, terrassi, aknaraamide, uste ja katuste jms) ning piirdeaedade korrastamine.

Vallavalitsus hüvitab kampaanias osalenud ja tähtjaks värvimistööd lõpetanud isikule kuni 70% värvikulu ja töövahendite maksumusest, kuid mitte rohkem kui 1000 eurot.

Kampaanias osalemiseks tuleb ehitise omanikul või volitatud esindajal esitada Väike-Maarja vallavalitsusele kirjalik avaldus. Avalduse vormi leiab valla veebilehelt. Avaldusele tuleb

lisada seisukorra fikseerimiseks foto värvitavast ehitisest.

Avaldusi saab esitada 1. märtsist kuni 30. aprillini 2020.

Vallavalitsus hindab esitatud taotlusi ajavahemikul 02.05 - 01.06.2020.

Taotluste hindamisel lähtutakse järgmistest asjaoludest:

- 1) ehitise atraktiivsusest ning asukohast ja kaugusest avalikult kasutatavast teest või tänavast;
- 2) kavandatava tegevuse vajadusest.

Kampaania tingimused ei piira osaleja eelistusi värvitootjate ja edasimüüjate valikul. Ostes rakenduvad tavapärased, kaupluste või edasimüüjate poolt korraldatavad allahindlused, kliendikaardi soodustused jne.

Lisaks ostetavale värvile on abikõlblikud ka värvimistööde teos-

tamiseks kasutatavad töövahendid: pintsliid, värvirullid, erinevad harjad, puhastus- või pesuvahendeid, liivapaberid, teibid, kraapraud ja renditellinud jms värvimiseks vajalike seadmete rentimine.

Kampaanias osalevate ehitiste värvimistööd peavad olema lõpetatud hiljemalt 16. oktoobriks 2020.

Rahalistes kuluhüvitised makstakse välja pärast tööde teostamist. Hüvituse saamiseks tuleb ehitise omanikul esitada kampaaniaga seotud värvi ja töövahendite ostu tõendavad kuldokumentide oõgust ja värvimise tulemust ning kinnitab tulemused.

Lisainfo: Ene Preem, tel 329 5766 või 523 9550, e-post ene.preem@v-maarja.ee.

Ene Preem
arendusnõunik

Väike-Maarja valla mehed tervitasid naisi luule ja lauluga

Küll oleks maailm siin igav ja vaene, kui teda ei ehiks, ei ilustaks naine.

Kui naisi ei oleks, kes mehi siis toetaks, kes tüli ja põnevust maailma soetaks.

Selliste luuleridadega alustasid Väike-Maarja seltsimaja näiteringis tegutsevad Raul Oja ja Jaanus Kangur naistepäeva kontserti ning juhatasid sisse meie valla kõige kangema vaimu ja väega mehed.

Kuidas tänavune naistepäeva kontsert üldse teoks sai? Mul oli juba ammu plaan see ettepanek teha meie helitehnik Silver Aasumetsale. Miks just Silverile, mõtlete ehk? Seltsimaja all keldris asub juba pikka aega bändiruum, kus pilli käib mängimas ka Silver. Sellega seoses tekkiski mõte, et miks mitte teda paluda. See „jah“ sõna tuli päris pika küsimise peale, kuid ma olen väga õnnelik, et Silver selle ära tegi ja väljakutse vastu võttis. Suur-suur tänu Silverile selle eest! Aga see, mis kontserdil täpselt juhtuma hakkab, oli mullegi suur üllatus. Silver oli kava väga osavalt kokku pannud ning nagu eestpoolt juba lugemise, olid päevajuhtideks kutsutud Raul Oja ja Jaanus Kangur, juhataes sisse esi-nejad, lugedes luuletusi ning esitades tsitaate naiseks olemise kohta. See tuli neil suurepärase näitlejameisterlikkusega välja. Aitäh Raul ja Jaanus!

Esinesid Lembit Kopso, Günter Kits ning oma sooloetteaste tegi ka Silver. Kontserdi lõpus tehti üks ühis-lugu, milleks oli Tõnis Mäe kirjutatud laul „Veenus“. Kontsert võeti väga hästi vastu ja kuulda oli ainult kiidusõnu. Aitäh armsad vaimu ja väega meie valla mehed, olete väga vinged!

Mul on südamest hea meel, et nii paljud naised tulid seda kontserti

Vaimu ja väega meie valla mehed. Foto Silvi Aasumets

kuulama, olid ka mõned mehed. Kõik naised ja tüdrukud, kes kontserdile tulid, said nartsissiõie, mis tegi rõõmu ja tõi naeratuse näole. Ka päike oli selleks päevaks välja tulnud ning õhk oli kevadiselt soe. Suur tänu väikesele

lillede jagajale Heinrich Aasumetsale. Järgmiseks aastaks mõtleme taas midagi toredat välja, millega 8. märtsil naisi üllatada. Seniks ilusat kevadet ja taaskohtumiseni!

Terje Künnik

Kust saab asjakohast infot?

RIIGI INFOTELEFONID

1247 Kriisiinfotelefon

1220 Põrari nõuandetelefon

53 01 9999 Konsulaarabi

112 Hädababinumber

Vallavanema veerg

Alustan ühe minu poolt kohandatud, kuid suures osas tsiteeritud välja- võttega: „Möödunud hooajal suri... viiruse tõttu ligi 60 inimest, kellest enamik olid vanemaealised ja paljud hooldekodude elanikud. Terviseameti peaspetsialisti sõnul soodustab hooldekodudes elavate inimeste seas... viiruse levikut samades ruumides viibimine ja piiratud liikumisvõimalused. Hooldekodudes on palju vanemaealisi ja kroonilisi haigeid, kes on...viiruse poolt haavatavamad ja põevad haigust raskemalt. Hooajal vajavad Eestis haiglaravi ligikaudu 1700 inimest. Raskemate juhtudega ehk intensiivravi patsientidest on umbes 30 protsenti hooldekodude elanikud ning umbes pooled neist surevad.

Millal eelnev lõik kirjutati või kirjutatakse? Kas näiteks 2021. aasta jaanuaris ja lisame kolme punkti asemele sõna „koroon“? Või on see juba ilmunud ainult kuus kuud tagasi (1. oktoobril 2019) ja kolme punkti asemele lisame sõna „gripi“? Õige on viimane, lounaestlane.ee lehel. Meie tänases infoühiskonnas on paari kliki kaugusel ka andmed teistes riikides asetleidnud gripist tingitud andmete kohta. Näiteks Itaalia. Ühe uurimistöö alusel oli Itaalias 2016/2017 perioodil griptüsistustega seotud 24 981 surma ja aasta varem 2015/2016 oli neid 15 801. Võin huvitatud inimesele saata lingi vastavale uurimistööle.

Eelnevaga ei tahtnud ma öelda, et pingutame täna Eestis eriolukorra piirangutega üle. Pigem seda, et gripiviirusega oleme õppinud reaalselt elama. Me ei mõtle igapäevaselt, et

suure tõenäosusega lahkub igal aastal gripiviiruse tüsistuste tõttu ligikaudu 60 eestlast. Suure tõenäosusega ei saada president igal kalendriaastal esimesele gripist tingitud tüsistustesse lahkunule kaastundeavaldust. COVID-19 viirushaigus on uus ja me ei tea selle haiguse ohtlikkusest ja ravimisest veel piisavalt palju. 11. märtsil 2020 klassifitseeris Maailma Terviseorganisatsioon haiguse pandeemiaks, kui see oli jõudnud juba vähemalt 114 riiki. 2. aprillil ületas tuvastatud nakatunute arv miljoni piiri ning surmade arv ligines 52 tuhandele. Kuid maailm õpib iga päev ning meil tuleb õppida hakkama saada ka olukorras, kus nakkushaiguse epideemiline levik on kogu maailma „seisma“ pannud. Täna (02.04-toim) info põhjal saan vähemalt mina öelda, et vanasõna: „parem karta kui kahetseda“ on eredalt silme ees nii Vabariigi Valitsusel kui Päästametil, ja ka enamusel eestlastel. Igapäevaselt on nii uudisteportaalides kui ka lihtsalt omavahelistes vestlustes koroonaviirushaiguse temaatika aktiivselt päevakorras. Ka Väike-Maarja vallavalitsus suhtub COVID-19 viiruse võimalikku levikusse tõsiselt ning proovime rakendada kõik mõistlikke meetmeid nakatumisrisi vähendamiseks. Loomulikult ei ole võimalik teha seda ilma kogukonna elanike toeta. Me oleme senini tervise seisukohalt väga hästi hakkama saanud ning ma tänan kõiki, kes peavad pingutama, et meie elanikud võimalikult vähe selles pandeemias puudutatud saaksid.

Senise info puhul on koroonaviirushaiguse nn riskirühmaks liigitatud

Vallavalitsuse istungid on nüüd Skype vahendusel toimumas. Foto erakogu

just vanemaealised ning omavalitsuse jaoks on meil kõige kriitilisemaks meie hooldekodud. Tammiku hooldekodu juhataja Anne Põldmaa suutis kokku leppida oma töötajatega ja on oma naiskonnaga alates 2. aprillist nõ tääisolatsioonis. Tammiku hooldekodu töötajad kodudes ei käi ja õõbivad hooldekodu pinnal. Enne isolatsiooni jäämist võeti nii töötajatelt kui ka hooldatavatelt COVID-19 proovid ja õnneks olid kõik tulemused negatiivsed. Ka Väike-Maarja hooldekodus on rakendatud eriolukorras kõiki vajalikke hügieeninõudeid, et vähendada riski viiruse levikule. Väljakutseks võib osutuda COVID-19 viiruse korral klientide isoleerimine ja nende hooldamise puhul selline tegutsemine, et viirus ei leviks ja ka töötajad jääksid terveks. Eks seda isoleerimise keeru-

kust ja vajadust tunnetavad kõik Lääne-Viru maakonna omavalitsused ning proovime maakonnatasandil ühist lahendust (nn puhverpinda) leida koostöös Pääste-, Sotsiaalkindlustusameti ja ka Terviseametiga. Hooldekodudes on ka tööjõu nappimise risk. See võib tekkida kui haigestub töötaja või tema leibkonnast keegi. Vallavalitsus on pannud üleskutse kodulehele ja sotsiaalmeediasse, et kaasata meie vallas elavaid inimesi vabatahtlikult hooldekodu töösse, juhul kui meie hooldekodude töötajad haigestuvad ning vajame lisakäsi. Lisaks võib suurendada ka toidu ja ravimite kojuveo vajadust.

Igast kriisist on võimalik õppida. Naljakuul võib tõgada, et tiigrihüppe programm ei suutnud koolides viie aasta jooksul ka nii palju muuta, kui käesolev pandeemia ja sellest tingitud distantsõpe kahe nädalaga. Loomulikult on vaja kasutusele võtta uusi digilahendusi distantsõppe korraldamiseks. Meie digipädevus areneb hüppeliselt ning õpetajatele on olukorras toimetulek korralik väljakutse. Samas on õpetajatelt tagasiside, et need õpilased, kellel oli raskusi koolis laua taga, on nüüd ka raskustega kodus. Uus olukord paneb kooli, lapsevanema ja õpilase täiesti uude situatsiooni. Saab selgeks, kuidas õpilane suudab oma päevakava nii korraldada, et vajalik koolitöö oleks kodus tehtud ning kuidas ka lapsevanem on võimeline teda selles toetama. Jaga- tud vastustus – elu alus.

Kuigi meil on lasteaiad avatud, siis oleme andnud kõigile soovitusi, et võimalusel koju jääda. Hetkel on ligikaudu 260 lasteaialapset kohal

käimas 6-9 last. Väge hea tulemus ning siin on piisanud mõistlikust soovitus-est ja koostööst. Arusaadavalt peavad mõned lapsevanemad tööle minema, kui tema ettevõtte saab tänases olukorras jätkata.

Majanduslangusest tingitud välja- kutsed ja nendega seotud probleemid ei saabu kohe esimesel kalendrikuul ning omavalitsuste jaoks on väike vii- teaeg. Vabariigi valitsus on koostanud küll juba 1 lisaelarve ja näinud ette rahalised vahendid ka omavalitsuste toetamiseks, kuid tänast olukorda isegi kergelt analüüsides on majanduslangusest tulenev negatiivne mõju väga oluline ja sellest välja tulemine võib vajada pikka perioodi. Seni ei ole vallavalitsus veel tormanud uut lisaelarvet koostama, sest iga nädal, sisuliselt iga päev saabub uut infot ning vajame infot, milliseks kujunevad keskvalitsuse meetmed omavalit- suste riigieelarves. Loomulikult on oluline, kui suur on riigi toetusõlg et- tevõtlusele tervikuna ning kui pikaks kujunevad eriolukorras kehtestatud piirangud.

Tavaliselt on aprill naljakuu, kuid liiga ärev olukord ei lase huumorit ligi. Ole positiivne ja ära anna alla! Hea huumor on hinge tervis. 22. aprillil saabub ka meie rahvuskangelase Georg Lurichi sünnipäev. Tee talle sünnipäevakingitus! Mine kogu perega jooks- ma, rattaga sõitma või matkama. Küll Sa leiad koha ja viisi, kus seda ohutult teha. Terves kehas terve vaim, ka see on oluline ennetusmeede!

Käitu vastutustundlikult ja ole terve!

Indrek Kesküla
vallavanem

Distantsõppe võlud ja valud Väike-Maarja gümnaasiumis

Vabariigi valitsuse suuniste alusel suundus Väike-Maarja koolipere alates 16. märtsist distantsõppele. Uude olukord, milleks kool ei ole osanud teadlikult ette valmistada, pakub väljakutseid nii õpilastele kui ka õpetajatele.

Pea kõik Väike-Maarja gümnaasiumi õpetajad rakendavad distantsõppes traditsioonilist meetodit paberi-pliiat- si-õpiku-töövihiku näol, millega sageli kaasneb õpetajale fotode saatmine tehtud tööst. Palju kasutatakse ka varasemaltki õppetöös katsetatud Google'i rakendusi (Google Drive, Google'i dokumendid, Google'i tabelid, Gmail, uue lahendusena Google Classroom) ja muid internetiga seotud võimalusi – Zoomi keskkonnas videotundide läbi- viimine, Miksike, YouTube, virtuaalõppe-keskkonnad, erinevad e-õppeplat- vormid, Opiq.ee õpikuid ja töövihiku- id asendav veebirakendus. EKoolis toimub õpetajate-õpilaste-lapsevane- mate vahel tihedam infovahetus kui kunagi varem. Õppes vajalikuks suhtle- miseks kasutatakse ka enneolematult palju e-posti ja sotsiaalmeediat.

Matemaatikaõpetaja Heli Reinart tõdes, et esimene nädal oli väga keeru- line. Zoomi videokonverentside kesk- kond võimaldab tal uue osa selgitami- sel ja ülesannete lahendamisel tahvlit kasutada. Õpilased näevad, kuulevad ja saavad vajadusel kohe abi küsida. Pärast esimesi e-tunde ei tahtnud üks- ki klass sellest enam loobuda. Miinu- seks pidas õpetaja seda, et ta siiski ei näe, mida õpilased täpselt teevad ja kaugele nad jõudnud on.

„Hommikul istun arvuti taha ja hak- kan aga ülesandeid lahendama ja uut osa selgitama. Vahel on tunne, et olen tunnis ükski, siis palun, et nad minuga ikka räägiks või kirjutaksid. Paljud eelistavad kirjalikult vastamise varian- ti,“ rääkis õpetaja Reinart oma tööpäe- vast. „Peame vastu ja unistame koos lastega, kui hea oleks koolis käia,“ võt-

Pildil on sildid, mis on distantsõppes hädavajalikud, kui peres on nii õpetaja kui ka õpilane. Üks silt käib lapse uksele ja teine vanema omale, siis on kindel, et nad teineteise videotundi ei sega. Foto Relika Maripuu

ti ta kokku.

Vene keele õpetaja Merles Laane- mägi ütles, et kolme distantsõppe- nädalaga on tekkinud süsteemsus. Õppetöös kasutab õpetaja Laanemägi õpilastega Google Classroomi kesk- konda ja usub, et mida vähem uusi keskkondi lapsele, seda parem.

„Minu tööpäev "kodukoolis" algab kahel eelmisel päeval esitatud kodu- tööde parandamisega ja vanade võlg- nevuste laekumiste ülevaatamisega. Seejärel valmistan ette järgmise päeva tunni,“ kirjeldas õpetaja Laanemägi oma koolipäeva.

Google Classroomi puhul hindab õpetaja Merles Laanemägi, et kogu info, failid ja lingid on ühes kohas. Õpi- lane saab liituda oma Gmaili kontoga ja tema tööd on ainult õpetajale nähtavad. Lisaks saab õpetaja anda privaatselt tagasisidet. Igall klassil on oma kaust, kus on esitatud tööd kuupäeva- de kaupa jagatult, mis omakorda liht- sustab nende kontrollimist ja vanade võlgnevuste laekumise jälgimist. Laps võib laadida kodutöö ka fotona ja õpe- taja saab otse fotol parandada/kom- menteerida. Põhikooliklassidele teeb õpetaja oma häälega ekraanisalves- tusi, mille järgi saavad õpilased tähe- lepanu pöörata hääldamisele. Merles Laanemäe hinnangul on märgatavalt paranenud õpilaste arvutioskused ja venekeelse klaviatuuri kasutamise os- kus. Ta tõi välja, et Google Classroomi

kasutuselevõtt kulges mõningate takis- tustega, sest keskkond oli kõigil mille- gipärast algselt soomekeelne ja lapsed pidid selle oma arvutites seadistama inglise keelde. Samuti oli õpilasi vaja juhendada, kuidas teha oma tööst fotod nii, et õpetaja neid arvutis paran- dada saaks.

„Arvan, et jätkame õpilastega ka pä- rast distantsõppeperioodi lõppu aeg- ajalt vajaduspõhiselt selle keskkonna kasutamist, sest õpitud oskusi ei saa ju rooste lasta minna,“ vaatas õpetaja Merles Laanemägi tulevikku ja tõdes, et vahetut suhtlemist koolis ei suuda asendada ükski keskkond.

Pärast esimest distantsõppenädalat viis kool läbi tagasisideküsitluse 4.-12. klassi õpilaste ja 1.-12. klassi lasteva- nemate seas. Küsitlusele vastas 93 lap- sevanemat. 72% vanemate hinnangul oli distantsõppe maht keskmine, 26% pidas õpet mahukaks. 60% vanematest hindasid oma lastele kõige sobiliku- maks paberil-pliiatsil-õpikul-töövihiku- tol-töölehel põhinevat õpet ja 40% va- nemaist pooldasid õpetaja pakutatavat elektroonilist keskkonda. Viimastest meeldisid enim Google Drive ja Goog- le Classroom. 72% vanematest arvas, et kool on distantsõppega hästi toime tul- nud, 28% arvas, et rahuldavalt, mitte- rahuldavat hinnangut ei andnud keegi. Tehnilistest takistustest toodi välja eKooli torked esimesel distantsõppe- päeval, mitterahuldavat internetiühen-

dust kodudes, ja muret, kui peres on mitme lapse peale üks arvuti.

75% õpilastest vastasid, et distants- õpe neile raskusi ei valmista, samas 25% hindasid koduse õppe enda jaoks problemaatiliseks. 57% õpilaste hin- nangul oli õppe maht keskmine ja vas- tas varasemale koolipäeva õppemahu- le, 29% hindasid mahtu suureks ja 14% väikseks. Peamiselt valmistasid rasku- si uue osa omandamine ja iseseisvalt õppimine matemaatikas, vene keeles ning keemias. Õppekeskkondade va- likul pooldasid üle poole ehk 60% e- keskkondades õppimist, õpikuid-töö- vihikuid-töövihiku pidasid sobilikumaks 40% õpilastest. Enim märgiti Zoomi

Google Drive'i keskkonda, millele järg- nes Google Classroom ning tunnustati videotundide keskkonda.

Kooli direktor Marje Eelmaa tänab kõiki tagasiside eest ning lubab ette- panekutega edaspidisel distantsõppe korraldamisel arvestada. Ühtlasi paneb ta kõigile südamele, et oluline on iga inimesel aru saada, kui tõsisel situatsi- oonis me oleme ning soovib, et kõik teeks endast oleneva, et viirus edasi ei leviks ja suur osa eestimaalastest ter- veks jääks.

Heili Tammus
Väike-Maarja gümnaasium

Direktor Marje Eelmaa kommentaar

Oleme oma kooli kriisiplaani täiendanud, juhtkon- naga arutanud, äkkrünnakukoolituse korraldanud, aga kriis tuli hoopis valdkonnast, milleks me val- mis ei olnud. Esimene nädal oli kõige keerulisem, sest vastuseid ja varasemat kogemust ei olnud. Kõige rohkem tunnustan meie kooli õpetajaid, kes võtsid teate vastu väga rahulikult ning kaugõpe al- gaski. Kõige suurem tagasilööki oli eKooliga.

Täna sel päeval saan tõdeda, et tänu varasema- tel aastatel toimunud digiesmaspäevadele ja koo- lisisesele kogemuste vahetamisele olid õpetajas- konnal baasteadmised olemas ning distantsõpe sai koheselt võimalikuks. Arvan, et tõeline digipööre Eesti koolides ongi nüüd, sest keegi ei saa enam kõrvalseisja rollis olla.

Töötame eriolukorras kantseleis kolmekesi, erinevates ruumides, ja tööd jagub. Peamiselt toimub hetkeolukorra hindamine, eKooli seire, küsimustele ja e-kirjadele vastamine. Vajadusel ka muudatuste sisseviimine jms. Tegelikult on see nüüd päriselt kriisiolukorras olemine ja selles tegutsemine.

Veebikoosolekud on näidanud, et enamus õpetajaid on leidnud uusi kesk- kondi, kus on reaalselt võimalik õpetada. Mõnes ainevaldkonnas on see välti- matu, sest ükski õpetaja ei suuda 80-le e-kirjale päevas koos tagasisidega järje- pidevalt vastata. Muutsime tunniplaani, et õpilastel lihtsam oleks. Õige otsus oli see, et kohe algusest peale ei ole me andnud eraldi koduseid ülesandeid.

**Elanike arv Väike-Maarja vallas
2020. aasta 2. aprillil – 5875**

Vallavalitsuse materjalid

Vallavalitsuses 04.03.2020

Kinnisvara omandamine

- otsustati omandada tasuta Lammaskülas, Ületee asuvad eluruumid nr 2, 3 ja 4. **Maa maksustamishinna kinnitamine** - kinnitati Lasinurme külas asuva Sae-kaatri katastriüksuse maa ostueesõigusega erastamisel maa maksustamishinnaks 2390 eurot.

Katastriüksustele sihtotstarbe ja koha-aadressi määramine

- määrati Villakvere külas asuva Sepa katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Sepa, sihtotstarbega maatulundusmaa ja Sepalaane, sihtotstarbega maatulundusmaa; - määrati Pikevere külas asuva Hallika katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Hallika, Pikevere küla, sihtotstarbega maatulundusmaa ja Karstimetsa, Pikevere küla, sihtotstarbega maatulundusmaa ning Hallikmetsa, Varangu küla, sihtotstarbega maatulundusmaa.

Peremehetu ehitise hõivamine, otsuse eelnõu volikogule

- edastati otsuse eelnõu „Peremehetu ehitise hõivamine, Lillemäe” volikogule. **Hoonestusõiguse seadmise võimalikkus** - otsustati jätta hoonestusõiguse seadmise eesmärgil Triigi külas asuv Loigu katastriüksus riigi omandisse; - määrati Loigu katastriüksuse sihtotstarbeks elamumaa; - kinnitati maa maksustamishinnaks 560 eurot; - määrati Loigu katastriüksusel asuva elamu eeldatavaks püsimisajaks 50 aastat.

Maa ostueesõigusega erastamise eeltoimingud

- määrati Vana-Salmisto katastriüksuse sihtotstarbeks elamumaa; - kinnitati 4290 m2 suuruse Vana-Salmisto katastriüksuse maa ostueesõigusega erastamisel maa maksustamishinnaks 540 eurot ja erastajaks ehitiste omanik.

Ehitusloa väljastamine

- väljastati ehitusluba OÜ-le Diner karjalauda, kaalumaja, viljahoidla, sõnnikuhoidla ja silohoidla täielikuks lammutamiseks Nõmme külas Farmi kinnistul.

Tugiisiku määramine

- määrati perele tugiisik.

Sotsiaalkorteri üürile andmine

- eraldati kahele taotlejale sotsiaalkorteri Väike-Maarja alevikus; - määrati üüri suuruseks vastavalt 18 eurot ja 10 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

Hoolekandeaustusse hooldamisele suunamine

- suunati isik üldhooldusteenusele Pandivere pansionisse; - isiku omaosalus hoolduskulude tasu-

misel on 95% tema sissetulekutest;

- ülalpidamiskuludest puuduoleva osa tasub vallavalitsus.

Sotsiaaltoetuse eraldamine

- nõustuti täiendava sotsiaaltoetuse eraldamisega valla eelarve vahenditest seitsmele taotlejale kokku summas 988 eurot.

Sotsiaaltoetuse eraldamisest keeldumine

- otsustati mitte nõustuda sotsiaaltoetuse eraldamisega ühele taotlejale.

Turvakoduteenusele suunamine

- suunati laps turvakoduteenusele kuni kaheks kuuks.

Raieloa andmine

- nõustuti Väike-Maarja alevikus Kolde tn 2 kinnistul ühe arukase mahavõtmisega.

Keskkonnaprobleemide muutmise eelnõudele arvamuse andmine

- otsustati päevakorrapunkti arutelu lükata edasi järgmise vallavalitsuse päevakorda.

Vallavara enampakkumise tulemuse kinnitamine

- kinnitati korteriomandi müük, aadressil Faehlmanni tee 24-6 Rakke alevik, enampakkumisel osta.ee keskkonnas, mille kohaselt on korteriomandi ostjaks, hinnaga 614 eurot, eraisik; - kinnitati kinnistu müük, aadressil Humala Triigi küla, enampakkumisel osta.ee keskkonnas, mille kohaselt on kinnistu ostjaks, hinnaga 5901 eurot, eraisik. **Vallavara müümine enampakkumisel** - otsustati müüa kirjalikul enampakkumisel osta.ee keskkonnas vallale kuuluv korteriomand aadressil: Rakke alevik, Oru tn 3-13, alghinnaga 3800 eurot.

Vallavalitsuses 11.03.2020

Katastriüksustele sihtotstarbe ja koha-aadressi määramine

- määrati Varangu külas asuva Jõeotsa katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Jõeotsa, sihtotstarbega maatulundusmaa ja Kurjatiidu, sihtotstarbega elamumaa.

Vallavara võõrandamine enampakkumisel

- otsustati müüa kirjalikul enampakkumisel Osta.ee keskkonnas vallale kuuluv kinnisvara: Jõeääre kinnistu (elamumaa 100%, maa-alal asub elamu) Imukvere külas alghinnaga 8900 eurot.

Vallavara otsustuskorra võõrandamine

- otsustati müüa vallale kuuluv ½ korteromandist Vao külas hinnaga 10 eurot korteriomandi teise poole omanikule.

Sotsiaalkorteri üürile andmine

- eraldati taotlejale sotsiaalkorteri Väike-Maarja alevikus; - määrati üüri suuruseks 25 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

Keskkonnaprobleemide muutmise eel-

nõudele arvamuse andmine

- nõustuti Osaiühingu Triigi Farmer keskkonnaprobleemide muutmise otsuste eelnõudega.

Valla 2020. aasta eelarve tulude ja kulude kinnitamine tegevusalade lõikes

- kinnitati Väike-Maarja valla eelarvest tulenev tulude laekumine ja kavandatud kulude katmine tegevusalade lõikes vastavalt lisale „Väike-Maarja valla 2020. aasta eelarve tulud ja kulud tegevusalade lõikes”.

Ehitusloa väljastamine

- väljastati ehitusluba vallavalitsusele multifunktsionaalse palliväljaku rajamiseks Pikk tn 2b Väike-Maarja alevik.

Kasutusloa väljastamine

- väljastati kasutusluba elamu kasutamiseks aadressil Jaama tn 5 Kiltsi alevik.

Vallavalitsuses 18.03.2020

Ehitusloa väljastamine

- väljastati ehitusluba Triigi külas Tihase korterelamu lammutamiseks.

Riigihanke väljakuulutamine

- kuulutati välja riigihange „Väike-Maarja hooldekodu laiendamine liftiga”.

Kasutusloa väljastamine

- väljastati kasutusluba elamu kasutamiseks Ao külas Kõrtsi kinnistul.

Katastriüksustele sihtotstarbe määramine

- määrati Kiltsi alevikus Jaama tn 5 asuva katastriüksuse sihtotstarbeks elamumaa; - määrati korralduse lisas 1 toodud katastriüksuste sihtotstarbeks elamumaa 100%; - määrati korralduse lisas 2 toodud katastriüksuste sihtotstarbeks maatulundusmaa 100%; - määrati korralduse lisas 3 toodud katastriüksuste sihtotstarbeks transpordimaa 100%; - määrati korralduse lisas 4 toodud katastriüksuste sihtotstarbeks tootmismaa 100%; - määrati korralduse lisas 5 toodud katastriüksuste sihtotstarbeks sihtotstarbeta maa 100%.

Vallavara võõrandamine enampakkumisel

- otsustati müüa kirjalikul enampakkumisel Osta.ee keskkonnas Pargi põik 6 Vao külas asuv kinnistu (100% tootmismaa, maa-alal asuv hoone - endine katlamaja, kinnistu pindala 3570 m²) alghinnaga 15 000 eurot.

Eluruumi sotsiaalkorteriiks tunnistamine

- kinnitati sotsiaalkorteriiks Rakke alevikus asuv eluruum.

Sotsiaalkorteri üürile andmine

- eraldati taotlejale sotsiaalkorteri Simuna alevikus ja määrati üüri suuruseks 15 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud; - eraldati taotlejale sotsiaalkorteri Rakke alevikus ja määrati üürisuuruseks 25 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

Sotsiaaltoetuse eraldamine

- nõustuti täiendava sotsiaaltoetuse

maksimisega valla eelarve vahenditest 11-le taotlejale kokku summas 1434,99 eurot.

Hoolekandeaustusse hooldamisele suunamine

- suunati 2 isikut üldhooldusteenusele Väike-Maarja hooldekodusse; - isikute omaosalus hoolduskulude tasumisel on 95% tema sissetulekust; - ülalpidamiskuludest puuduoleva osa tasub vallavalitsus.

Vallavara enampakkumise tulemuste kinnitamine

- kinnitati korteriomandi müük aadressil Lõuna tn 11-17, Väike-Maarja alevik enampakkumisel Osta.ee keskkonnas, mille kohaselt on korteriomandi ostjaks, hinnaga 13 500 eurot, eraisik.

Tegevustoetuse eraldamine

- eraldati 22-le Väike-Maarja vallas tegutsevatele mittetulundusühingutele 2020. aastaks tegevustoetust järgmiselt: Avanduse Küla Seltsile 304,50 eurot; Mittetulundusühingule Nelikand 395,50 eurot; Mittetulundusühingule MEIE KILTSI 672 eurot; Mittetulundusühingule Määri Küla 238 eurot; Mittetulundusühingule Triigi Mõis 800 eurot; Eipri Külaseltsile 315 eurot; Käru Küla Seltsile 336 eurot; Mittetulundusühingule Salla Seltsimaja 301 eurot; Vao Kogukonna MTÜ-le 800 eurot; MTÜ-le SIRILI 300 eurot; Mittetulundusühingule Súdameasi 350 eurot; Tantsuseltsile Tarapita 400 eurot; Simuna Muinsuskaitse Seltsile 500 eurot; Mittetulundusühingule Emumäe Arenduskeskus 500 eurot; Simuna Vabatahtliku Tuletõrje Seltsile 1500 eurot; Mittetulundusühingule Väike-Maarja Pusunakoor 3000 eurot; Simuna Spordiklubile 500 eurot; Väike-Maarja Põllumeeste Seltsile 500 eurot; Simuna Naisteklubile 500 eurot; Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu Rakke Kogudusele 300 eurot; Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Väike-Maarja kogudusele 300 eurot; Mittetulundusühingule Kotli Maja 2020. aastaks tegevustoetust 400 eurot.

Tegevustoetuse eraldamata jätmine

Taotluste menetluse käigus leiti, et laskespordialase ja automodelispordi tegevuse arendamist noorte hulgas on otstarbekam rahastada huvihariduse ja -tegevuse täiendava toetuse vahenditest.

- otsustati jätta eraldamata Mittetulundusühingutele Väike-Maarja LaSK ja VäikeMaarja Mudelihall tegevustoetus 2020. aastaks.

Vallavalitsuses 25.03.2020

Riigihanke tulemuste kinnitamine

Lihtmenetlusega riigihange „Väike-Maarja valla teede ja tänavate rekonstrueerimine 2020-1”.

- tunnistati kõik esitatud pakkumused hankedokumentides toodud nõuetele vastavaks;

- kinnitati edukaks pakkujaks RoadWest OÜ.

Riigihanke väljakuulutamine

- kuulutati välja riigihange „Kaarma töös- tuala teede rekonstrueerimine”.

Sotsiaalkorteri üürile andmine

- eraldati taotlejale sotsiaalkorteri Väike-Maarja alevikus;

- määrati üüri suuruseks 25 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

Katastriüksustele koha-aadressi ja sihtotstarbe määramine

- määrati Raigu külas asuva Sallapõllu katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Sallapõllu, sihtotstarbega maatulundusmaa ja Sallametsa, sihtotstarbega maatulundusmaa. **Katastriüksuse omandamine**

- otsustati omandada tasuta kinnistu koosseisu kuuluv transpordimaa, asukohaga Koonu küla, Vana-Koonu tee.

Hanke tulemuste kinnitamine

- kinnitati hanke „Kindlustusteenuse tellimine” edukaks pakkujaks ERGO Insurance SE.

Ühekordse toetuse eraldamine

- eraldati A. J. von Krusensterni nimelise mittetulundusühingu projektile "Kiltsi loomelaagrid 2020" ühekordset toetust summas 350 eurot;

- eraldati Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Väike-Maarja koguduse projektile „Kultuurisuvi 2020 Väike-Maarja kirikus” ühekordset toetust summas 800 eurot.

Ehitusloa väljastamine

- väljastati ehitusluba Solar4you OÜ-le päikeseelektriijaama rajamiseks asukohaga Lasinurme küla, Aasa; - väljastati ehitusluba OÜ-le Rapla Metall katlamaja rekonstrueerimiseks asukohaga Rakke alevik, Vahtrametsa tee 3; - väljastati ehitusluba OÜ-le Rapla Metall katlamaja rekonstrueerimiseks asukohaga Rakke alevik, Staadioni 2; - väljastati ehitusluba Vao Agro Osaiühingule katlamaja lammutamiseks asukohaga Vao küla, Katlamaja; - väljastati ehitusluba Vao Agro Osaiühingule kaalumaja lammutamiseks asukohaga Liivaküla, Kaalumaja.

Pakkumuste edukaks tunnistamine

- kinnitati hanke „Väike-Maarja lasteaia tuletõkkeuste paigaldamine”, edukaks pakkujaks OÜ Allak Group teenused pakkumuse maksumusega 8557,80 eurot koos käibemaksuga;

- kinnitati hanke „Triigi spordihoone remonttööd”, edukaks pakkujaks OÜ Allak Group teenused pakkumuse maksumusega 14362,68 eurot koos käibemaksuga.

Lasteaia osalustasu maksmise peatamine

- otsustati peatada lapsevanemate poolt Väike-Maarja valla koolieelsetes lasteasutustes kehtestatud osalustasu maksmine väljakuulutatud eriolukorra ajaks, kusjuures märtsikuu eest tasuvad lapsevanemad 50 protsenti osalustasust.

Mõned mõtted koolist, õppimisest, suhetest ja eriolukorrast

“Kõik on uus meil märtsikuus...” – õpilased kodus ja koolimajad tühjad... Siin ja seal on kuulda, et küll nüüd on raske see õppimine, õpetamine ja lastega kogu aeg koos kodus olemine. Aga vaataks olukorrale hoopis nii, et millised oleksid need õppetunnid, mida elu meile siin õppida pakub?

Õppetund nr 1

...”Ja, Sina ei pea mitte oma lapse eest õppima”, sest paremat võimalust, kus ta saaks õppida iseseisvust, vastutustunnet, enesejuhtimist, enesedistsipliini ja eneseusaldust, on raske välja mõelda.

Õppetund nr 2

Rahvas räägib, et... nad (õpilased) ju petavad, kirjutavad üksteiselt maha, keegi teeb kellegi eest töö ära jne. Nii luuaksegi alus oma tulevikule – sikud eralduvad lammastest – ühed arenevad kiiremini, teised kitsendavad oma tulevikuväljavaateid elus ja töövalikutel. Lapsevanemad saavad seda neile

lihtsalt selgitada, milline on põhjuse ja tagajärje seos.

Õppetund nr 3

“Kui tahad kedagi tundma õppida, siis mine temaga koos matkale” (loe, keerulisse sundolekusse. Mingiks ajaks, samade inimestega minek, kus peab pingutama ning kust ei saa ennast lihtsalt ESC-ga välja klõkkida kui isu täis saab).

Nii et õppige üksteisega läbi saama, arvestama ja toetama ehk lihtsalt saage omavahel paremini sõbraks, sest muidu ei ole hea olla ei täna ega ka tulevikus.

Õppetund nr 4

“Suurte” elulugudega inimesed ja väärtuslike tegude tegijad on kõik kinnitanud, et sihile on neid aidanud jõuda keeruline olukord, kannatlikkus ja püsivus, mitte andekus, ideaalsed tingimused ega raha. Treenime ja teeme need väärtused siis osamaks. Hiina iidne sõjatarkus ütleb, et kasulikud on vaenlane(loe keeruline olukord) enda

Tarmo Valgepea. Foto Kristel Kitsing

lähedale lasta ja ta ära kodustada ning koos elama õppida, siis ei ole vaja sõda pidada, vaid saab rahus elada.

Annaks elu meile katsumusi, siis saame me areneda!

Kuulamissoovituseks Monty Python “Always look on the bright side of life”.

Tarmo Valgepea
haridusnõunik

Tule vabatahtlikuks!

Palun tule aita meid kõiki, et koroonaviiruse puhang ja tagajärjed oleksid võimalikud väikesed!

Kutsume üles registreerima ennast vabatahtlikuna abiliseks Väike-Maarja valla hooldekodudesse (Väike-Maarja alevikus ja Tammiku külas) ning koduteenindusse. Vajame vabatahtlikke juhu, kui meie tänased tublid töötajad haigestuvad ja tekib vajadus lisatööjõu järele.

Enne registreerumist veenduge, et:

- teie tervislik seisund oleks hea;
- te poleks hiljuti Eestist väljas sõitnud;
- te järgite Maa ilma Terviseorganisatsiooni hügieenijuhiseid.

Kuidas aidata?

Märgi ära oma ees- ja perekonnanimi, e-posti aadress ja kontaktnumber. Märgi mis kellaajad ja mis piirkonnad Sulle kõige enam sobivad (Väike-Maarja või Tammiku hooldekodu,

milline piirkond Väike-Maarja vallas: Väike-Maarja lähiumbrus, Simuna lähiumbrus, Rakke lähiumbrus ja/või Rakke lähiumbrus). Saada see info ene.kinks@v-maarja.ee. Lisainfo küsi julgelt numbril 329 5761.

Positsioon, mida nõustud kohandama, on oma olemuselt rangelt vabatahtlik. Sellest tulenevalt täidad kõiki kohustusi vabatahtlikult ning seetõttu ei kuulu määratlemisele hüvitised ega töötasu. Kompenseerimisele kuuluvad üksnes eelnevalt kirjalikult kokku lepitud mõistlikud hüvitised.

Hoolitse vastutustundlikult nii enda kui teiste tervise ja turvalisuse eest. Nakatumise vältimiseks tarvike meetmete rakendamine (muuhulgas näomaski ja kinnaste kasutamine, teiste inimestega lähedase füüsilise kontakti vältimine) kuuluvad Sinu vastutusalasse. Anname endast kõik, et neid ka Sinule võimalusel tagada.

Kristel Kitsing

Sotsiaaltöötaja argipäev: mask ette, kummikindad kätte ja eesliinile!

Päike pillutab kulda, aga õues on ebavaliselt vaikne ja rahulik. Liigub mõni üksik inimene. Välja on kuulutatud eriolukord ja inimestel palutakse püsida kodus – tundub, et enamus meist seda ka teeb. Väike-Maarja vallas koduteenust osutavad sotsiaaltöötajad Merike Adamson, Luule Matrov ja Marin Prits on aga igapäevaselt eesliinil. „Toime aitab tulla hea huumor,“ rääkis Merike Adamson nende naiste nimel.

Merike. Milline on sinu töö sisu hetkel koroonaviiruse haiguse COVID-19 puhangu ajal? On tööülesannetes võrreldes varasemaga muudatusi? Näiteks, kas hoolekandering on muutunud viiendiku võrra pikemaks?

Koduteenuse osutajatena toimetame igapävaselt, kuid oleme inimestele selgitanud, et me ei saa ega jõua kõike soove täita, vaid toome esmavaljaliku ühest poest. Palume kõigil oma ostusooovid viia selliseks, et see oleks võimalik poest kiiresti kätte saada. Nõnda säästame kõigi tööjõudu ja tervist. Tulemuseks oleks täna rohkem võimalusi paljude abivajajateni jõuda. 24/7 ei saa me kellelegi olemas olla, aga meie kliendid teavad, et alati võivad nad meile helistada.

Eriolukorra ajal on tungivalt soovitatud vältida sotsiaaltöötaja ja kliendi vahetut kokkupuudet. Kuidas see teie töös välja näeb? Töötad ju riskigrupis olevate inimeste ehk vanuritega ja abivajajale tuleb ehk küttepuid sisse tuua ning vajadusel ka potitooli juhendada.

Kui seni ei olnud piiranguid, mis takistaks meil ja kliendil igapävaselt toimetada, siis nüüd on valitsuse poolt välja kuulutatud eriolukorrast tulenevalt reeglid täitmiseks. Ainuüksi juba meie ja kliendi tervisest lähtuvalt: kaks meetrit ja viisteist minutit. Püüame väga hoida nn pikivahet. Kui küttepuid, vee ja toidukotiid saamegi jätta koridori, siis näiteks möödapääsmatu on abi osutamine lepingulistele klientidele hügieenitoimingutes. Selleks on meile eraldatud maskid, kindad ja desovahendid. Suurema osa ajast võtab inimene ära kuulata ja kaasa rääkida, kas siis telefonitsi, ukse tagant, teisest toast, sest distantsi peab hoidma.

Kui keegi sotsiaaltöötajatest peaks karantiini jääma, kuidas on tagatud siis kodukülastused?

Teeme oma tööd juba aastaid. Tunne, teame inimesi ja nemad meid. Oleme kolleegidega arutanud, et kui ühega meist peaks midagi juhtuma, siis teine võtab kohe asjad üle. Tavaliselt see nii käibki, sest suvel puhkuste ajal asendame üksteist. Olukord muutub kiiresti ja võib tulla aeg, mil meie oma töötajatest jääb abisaajate jaoks väheks.

Kriisiolukorras hoiab rahvas ikka kokku. Kas vallakodanikud pakuvad oma abi, kui seda vaja peaks minema?

Mitmed vallaelanikud on pakkunud vabatahtlikku abi. Tore, et meie poole on pöördunud abi pakkumisega, aga täna saame oma jõududega hakkama. Kui olukord juhtub hullemaks minema, eks siis tuleb ka kõne alla vabatahtlike kaasamine. Hetkel sellist olukorda ei ole, et me abivajajani ei jõua. Eakatel võtab uute inimestega harjumine aega ja kontakti ei ole lihtne saavutada.

Kuidas sulle tundub oma tööd tehes. Kas eakad on piisavalt informeeritud hetkeolukorrast ja teenuste kättesaamise võimalustest või on siiski sotsiaaltöötaja see, kellelt infot hangitakse ja kes nende jaoks 24/7 olemas peavad olema? Millised on eakate põhilised mured?

Kodus, üksi oma mõtetega ootad, et tuleb harjumuspäraselt tuttav, kellega koos röömustada või kurvasta, sest tervis on mõnel päeval viletsam, vererõhk jupsib, kass on kuhugi kadunud, koer ei kuula sõna või suitsuandur piiksub ja ei lase rahus elada.

Marin stardivalmis. Foto erakogu

Tahame tänada eakate omakseid, kes on tulnud hetkeolukorras oma vanadele toeks. Tänu sellele jääb meil aega aidata inimesi, kellel lähedased ise karantiinis või kodust kaugel.

Eakad vajad praegu veelgi rohkem suhtlemist, aga aega on teil jäänud tõenäoliselt veel vähemaks. Kuidas olukorra olete lahendanud?

Nõustun hiljuti dirigent H. Surva eeskujul üleskutsega oma vanavanematele, vanematele, tädidel-onudele, headele sõpradele ja ka neile, kellega teed ei ole aastaid kokku viinud, vähemalt igal pühapäeval kuni eriolukorra lõpuni helistama. Sellega anname neile teada, et nad on meile olulised. Vahest piisab ka ühest telefonikõnest, et eakad ei tunneks ennast koroonakriisis isoleerituna.

Tihti arvatakse, et vestlemine ei ole tõsiselt võetav abi, kuid eriti kriisiolukorras on üksikutele inimestele sellised vestlused vaimse tervise säilitamiseks ja turgutamiseks väga olulised. Omalt poolt pakume vestluseks teemasid, mis aitavad inimese mõtted viia koroonaviirusest ja hirmudest eemale, aidata leida tegevusi, mis sisustaks päeva. Oluline on säilitada tavapärane rutiin, järgides tervisliku eluviisi põhimõtteid, liikuda värskes õhus – see rikastab meelt ja vaimu, sest põllult kostev sookure kruu-kruu viib muremõtted eemale. Siinkohal tuleme meelde, et avalikus ruumis liikudes kehtib 2 + 2 reegel, mis on kehtestatud eriolukorra ajaks ning see tähendab, et korraga tohib koos liikuda kaks inimest ja vahe teistega peab olema vähemalt kaks meetrit.

Praegu on ölatunne eriti oluline, sest viirusega võitlemisel on ka psühholoogiline ja sotsiaalne pool. Kui mõistvad on teie lähedased või saate vahel ka ise nõustamist, et keerulises olukorras hakkama saada?

„Kodukäijatele“ annab tänasel päeval jõudu positiivsus ja motivatsioon tööandja poolt, kes vahel mureteb meie pärast rohkem, kui ehk peaks. Tänu meie pereliikmetele, kes mõistavad meie töid ja tegemisi, eirates üleskutset „püsi kodus!“ Meie töövahenditeks peale teadmiste- ja kogemustepagasi on olulisel kohal hea huumor, mis kajastab tänast päeva: Nad ütlesid, et poodi minnes piisab, kui kannad maski ja kindaid. „Kurat, kuidas valetavad! Teistel olid riided ka seljas.“

Kuidas säilitate optimismi ja kas on mõni hea „retsept“ jagada ka lehelugejale keerulisel ajal toimetulekuks?

Leevendamaks koroonaviiruse poolt tekitatud stressi, pakume omalt poolt retsepti kõigile lehelugejate:

Võta 500 gr armastust enda vastu, 2 spl muret meelt, 3 ltr vastupidavust. Sega kiirete liigutustega ühtlaseks ja jäta paariks tunniks laagerduma. Seejärel lisa: kimbuke jalutuskäike, suur sõõm värsket õhku ja maitseks enda kogutud mälestusi. Retseptis toodud kogustest piisab koroonaaia lõpuni.

Kristel Kitsing

Päevakeskusel täitus tegevusaasta

2019. aasta 11. märtsil avati Väike-Maarja hooldekodu ruumides igapäevaelu toetamise teenust, toetatud elamise ja kaitstud töö teenust pakkuv päevakeskus. Täna on see tegutsenud ühe aasta ning päevakeskuse tegevusjuhendaja Anneli Mikiveri sõnul on keskuse loomine end igati õigustanud, sest tööd ja kliente jagub.

Anneli, kuidas te päevakeskuses aasta täitumist tähistasite?

Valmistusime peoks juba varakult. Kutsusime külalisi, koristasime ruume ja koostasime menüü ning ostunimekirja. Peopäeva hommikul käisime koos kaupluses ja ostime vajaminevad toiduained. Otsustasime külalistele pakkuda pitsat ja õunakooki. Jagasime omavahel erinevad tööd ja asusime küpsetama. Aasta jooksul oleme toidutegemist päris usinasti harjutanud, seega ei olnud meie jaoks keeruline need road kõik koos valmis teha. Lõunal istusime ühiselt peolauda klientide, sotsiaallosakonna esindajate ja hooldekodu juhatajaga. Hiljem saabusid ka külalised Tapalt, MTÜ Virumaa Tugiteenused tegevusjuhendajad ja kliendid. Pidul oli meeleolukas: nali, naer ja tantsud. Leppisime kokku, et meie kliendid lähevad külla Tapale, et tutvuda, kuidas sealne päevakeskus on oma töö korraldanud.

Mil moel olete olnud vallale ja kogukonnale partneriks selle aasta jooksul?

Üks meie esimesi mõtteid oli valmistada õnnitluskaarte valla eakatele, seda oleme ka aasta jooksul teinud. Šokolaadiümbrikud valmivad koostöös klientide ja tegevusjuhendajaga, igalühel on oma kindel tööetapp, mille eest ta vastutab. Õnnitluskaarte oleme valmistanud ka valla parimatele sportlastele. Alates sügisest on meie noormeeste tööks koristada hooldekodu territooriumit. Oleme hoogsalt panustanud Kotli maja välitöödel ja aidanud koristada pastoraadi ümbrust ning teha renoveerimise ettevalmistustööd leinamaja juures. Meie noormehed on vajadusel aidanud valla sotsiaaltöötajaid ka eakatele puude tuppa viimisel. Värvisime hooldekodu mööblit ja ömmeldud on kauneid lapi- tehnikas päevatekke hooldekodu klientidele. Alati võib meie poole pöörduda, kui mõnel eakal on abi vaja või vajab keegi mõnda isetehtud kingitust. Meie päevakeskuse klientide valmistatud töid on kinkinud vallavanem erinevatele koostööpartneritele ning ka vallale meisterdasime sünnipäevaks postkasti, mis nüüd vallamaja seinal ilutseb.

Kui mõni lehelugeja veel teie tegevusega tuttav ei ole, siis ehk seletad lahti, millist teenust päevakeskus täpsemalt pakub?

Päevakeskus pakub igapäevaelu toetamise teenust, toetatud elamise ja kaitstud töö teenust. Neid teenuseid pakutakse koostöös sotsiaalkindlustusametiga ja selle eesmärgiks on toetada teenuste abil kliente oma igapäevaeluga iseseisvamalt toime tulemisel. Õpime planeerima ja koostama ostunimekirju, külastame kauplust. Proovime orienteeruda rahas, sooritada oste võimalikult iseseisvalt. Õpime toiduvalmistamist, teeme käsitööd, arendame sotsiaalseid oskusi, vestleme hügieenist, koristame. Kliendid on muidugi erinevad: mõned on võimekamad ja on hea näha, kuidas ollakse valmis aitama ja õpetama oma kaaslast. Kaitstud töö teenuse eesmärgiks on kliendi eripärast sõltuvalt võimaldada töötada temale sobivas keskkonnas ja oskustest lähtuvalt, samas peab olema klient võimeline töötama ilma juhendamisetä või minimaalsel juhendamisel. Kliendid töötavad 40 tundi kuus ja selle eest on neile ettenähtud tööasu. Samuti on oodatud kodused eakad, kes soovivad teha käelisi tegevusi ja suhelda.

Olete avatud E-R kell 8-16.00. Milline näeb välja argipäev päevakeskuses?

Kell 8-10 ja 13-15 toimuvad klientidega individuaalsed tegevused: igapäevaelu toetamisteenus ja toetatud elamise teenuse tegevuste läbiviimine. Kell 10-13 teevad kaitstud töö kliendid oma iseseisvat tööd, samal ajal viin läbi erinevaid käelisi tegevusi teistele klientidele ja hooldekodu eakatele. Kord nädalas kell 13.00 on meie juures ka kodused eakad, kes vajavad abi hügieenitoimingutel ja aitan neil mõtestatult aega veeta. Öhtupoolik peale kella kolme on tavaliselt see aeg, mil täidan erinevaid dokumente ja valmistan ette tegevusi järgmiseks

Turvaline keskkond päeva sisukaks veetmiseks. Foto Anneli Mikiver

Toolipatjade meisterdamine. Foto Anneli Mikiver

Köögitöimkond tööhoos. Foto Anneli Mikiver

päevaks. Päevad on väga tõised ja sisutihedad ning aeg möödub kiiresti.

Kui suur vajadus on selliste teenuste järele meie vallas ja Eestis tervikuna?

Leian, et sellised keskused on meie ühiskonnas väga vajalikud. On ju enamuste meie klientide vanemad tööelised ja kindlasti on neil lihtsam oma kohustusi täita, kui neil on teadmine, et nende erivajadusega pereliikmele on tagatud turvaline keskkond ja võimalus oma päeva sisukalt veeta. Päevakeskuse eesmärk on kinnistada õpitud oskusi ja juurde õppida ning arendada uusi teadmisi, et tagada tulevikus kliendi võimalikult iseseisev hakkamasaamine.

Millised on päevakeskuse eesmärgid ja kuidas olete neid aasta jooksul realiseerinud?

Eesmärkidest olen juba rääkinud. On heameel, et oleme koos arenenud, teravad nurgad maha lihvinud ja õppinud üksteist tundma. Oleme leidnud oma klientidele sobivad ja võimetekohased tegevused. On olnud õppimise aeg meil kõigil: minul, klientidel ja nende lähedastel. Esimene eesmärk oli, et kliendid harjuksid päevakeskuses käima, tagada neile meeldiv keskkond ja meeldivad tegevused. Leian, et tänaseks tunnen oma kliente juba päris hästi ja tean, mis meeldib ja mis ei meeldi. Nende omavahelised suhted on väga head ja sõbralikud, aidatakse teineteist ja ollakse kaaslaste suhtes hoolivad. Samuti on mul head suhted pereliikmetega ning alati saab omavahel edusammudest ja probleemidest rääkida.

Millised fookussuunad olete seadnud tulevikuks?

Tulevikku vaadates, siis ruume võiks rohkem olla. Oleks tore, kui noormehed saaksid näiteks kas või kord nädalas puutööd teha. Ilmselt oleks võimalik teha kokkuleppeid erinevate osapoolte vahel, sest meil on ju gümnaasiumis olemas väga hästi sisustatud poiste tööõpetuse ruumid – läbivõetavate küsimus. Praegused tegevused jätkuvad. Soovin rohkem arendada klientide toiduvalmistamise ja sotsiaalseid oskusi. Ootame endale külla vabatahtlikke noori, kes tulevad oma ideedega, et meie päeva huvitavamaks muuta – õppida uusi oskusi ja luua sõprussuhteid erinevate inimestega.

Kristel Kitsing

TÄNU

Väike-Maarja vallavalitsus tänab head ettevõtet **Muhe Mesi OÜ**, kes oma toodanguga (loomulikult „muhe“ mesi 450 g purkides ja 1,1 kg ämbrites) toetas kohalikus vallas lastega peresid, kes on mingil põhjusel keerulises olukorda sattunud. Lisaks said magusa kingituse ka Väike-Maarja valla poolt hallatavad hooldekodud. Suur tänu eraettevõtjale, kes eriolukorras aitab kaasa keerulisemas olukorras olevatele inimestele!

Väike-Maarja hooldekodu töötajad ja personal tänavad ettevõtet **Muhe Mesi OÜ** magusa üllatuse eest!

Väike-Maarja valla sotsiaaltöötajad tänavad **Maido Aimset** ja **Siret Kotkat** motivatsiooni- pakkide eest!

Jaanika Ojala kommentaar:

Meie pere jaoks on päevakeskus väga oluline. Sealne keskkond toetab meie perekonda ainuüksi seeläbi, et võimaldab minul olla tööinimene. Hetkel küll ei kata päevakeskuse lahtiolekuaeg kogu minu tööaega, kuid on siiski abiks. Iseseisvalt üksi kodus olemine oleks tütrele väga keeruline. Marini jaoks on olulised sõbrad ja võimetekohased tegevused. Päevakeskus on koht, kus toimub tema põhiline iseseisev suhtlus ja tegutsemine.

Ema ja tütar naudidvad uusi ja põnevaid väljakutseid

Naiskodukaitsja Margit Randveer ja kodutütar Ethel Liis Randveer on ema ja tütar, kes panustavad vabatahtlikult riigikaitsesse. Aktiivse eluviisiga pereliikmed on saanud hädavajalikud teadmised ja oskused keerulistes olukordades hakkama saamiseks just Naiskodukaitsja ja Kodutütarde organisatsioonist.

Kuidas ja millal sai sinust Margit naiskodukaitsja ja sinu tütre kodutütar? Miks otsustasite üldse vabatahtliku riigikaitses ühineda? Mis oli ajendiks?

Margit: Mulle on alati uued ja põnevad väljakutsed meeldinud. Samuti armastan aktiivselt elada. Peale üht Naiskodukaitsja esmaabivõistlust, kus pidin kannatanut mängima, otsustasin, et see on see maailm, mis mulle meeldib. Saaksin kasulikke teadmisi ja oskusi, et aidata ennast ja oma lähedasi. Tegelikult ei olnud ma enne seda võistlust teadlik naiskodukaitsja olemasolust. Üks mu töökaaslane kuulus (kuulub siiani) Väike-Maarja jaoskonda. Uuris tema käest, mida ma tegema peaksin, et saaksin organisatsiooniga liituda. Samal ajal uurisin kodutütarde kohta infot, et suunata ka Ethel Liis sinna, sest uskusin siis ja usun siiani, et organisatsioonist saadud teadmised ning oskused on hädavajalikud keerulistes olukordades toime tulemiseks. Niisiis 2016 andsime Pada Linnamäel oma pühaliku vande ja pole siiani seda otsust kahetsenud.

Milliseid koolitusi olete läbinud ja kuidas on teie karjäär kulgenud? Millised plaanid on tulevikku vaadates?

Margit: Ausalt öeldes ei saanud algul üldse aru, mis mu roll selles organisatsioonis peaks olema või mida mult oodatakse. Pole kunagi olnud huvitatud mingist juhtivast positsioonist või karjääri tegemisest naiskodukaitsjana. 2019. aasta lõpus läbisin instruktorikursuse, kuhu sattusin täiesti juhuslikult ja mille üle on mul tagantjärele ülimalt hea meel, kuna arenesin selle lühikese aja jooksul sisetunnetelt päris palju. Praegu olen Viru ringkonna juhataja liige, lisaks saab varsti aasta sellest, mil astusin kergjalaväekompaniisse. Viimane on see, mis mind kõige enam Naiskodukaitses kõnetab ja kuhu tahan oma energiat suunata.

Ethel Liis: Otseselt mingitel konkreetsetel õppustel pole siiani osalenud. Samas olen laagrites toimunud koolitustest palju õppinud. Näiteks esmaabi koolitus oli minu arvates väga huvitav ja vajalik. 2020. aastal valiti mind Väike-Maarja Kodutütarde rühmajuhi abiks. Hetkel mingeid ambitsioone pole. Eks näis, mis edaspidi saab.

Mis on Naiskodukaitses või Kodutütarde organisatsioonis see, mis köidab? Millised on liikmena need eredaimad hetked?

Margit: Kuna olen pigem tegutseja ja armastan metsas müüta, naudin oma relvade ja esemete erinevatel õppustel käimist. See ühtsustunne, mis meil on tekkinud, ongi peamine, miks see mind köidab. Üheks eredaks hetkeks ei saa seda otseselt lugeda, aga see protsess,

kuidas selleni jõudsin, on minu jaoks eriline. Nimelt hakkasin laskmas käima, kuna kartsin paaniliselt püssipauku. Alguses lasketiirus relva käes hoides vabalt peas, et ma ainult ennast või kedagi teist maha ei laseks (olin kuulnud igasuguseid tondilugusid relvaõnnetustest ja ilmselt sealt ka see suur hirm). Iga kord, kui kellegagi koos läksin, võpatasin nii enda kui kõrval oleva laskja püssipaugu peale. Lisaks sellele hirmule, oli märklehe sihtimine minu jaoks paras raketiteadus. St ma sain teoorias aru, mida peaks tegema, aga praktika oli nagu ta oli. Mingil hetkel loobusin lasketiirus käimisest ja see teema jäi soiku, kuni loodi naiste jagu, kuhu astusin. Nüüd pole enam valikut, sest relvast laskmine oli üks osa õppustest ja taas seisn ma oma suure hirmuga silmitsi. Kui ma siis ühel korral julgesin ühele relvainsruktorile mainida, et ma ei oska ikkagi lasta ja kahtlesin, kas üldse kunagi oskama saan, juhtus nii, et ta tegi selle asja mulle nii selgeks, et kui järjekordne laskmine toimus, õnnestus mul enda kohta väga hea tulemus lasta. Instruktor vaatas tulemus üle ja küsis: „Kas sa ikka arvad, et ei oska lasta?“

Ethel Liis: Mulle meeldib nii nagu emalegi tegutseda. Laagrid on lähedased erinevate õpitubadega. 2019 osalesin matkamängul Viru Tarvas. Võib öelda, et see on minu kodutütreks oleku aja jooksul kõige eredam kogemus. See oli küll väga raske minu jaoks, aga samas ka väga põnev. Nii et kui järgmisel korral tekib vajadus, osaleksin ilmselt uuesti.

Mis on see, mis hoiab teid veel täna nendes organisatsioonides? On ju väga palju alternatiivseid/konkureerivaid tegevusi, eriti noortel.

Margit: Minu jaoks on naiskodukaitsesse kuulumine auasi. See on võimalus panustada oma kogukonda ja riigi kaitsmisse. Ma olen leidnud endale organisatsioonis väljundi (kergjalaväekompanii) ja see kõik ongi põhjuseks, miks ma naudin organisatsiooni kuulumist.

Ethel Liis: Mulle meeldib seal (Kodutütarde) käia. Olen saanud endale uusi tutvavaid, palju vajalikke teadmisi ja oskusi, mida ilmselt mul poleks, kui ei kuuluks Kodutütarde organisatsiooni.

Ilmselt paljud kardavad, et Naiskodukaitsesse või Kodutütarde kuulumine võtab ära nende niigi vähesese vaba aja. Kuidas teile tundub ja kuidas teie pere sellesse suhtub? On see pigem kvaliteetaeg või kvantiteetaeg ja miks?

Margit: Loomulikult on olnud olukordi, kus on tulnud teha raskeid valikuid (ka organisatsioonistest õppuste/ürituste vahel), ja siis tuleb prioriteetidid paika panna. Me pole kõigist organisatsiooni üritustest osa võtnud ja sellistel puhkudel on olnud perekond esmatähtis. Minu jaoks on mu pere ääretult oluline, kuid kui ma mõtlen, et võib-olla tulevikus sõltub õppusel saadud teadmistest mulle kalte inimeste elu, lähen kindlalt õppusele või soovitun Ethel Liisil minna. Siiani on õnneks ülejäänud pere positiivselt

Väljakutseid armastavad ema ja tütar. Foto erakogu

toetanud ja arvestanud meie käimistega. Pigem ma usun, et Naiskodukaitsesse või Kodutütarde organisatsiooni kuulumine on kvaliteetaeg. Teadmised ja oskused, mis omandame, kaaluvad ülesse kõik muu. Tunnen, et olen ise ja ka Ethel Liisi puhul olen märganud, et nende aastate jooksul oleme palju teadlikumaks saanud just ohutushoiu osas. Kui Lõuna-Eestis suur elektrikatkkestus oli ja oma lähedastele soovitusi jagasime, kuidas sellistes kriisisituatsioonides paremini hakkama saada, ütles mu õde: „Nii hea, kui lähedased inimesed kuuluvad Naiskodukaitsesse. Kohe kindlam tunne on, nii palju vajaliku infot saab.“ Minu jaoks pole suuremat tunnustust vajagi.

Kaitseliidus on vabatahtlik vaim hetkel väga tugev. Tegutsetakse kontrolljoonel ja vajadusel ka avaliku korra tagamisel, andes nii oma osa kriisi lahendamisse. Kuidas naiskodukaitsjaid ja kodutütreid rakendatakse?

Margit: Peamiselt tegelevad naiskodukaitsjad praeguses olukorras ennetustööga, jagades suusõnaliselt või infolehtede näol teavet kuidas hoiduda COVID-19 viirusesse nakatumisest. Samuti aidatakse kaasa elanikkonna turvalisusele vastavalt sellele, millist abi parajasti vajatakse.

Ethel Liis: Meie peamiseks ülesandeks on püsida terved ja hoiduda väljas käimistest.

Naiskodukaitses on loonud mobiilirakenduse Ole valmis!, kus on infot pea igaks hädalukorras. Viimaste nädalate statistika näitab, et appi on hakatud tavapärasest suuremas matus nutiseadmetesse installima. Maailmat ärevuses hoidev koroonaviirus pole ehk ainuke põhjus või on? Mida see app sisaldab ja miks see oluline on?

Margit: Ma ütlesin, et Ole valmis! app on mõeldud igaks elujuhtumiks. Viimastena on lisatud nüüd ka viirusnakkusi ja grippi puudutavad soovitusel. Lisaks muidugi tule- ja veeohutus, esmaabi, kriisilukorras käitumine, kodused varud jne.

Ma usun, et praegusel keerulisel ajal on väga paljud inimesed saanud väga olulist abi just sellest äpist. Otseselt endal pole veel õnneks vaja läinud seda appi, kuid kui alguses endale telefoni laadisin, kontrollisin oma kodused varud üle, mis meil peaks olema ja mida juurde varuda.

Kas Ole valmis! app sisaldab häid juhtnööre ka hetkeolukorras? Näiteks millised toidukogused peaks kriisilukorras varuks olema?

Margit: Isiklikult soovitun säilitada endiselt kaine mõtlemine. Pole ju mõtet poest osta kuhjaga kraami, mille säilivusaeg on lühike ja kõike kindlalt ei suuda ära tarbida. Kuna järjest enam püütakse inimesi suunata sedasi tegutsema, et nad võimalikult vähe liiguks ringi, oleks mõistlik rahulikult mõelda kui palju pere nädalas toitu tarbib. Siinkohal tuleb kasuks nädalamenüü koostamine. Lisaks sellele, et hoiab ära liigsagedase poekülastuse, aitab säästa ka raha tulevikuks, sest me ju ei tea, kui hulluks meie majandus kujuneb ja seega oleks arukas pigem kokkuhoidlikumalt elada.

Margit. Sina kui lasteajaliikumiseõpetaja. Millist nõu annad, et karantiini ajal laste füüsiline aktiivsus tagatud saaks?

Täpsustan, ma olen rühma õpetaja ja lisaks osalise kohaga liikumisõpetaja. Tuleb tunnistada, et eelisseisus on praegu need pered, kes elavad eramajas, mille ümber on aed, kus laps saab oma loomupärase liikumisvajaduse rahuldada. Tubastes tingimustes tuleb appi loovus. Kuna meie peres on kolm last, võin kinnitada, et hoolimata soost ja vanusest on vahel päris lõbus sõbralikult mürada. Palli asemel saab kasutada kokku käärdatud paberit või väiksemat käterätti ja sellega täpsust või kaugust viisata. Tänapäeva nutiajastul on olemas erineva raskusastmega treeningprogramme, mida koos lastega teha. Mida väiksem laps, seda mängulisem tegevus. Samuti muusika saatel tantsida.

Need on vaid mõned näited, tegelikult on võimalusi tohutult.

Peagi on saabumas emadepäev. Kuidas te seda tähistate ja kas ema-tütre kvaliteetaeg on siis eriti hinnas? Millised on teie ema-lapse meelistegevused?

Margit: Ma siiralt loodan, et selleks ajaks on see hullus rahunenud ja inimesed saavad taas vabamalt liikuda. Nii palju kui võimalik on olnud, oleme sõitnud Lõuna-Eestisse minu vanemate juurde, kus siis oleme kõik koos (minu õed ja vend oma perega) emadepäeva

tähistanud.

Ethel Liis: Meile meeldib koos kokata ja looduses käia, lauamänge mängida.

Ethel Liis. Kas sa jagaksid mõnda head ja lihtsat retsepti, mida emadepäeval emale üllatuseks valmistada?

Mina soovitsin oma ema üllatada just sellega, mis tuleb südamest. Olgu selleks siis muhvinid, tort või lihtsad makroonid (minu ema lemmikud).

Kristel Kitsing

OLE VALMIS!

ENNETA!
Tutvu juhistega erinevates olukordades käitumiseks ja järgi soovitusi nende ennetamiseks.

VALMISTU!
Varu vesi, toit ja vajalikud tarbed hädalukorras ning salvesta äppi kodus olemasolevad varud.

LAHENDA!
Leia vajaminevad elutähtsad numbrid ja helista otse rakendusest abi või nõu saamiseks.

HANKIGE SEE

Google Play

Laadi alla

App Store'ist

Ole valmis!

Будь готов!

Be ready!

Ole juba täna valmis!

Eesti ainuke kriisiapp „Ole valmis!“ on pärvinud Riskijuht 2019 tiitli.

Koroonaviiruse vastu võitlemise valem

2+2

Kodust väljas liikudes hoida teistest inimestest vähemalt 2 meetri kaugusel.

Kodust väljas liigutades hoida teistest inimestest vähemalt 2 meetri kaugusel.

Püsi kodus. Lubatud on tööl käimine, toiduainete ja ravimite ostmise ning muu hädavajalik.

Poes käi lühikesel viibimisel ja osta toitu pikema ajaks kogu perele.

Pesu ja desinfitseeri käsi, eriti kui liigud avalikes kohtades.

Kaitse end ja oma lähedasi!

1247 kriis.ee

Kevadised tööd koduaias

Kui sul on õnn olla aiaomanik, siis kindlasti rõõmustad, et on kevad ja saad luua ilu enda ümber. Mina küll igal kevadel nagu ärkan ja soovin uue energiaga teha midagi uut oma aias ning panustada enda kodu ümb-ruse ilusamaks muutmisse.

Minu koduaed enne õunapuude lõikust. Foto erakogu

Loomulikult kasvavad mul juba tomatitaimed aknalaul ja maitsetaimed on tänaseks juba kasvuhoonesse külvatud. Meil on aias üle ühe kümne – umbes 40 aasta vanused õunapuud. Meie pere esimeseks kevadiseks tööks ongi õunapuude ja ka marjapõõsaste lõikamine. Seda jätkub mitmeks

päevaks ja minuarust aitab aiatöö iga-sugu muremõtted peast viia ning kasvatab sisemist õnnetunnet.

Aga see selleks, mõned nõuanded õunapuude ja marjapõõsaste lõikamise kohta. Nõuanded on võetud www.hansaplant.ee kodulehelt.

Soovitusi noore õunapuu võra kujundamiseks

Iga viljapuu võra kujundamist tuleb alustada juba pärast istutamist. Kogemuste põhjal on parim lahendus, kui saaks jätta 4–5 (tavaliselt 3-4) suure väljumisnurgaga eri suundades kasvavat põhioksa.

Õige lõikekoht. Foto erakogu

Edasine võrakujundamine seisneb juhtoksa suunamises, st ladva ja puu kõrguse väljaarendamises. Igale aastal tuleb tüvepikendus lõigata lähima teravnurga all väljuva oksani, sellest kasvatab puu uue ladva. Ja nii igal aastal, kuni puul soovitud kõrgus käes. Iga uus ladvaoks tuleb valida nii, et see kasvaks eelmisele vastassuunas – nii saab puu ülaosa kergelt siksakiline. Viimane tagasilõikus teha rõhtsale või laia väljumisnurgaga oksale või koolutada juhtoks rõhtsaks. Tähelepanekud

näitavad, et sellistel kõverustega oksatel nõrgeneb vegetatiivne kasv ning suureneb viljakandvus.

Algusest peale tuleb lõigata ära kõik võras sisse- ja allapoole suunduvad noored oksad, sest neile kasvaks muidu edaspidi hulgaliselt väikeseid, maitsetuid ja värvumata õunu. Võra tuleb hoida parajalt hõredana ja piirata selle läbimõõtu. See võte põhjustab jõuliste võrsete kasvu (kuid samas mitte arvukalt), millel sordist olenevalt kasvavad teisel või kolmandal aastal eriti ilusad õunad. Selline lõikus kiirendab rõhtsate okste kasvu, vähendab vesivõsude hulka, parandab toitumist ja muudab viljakande varajasemaks.

Kuna noorte okste tipus (sõltuvalt sordist) on sageli jõulised õiepungad, ei soovita neid kärpida. Kui vesivõsud või puu kujundamise seisukohast soovimatud võrsed kasvavad, on mõistlik need juba suvel ära rebida (või hiljemaks jäädes lõigata).

Kuidas vanu kõrgusesse kasvanud puid noorendada?

- Jaga see töö 2–3 aasta peale. Väga kõrge mitmerindelise puu korral lõika esimesel aastal maha paar puu ladvas olevat kõrgusesse kasvavat jämedat oksa. Lõige tee küljele suunduvate okste pealt tüügast jätmata. Lõikamisel arvesta, et edasikasvav oks oleks soovitatavalt vähemalt pool lähteoksa läbimõõdust.
- Sellist puud madalda teisel aastal veel paari jämeda oksa võrra.
- Töö käigus eemalda allesjäävast

Minu koduaed pärast õunapuude lõikust. Foto erakogu

võrast ka väiksemaid oksi: võra sissepoole, püstsuunas alla või üles kasvavad oksad; ka teineteise vastu hõõrduvaist ja kahvelokstest tuleb üks ära lõigata.

- Kõrvalda vigastatud ja murdunud oksad.

Väiksed viljad kasvavad ka eelmiste aastate saagi raskuse tõttu alla kaardunud oksalatvades. Need lõigatakse ära tõusva kasvusuunaga hästi arenenud õiepungadega pikemate aastakasvude juurest.

Mida peaks teadma marjapõõsaste lõikamisel?

Väga paljudes aedades on põõsad nakatunud pahklestast – sellele viitavad ebaloomulikult suured ja ümmargused pungad, mis ei avane üldse. Need tuleb kohe korjata ja põletada, mitte aga aeda laiali loopida. Võrdluseks: terved pungad on piklikud ning terava tipuga. Kui ka põõsad esmapilgul tervetena tunduvad, tuleks nad ikkagi üksikasjalikult läbi kammida. Haige ja kahjurite poolt põhjalikult räsitud põõsas on mõtekm välja juurida.

Uued taimed tuleb istutada vanast kasvukohast kõrvale.

Nagu puude, nii ka põõsaste lõikamisel on oluline, et ei jäetaks oksatüükaid (ei külgoksa lõikamisel ega maapinnalt eemaldamisel), need kuivavad hiljem ning saavad haigustele ja kahjuritele pelgupaigaks.

Mustsõstrapungad on varasema kasvualgusega, neid põõsaid tuleks ka ka varem lõigata. Seda tööd on soovitatav teha juba suve lõpus ning sügisel või talvel soojemate ilmadega – kahjustusohu pole seejuures vaja karta.

Lõikamisel tekkinud oksad on mõistlik viia jäätmejaamadesse, kus nad hiljem hakkepuiduna katlamajades ära kasutatakse. Muidugi parim lahendus on tekkinud oksad koduaias hakkurist läbi lasta ja oksapuru multšina aias ära kasutada.

Jõudu tööle ja lõige oma aed särama!

Leie Nõmmiste
keskkonnanõunik

Komposti tegemine on lihtne!

Segaolmejäätmetest biojäätmete koguste vähendamine on üks suur üleskütse kõigile Eesti elanikele. Eesti on lubanud Euroopa Liidule, et 2020 a lõpuks taaskasutab segaolmejäätmetest vähemalt 50%. Hetkel näitab Eestis jäätmealane statistika, et segaolmejäätmetest taaskasutatakse ainult 30% ja suureks probleemiks on biojäätmete (sh köögi- ja sööklajajäätmete) hulk segaolmejäätmetes. Biojäätmed on biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed ning toidu- ja köögijäätmed.

Minu koduaia kompostikast. Foto erakogu

Väike-Maarja vallas lõpeb korraldatud jäätmeveoleping AS-iga Ragn-Sells 30. aprillil 2021. Uue korraldatud jäätmeveo hankes peame üle vaatama, milliseid jäätmeliike me korraldatud jäätmeveoga seome ning milliste tulevikusuundadega peab vald kaasa minema. Kindlasti peame leidma valla piires lahenduse, et meie segaolmejäätme konteinerites oleks vähem biojäätmed.

Seoses biojäätmete suure kogusega meie segaolmekonteinerites soovin, et me mõtleksime juba täna biojäätmete kompostimisele oma ko-

duaia. Üks näide minu pere aianurgas oleva kompostikasti kasutamisest. Meil on see olnud sellisel kujul umbes viis aastat. Varem oli meil lahtine kompostihunnik põllunurgas, nagu on paljudel maaperedel ka täna. Tänapäevaste meie aia kompostikast (vt pildil) on mõõtetelt väike ja pole veel täiuslik, kuid on toimiv. Kastil puudub kaas ja kompostmulla alt kätte saamine on veidi tülikas. Aga teeme sellel kevadel parendused ja peame kindlasti ka teise kasti juurde tegema, sest praegune lahendus ei rahulda meie pere vajadusi. Meil on pildil olev ristküliku-kujuline: laius 0,8 m, pikkus 1,2 m ja kõrgus u 1 m. Paneme sinna aastaringselt köögijäätmeid (kartuli- ja porgandikoored jne, söögijäätmeid ei pane), suvel taimedjäänuseid (lilleõied, lehed, muruniidet jne) ja sügisel puude lehti (enamasti kase ja õunapuude lehed). Segame kasti umbes kaks korda suve jooksul. Igale kevadel oleme kompostikasti servasid ülesse kergitades kompostmulda saanud ja pannud seda marjapõõsastele ja püsililledele. Looduse ringkäigu oma silmaga nägemine on innustav ning soovitan järgi proovida.

Alustage sellel kevadel biojäätmete kompostimisega!

Nõuanded kompostkasti/kompostihunniku/komposterite tegemiseks oma koduaeda

Asukoha valik

Kompostihunnik või komposter peaks asuma vähemalt 3 m kaugusel naaberkinnistust, kui naabrid pole omavahel teisiti kokku leppinud, ning vähemalt 15 m kaugusel kaevust. Vali kompostihunnikule varjuliseks, kuid mitte päris pime koht oma aias, mida sa kahe aasta jooksul, mis kulub komposti valmimiseks, muuks otstarbeks ei vaja. Kompostihunnik ei tohiks asuda madalamas kohas, kuhu koguneb vesi. Hunnik peab olema piisavalt suur, et kõdunemisprotsessid saaksid aktiiv-

selt toimuda: 1-2 m lai, 1- 1,5 m kõrge, pikkus vastavalt vajadusele.

Alus

Säti aluseks puiduhaket, peenemaid oksi või pilliroogu, et kompostitav materjal saaks altpoolt hapnikku. Kompostihunnikul peab olema kontakt maaga, seega ära muud alust kasuta.

Kihtide laotamine

Lagunemisprotsessid toimivad edukalt, kui õhulisemad ja kuivemad süsinikurikkad kihid vahelduvad tihkemate ja niiskemate lämmastikurikkade kihtidega. Kihtide paksus võiks olla 5-30 cm. Kihtide vahele tasub panna veidi mulda, turvast või hakkekoort, mis toob hunnikusse lagundavad mikroorganismid. Ka talvel võib hunnikusse materjali lisada, madalatel temperatuuridel küll lagunemist ei toimu, kuid see algab uuesti kevadel ilmade soojenedes.

Hooldamine

Kompostihunnikul ei tohiks lasta läbi kuivada, vajadusel tuleb seda kasta. Ka liigne niiskus pole hea, seega suuremate sadude korral tuleks hunnik katta. Kompostitav materjal peaks olema niivõrd niiske, et see läigib, kuid pigistades ei tilgu. Kuna hunniku servad kipuvad kuivama, võiks neid aeg-ajalt sissepoole tõsta. Suve jooksul tasub lagunemise kiirendamiseks kompostihunnikut kaks või kolm korda ümber tõsta, et materjali segada ja õhutada.

Kompostmulla valmimine

Kompost valmib kolmes etapis. Algses faasis toimub orgaanilise materjali lagunemine temperatuuril 10-45°C, teises faasis kuumusel 45-75 °C. Seejärel hakkavad materjali lagundama seened ja bakterid. Teise faasi lõppedes langeb temperatuur jälle algaasi ja toimub huumuse moodustumine. Valmiskompost on peaaegu must ning selle hoidmisel ei teki halba haisu.

Mida võib kompostihunnikusse panna?

Komposteeritava materjali läbimõõt peaks olema 3 mm kuni 5 cm. Mida suuremad on kompostitava materjali tükid, seda aeglasemalt need lagunevad. Kompostihunnikusse pole soovitatav panna haigustunnustega taimed, need tuleks põletada. Umbrohud tuleks mätta kompostihunniku kõige kuumemasse kohta, hunniku keskele. Umbrohuseemned ja juured kaotavad idanemisvõime, kui neid hoida paar päeva 55-kraadises kompostis. Kompostile võib lisada taimetoiduliste loomade sõnnikut, kuid mitte koera või kassi väljaheiteid, kuna need võivad sisaldada haigusi tekitavaid baktereid.

Kõikvõimalikud taimsed jäätmed aiast: puulehti, närtsinud lilli, niidetud muru jmt.

Kõikvõimalikud taimsed jäätmed köögist: puu-, köögi- ja juurviljade jäätmed (näiteks õunasüdamikud, kartulikoored, riknenud tomatid, kurgid, kõrvitsad jne), tahked toidujäätmed (näiteks keedetud kartuleid, mis on eelmisest toidukorrast üle jäänud), tee- ja kohvipuru koos filtritega, purustatud munakoored jne.

Mida pole soovitatav kompostihunnikusse panna?

Liha, pekk, õlid, piimatooted – meelitavad ligi närilisi ja aeglustab komposti teket.

Kalajäätmed – tekib hais, mis võib häirida naabreid ja teid ennast.

Haigestunud taimed, umbrohud – kui kompost ei kuumene piisavalt, siis võivad taimahaigused ja umbrohu-seemned jõuda teie aeda.

Alustage sellel kevadel biojäätmete kompostimisega, see ei ole keeruline ega aeganõudev!

Leie Nõmmiste
keskkonnanõunik

Jäätmejaamade lahtiolekuajad

Väike-Maarja jäätmejaam

(Tehno tn 5, kontakt 520 1656)

on avatud:

K; N; R kell 12.00 – 18.00

L kell 9.00 – 18.00

Simuna jäätmejaam

(Pargi tn 1, kontakt 520 1656)

on avatud:

T kell 14.00 – 18.00

R kell 9.00 – 11.30

L kell 10.00 – 15.00

Rakke jäätmejaam

(Mäe tänav 7b ehk bensiniijaama lähisel Rakvere-Vägeva maantee ääres, kontakt 518 1169)

on avatud:

K; N; R kell 12.00-18.00

L; P kell 10.00-16.00

Lääne-Viru Jäätmekeskus

(Piira küla, Vinni vald, kontakt 622 6049) on avatud: E-L kell 8.00 –18.00

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI TEENUSEID

- Ohtlike puude langetamine
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine

Gustav Aasumets (kutsetunnistus 141998), tel 5919 2441

Reigo Alas (kutsetunnistus 141999), tel 5800 1880

viruarborist@gmail.com

Taristuspetsialist Aivar Jalakas kui Hunt Kriimsilm

Hunt Kriimsilmal oli kokku üheksa ametit: rätsep, õpetaja, näärivana, autojuht, ehitaja, pagar, estraadilaulja, aednik, saatejuht. Kriimsilmast ei erine märkimisväärselt ka meie valla taristuspetsialist, kelle deviisiks on vähem juttu, rohkem tegusid.

Millega taristuspetsialist meil valdas täpsemalt tegeleb?

Üheks tegevusalaks on heakord Rakke ja Simuna piirkonnas: hoolitseme selle sõna kõige laiemas mõistes munitsipaalmaade eest: muruplatsid, jäätmaad, pargid, metsatukad, teemaa, kraavid, turismiobjektid (sh Emumägi ja matkarajad), kalmistud jne. Hooldame teid-tänavaid, allasutuste ümbrust selles piirkonnas. Talvel lükkame lund ja liivatame, suvel niidame, pügame, langetame, tükeldame, koristame lehed – tuleb talv ja jälle otsast peale. Selle tänuväärse tööga tegeleb aastaringselt viis majandustöötajat, kelle ülesannete hulka kuulub ka tänavakoristus ja heakord bussijaamades.

Teiseks põhitegevusalaks on valla kinnisvara, eelkõige korterid: sotsiaalameti- ja üürikorterid. Tegelen kõige kinnisvaraga seotuga: alates kanalisatsiooni ummistusest kuni kinnisvara müügi korraldamiseni. Sinna vahele mahuvad remonttööd, lävimine korteriühistute liikmete ja vahel väga keeruliste üürimikega ning palju muud.

Hoolitseme koostöös allasutuste juhtide ja majandusjuhtidega hoonete korrasoleku eest: renoveerimine, tuleohutus. Vahetame ukسلuku, aknaklaasi ja elektripirni ka. Vastutan ka Simuna kooli ja rahvamaja katlamajade tõrgeteta töö eest.

Juba teist aastat toimetan Päästetameti projekti „Kodud tuleohutuks!“ raames abivajavate majapidamiste küttesüsteemide ja elektrisüsteemide renoveerimisega. Eelmisel aastal aitasime üheksat majapidamist ja sellel aastal loodame aidata veel viit majapidamist.

Ja muidugi kõik selle juurde kuuluv paberitöö: lepingud, aktid, hanked jne.

Töö teevad ära ikkagi need tublid töötajad ja minu roll on korraldada kõik nii, et töö laabuks. Kindlustan transpordi ja tööriistad, kuulan ära nende tööalased ja vahel ka isiklikud mured ning veendun, et palgapäeval saavad kõik teenitud tasu.

Ka hulkuvad koerad-kassid püüame kinni ja toimetame varjupaika.

Sinu vastutusvaldkonnas on muuhulgas valla sotsiaal- ja ametikorterites renoveerimistööde korraldamine. Palju neid on ja millises seisukorras need on?

Seisukord on väga erinev. Hetkel on vallas 67 elamiskõlblikku korterit, millest viis on üürimike ootel. Peale nende pindade on veel elamiskõlbmatud: põ-

Heakorrasolev puhkeplats Emumäel. Foto erakogu

UTV saabumine Simunasse. Foto erakogu

lenud ja varisemisohtlik maja, pärimise teel saadud elamiskõlbmatud pinnad. Pooleliolevad pärimismenetlused, mille vara eest juba vastutame, kuid kasutada ei saa jne. Kortrite arv on muutuv. Kui tööle asusin oli neid üle kaheksakümne. Kahe aasta jooksul on vald müünud 21 korterit lähtudes sotsiaahoolekande vajadustest ja renoveerimise otstarbekusest. Hetkel vastab kortrite arv hetkevajadustele ning on väike varu. Oleme kahe aastaga renoveerinud täielikult või osaliselt umbes sama arvu kortereid, neist kapitaalselt st ehitatud välja pesemisvõimalusega kaasaegse sansõlme, asendanud kuivkäämla WC-ga ning paigaldanud õhksoojuspumpad, kus otstarbekas.

Ja kõik need mahukad tööd teed üksi ära?

Päris üksi kindlasti mitte. Vallavalitsus on eelkõige meeskond ja kuna minu ametikohustused on üpris mitmest valdkonnast, tuleb mul tuge otsida pea igalt kolleegilt, aga lõpptulemuse eest vastutan ikkagi mina.

Milliseid remonttöid on pidanud vallavalitsuse palgal olevad ehitusmehed tegema? Kuidas töö on korraldatud?

Et asi selgem oleks, räägin lahti, millega hetkel tegeleme. Ehitusega tegeleb neljane meeskond: Ain, Janno, Tiina ja Veiko. Igaüks neist on laia profiiliga

kogenud töötaja, aga aja jooksul on välja kujunenud teatud spetsialiseerumine. Aasta algusest töötavad Janno ja Tiina Aasa 2 nn sotsiaalmajas. Praegu lõpetavad seal juba kaheksanda (viimase) eluruumi renoveerimist. Koolid kasutavad ära sunnitud pausi remondi teostamiseks: Veiko ja Ain töötasid Simuna koolis, Janno ja Tiina Väike-Maarja gümnaasiumis. Koolides töö selleks korras tehtud. Ain puutöökojas meisterdab laudu-pinke, varjualuseid turismiobjektidele, Tiina ja Janno toimetavad taas Aasa tänaval. Veiko tööpõld on kõige laiem. Teda teatakse-tuntakse ja vajatakse lisaks korteritele igas valla allasutuses. Ta teeb kõik pisiremondid (elekter, torutööd, maalritööd, puidutööd) – ainult nimeta ja Veiko teeb seda. Ühtlasi varustab vajalike materjalide ja logistikaga teisi töötajaid ja töösolevaid objekte. Kõik metalliga seotu teeb samuti ära Janno.

Kevad on saabumas ja koos sellega kiired ajad haljastuses ning samad inimesed abis Simunas ja Rakkes: niidavad, trimmerdavad, hooldavad objekte Emumäest Väike-Maarjani. Tööd on palju. Küsimus on vaid selles, kui palju tahetakse ära teha ja milleks eraldetakse raha. Kuidas määratletakse prioriteetid. Seltskond on minu arvates väga võimekas ja paindlik ning parajalt väike.

Miks vallavalitsus erinevaid ehitustöid teenusena sisse ei osta? Kuidas sa taristuspetsialistina õigustad nende töömeeste palgal pidamist?

Vallavalitsus ei osta ehitustöid sisse?! Esitage see küsimus ehitusnõunikule ja näete tema imestust. Tema töökoht on minu läheduses ja näen, et suurem osa ajast ongi ta hõivatud ehitushangetega. Meie meeskonnale jääb ehitustegevus, mis vajab paindlikkust ja operatiivsust ning on väiksemahuline. Näiteks: üürnik lahkus (tihti ootamatult), uus tulemas paari päeva

Tiina järjekordset sotsiaalkorteri värvides. Foto erakogu

Remonditud sotsiaalkorter. Foto erakogu

pärast – vajadusel sanitaarremondi tegemine – pole probleem. Koolis õpetustegevuses paus, meeskond käepärast. Huligaanid lõhkusid ukse – mõni tund ja uus uks ees. Eelmisel aastal sodis kohalik grafomaan Väike-Maarja bussijaama seinad ära. Eraettevõtja küsis värvimise eest 3000 eurot, meie tegime selle töö kordi odavamalt ja ühtlasi andsime sodijale tasuta tööõpetuse tunde...

Kui rääkida tasuvusest, siis peaks asi lihtne ja arusaadav olema ka ilma peenema arvutamiseta. Meie töötajate palgad on väiksemad kui eraettevõtete, materjalid saame mitte eraettevõtja juurdehindluse vaid müüja allahindlusega ja erinevalt eraettevõtjast kasumiprotsenti ei lisa. Seega jääb ära käibemaks, mille eraettevõtja lisama peab. Operatiivsus, paindlikkus, tasuvus – need on piisavalt head argumentid. Ja muidugi meie töötajad ei jää milleski alla eraettevõtte töötajatele.

Mille üle taristuspetsialist pead murrab? Mis tegemata ja südamel?

Kõige rohkem murrab pead selle üle, kuidas pisku rahaga rohkem ära teha. Teha oleks ju väga palju. Olen võtnud südameasjaks lõpuni viia Aasa tn 2 nn sotsiaalmaja renoveerimise. Tänaseks on renoveeritud kõik kaheksa eluruumi, on valminud teise korruse

duširuum ja WC. Alustasime koridoride ja trepikoja remondiga, valmimisjärgus on esimese korruse WC ja duširuum. Kaks aastat tagasi oli olukord selline, et töömehe saatmist sinna majja mingil vajadusel peeti inimese alandamiseks. Juba ainuüksi koridoridest vedasime välja kaks veoautokoormatäit prügi. Seitsme, enda eest hoolitsemisega mittehakkamasaava elaniku kohta oli kaks majasist kuivkäämlat ja üks külma-veekraan. Piisavalt jube vaatepilt. Kes pole näinud ja nuusutanud, ei oska ette kujutada. Tänaseks on ruumid soojustatud, igäihel vesi- kanalisatsioon toas ja toasoe tuleb õhksoojuspumbast.

Millised on ambitsioonid lähiaastateks? Mis peab kindlasti vallas korda saama või millised eesmärgid oled seadnud?

Ambitsioon...las see jääb minu teada!

Hooldustööde tase peab tõusma, elukeskkond muutuma puhtamaks ja kaunimaks.

Nii Rakkes kui Simunas oleme ära müünud hulga amortiseerunud või meile lihtsalt kasutat tehnikat, seadmeid ja vanarauda. Saadud raha oli toeks Simunasse universaalse töömasina –UTV soetamisel. Masin on abiks metsatöödel, lumelükkamisel ja muruniitmisel. Sellele saab vajaliku tehnika kasti tõsta ühtlasi Emumäele hooldustöid tegema sõita. Arvan, et kohalikud on selle omapärase masinaga juba hästi tuttav. Oleme soetanud ka muud tehnikat nagu elektrigeneraatori, mis on tunduvalt suurendanud meie võimekust töötamisel välitingimustes, selle abiga saab kasutada drelle, pinnasepuuri, kompressorit ja paljusid muid elektritööriistu.

Järgmine eesmärk on soetada Rakkesse universaalne hooldustöömasin. Seal oleme käsile võtnud töökoja väljaehitamise ja sisustamise endistes Rakke Kommunaali ruumides. Töökojas tegutsevad Endel ja Margus. Siiani on tehnikat hoitud kus iganes – töömel kodus, kooli garaažis jne.

Simuna rahvamaja katlamaja ruumile loodame suveks uue ilme anda, selle kallal töötavad kaks tublit meest Helmut ja Paul. See ruum nägi viimati värvi siis, kui ehitati. Simuna inimestele on kindlasti silma hakanud muutused männisalus: ühiste pingutustega (eelmisel aastal käisid ka kooliõpilased abis ja direktor lubas, et tullakse jälle) saab rägastikust pikapeale park. Suurema osa möödunud talvest veetsid seal Hillar ja Jüri metsatöid tehes.

Tehtud on palju ja plaane jagub pikaks ajaks ette, kõigist ei jõua ühekorraga rääkida. Meil lihtne deviis: vähem juttu, rohkem tegusid.

Kristel Kitsing

Noorte töömalev tuleb taas

Väike-Maarja vallavalitsus koostöös Väike-Maarja valla noortekeskusega jätkab pikaaegset maleva korraldamise traditsiooni vallas.

Sellel aastal toimub malev kahes vahetuses: 15.-30. juuni ja 3.-14. august. Maleva korraldamise eesmärgiks on kujundada noorte väärtushinnanguid, omandada meeskonnatöö oskusi ja töökogemust.

Malevasse on oodatud noored vanuses 13-17 aastat. Kandideerimiseks tuleb noorel koos vanemaga esitada

avaldus koos osalemise soovi põhjendusega. Avalduse blanketi saab noortekeskustest ja "Väike-Maarja valla noortekeskused" facebooki lehelt **alates 20. aprill**. Täidetud avalduse saab tuua noortekeskustesse või saata e-kirjaga aadressile noortekeskus@v-maarja.ee **kuni 15. maini**. Malevas osalemiseks tuleb esmalt esitada avaldus, seejärel toimuvad grupiintervjuud, kus selgitatakse välja motiivatsioon malevas osalemiseks. Intervjuude täpsemad ajad selguvad

peale avalduste laekumist ning kõigi soovijatega võetakse personaalset ühendust

Malevas saab osaleda 60 noort valla erinevates piirkondadest, toimimise keskused on Väike-Maarja, Simuna ja Rakke. Tehakse erinevaid töid (heakorratööd asulates, kalmistutel, seltsimajas, raamatukogus, koolides, noortekeskustes). Töötasu makstakse noortele valla eelarvest.

Iga päev kestab malev 7 tundi: tööpäev on kavandatud kell 9-13, ühistege-

vused kell 13-16.

Ühistegevuse võimalusi: erinevad võistluskogud ja spordivõistlused. Ilusa ilma korral käiakse koos ujumas, grillitakse ja puhatakse veekogu ääres. Tutvutakse kohalike ettevõtetega, ette võetakse matku looduses. Samuti viiakse läbi eluks vajalikke koolitusi (näiteks esmaabi, karjääriplaneerimine).

Töötajad võivad peale vallasutuste olla ka eraettevõtjad. Oleme avatud ka ettevõtetele, kes soovivad

suvel malevlastele tööd pakkuda.

Info: Liselle Tombak, tel 5562 2887, 325 5038 või noortekeskus@v-maarja.ee.

Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 12. märtsi 2020. a korraldusest nr 76 „Eriolukorra väljakuulutamise Eesti Vabariigi haldusterritooriumil“ on Väike-Maarja Valla noortekeskusel eriolukorra jätkumisel õigus teha muudatusi maleva töökorralduses.

Liselle Tombak
noortekeskuse juhataja

Kui töökohta ei ole, tee see ise: hakkaja naine lõi oma ettevõtte

Pärast pikaajalist pealinna elamist ja töötamist, otsustas Reelika Sepp maale kodukülla tagasi kolida. Kuna tööturul talle midagi meelepärast pakkuda polnud, alustas hakkaja naine ise ettevõtlusega. Elus kannapöörde teinud Reelikale toob töö leiva lauale, samas saab ta teha seda, mis südamelähedane.

Mis aastal asutasite Relicos OÜ ja miks just iluteenuste valdkonnas tegutsema hakkasite?

Kosmeetik ja jumestaja Reelika Sepp. Foto Klaarika Salus

Asutasin Relicos OÜ 2016. aasta augustis, täpselt 4 kuu pärast avas ka ukse Relicos Salong. Ilu ning kõik sellega seondud on mind alati paelunud, kuid tundsin, et tahaksin sellega ka professionaalselt tegeleda.

Milline on teie enda taust? Olete õppinud juuksuriks, kosmeetikuks, küünetehnikuks vms ja kus? Või on hobist kasvanud välja töö?

Pärast pikaajalist Tallinnas elamist ja töötamist, otsustasin ühel hetkel teha kannapöörde ja tagasi maale kodukülla kolida. Kuna meie piirkonna tööturul mulle midagi meelepärast ei olnud, otsustasin ise ettevõtlusega alustada ja teha midagi enda jaoks täiesti uut – midagi, mis oli juba pikalt südamelähedane. Kosmeetikutöö oli paelunud mind juba kaua, seega otsustasin uurida lähemalt, mis on võimalused selle eriala omandamiseks. Lõpuks otsustasin Tartu Iluravi Rahvusvahelise Erakooli kasuks ning olen siiani valikuga väga rahul. Jumestust

õppisin juurde Meigikunstnike Ühenduse Meigikoolis ning lisaks täiendasin end Tradehouse'i koolitus-keskuses. Samuti osalesin ka paljudel tootekoolitustel. 2016. aasta 15. oktoobril panin end esmakordselt proovile ka Ilu sõnumi raames toimunud Eesti lahistel meistrivõistlustel jumestuses. Professionaalide kategoorias saavutasin 1. koha ning sain väga suure kogemuse võrra rikkamaks.

Kui meenutate firma asutamise aega, siis kui keerukana tundus paberimajandus, äriplaanide koostamine vms asutamise juurde kuuluv? Kas „närisite“ paberitest kergelt läbi või saite mingit nõustamist?

Ettevõtte asutamine oli minu jaoks alguses ikka väga keeruline, kuid tänu suuresti lähedaste abile see õnnestus. Läbisin ka alustava ettevõtja baaskoolituse, mille tulemusel sai valmis äriplaan. Sealt jäid väga hästi meelde ka koolitaja sõnad, kus ta julgustas meid abi otsima küsimustes või tegemistes, millega ise jänni jääksime. Siiani küsin ikka asjatundjate ja kogenumate ettevõtjate käest vajadusel nõu. Suureks abiks oli mulle Ene Preem, kes aitas oma teadmiste ja kogemustega. Samuti kiidan Külli Urbast, kes korraldab ettevõtte raamatupidamist ja on alati valmis nõustama finantsküsimustes.

Kas ettevõtte algusaegadel on ette tulnud ka kõhklemist või takerdusi, mil tahtnuteks kõigele käega lüüa? Mingid teatud hirmud ju ikka olid, millega võitlesite? Kuidas nendest jagu saite?

Ettevõtte alguses oli ikka kõhklusi küll: Kas ma saan ikka hakkama? Kas mul on piisavalt oskusi? Kas leian ettevõttele sobivad tööruumid? Kas ikka saab tegevusega alustamiseks toetust? jne. Kõige rohkem muretse sin sobivate tööruumide leidmise pärast. Lisasin Väike-Maarja vallalehte ka kuulutuse ning minu üllatuseks tuli mitu pakkumist, mille lühgast leidsin ka sobiva rendipinna. Tänu kannatlikkusele ning lähedaste julgustusele ei pidurdanud mind enam miski ning kõik loksus justkui iseenesest paika.

Rendite pinda OÜ-lt Joosand, mis on otsene kulu ning ettevõtte nõuab ka suures mahus investeeringuid alguses. Kuidas te jalad alla saite ja mil moel olid abiks erinevad projektidest taotletavad võimalused?

Kui OÜ Joosandilt sai renditud so-

bivad ruumid, hakkas pihta ruumide sisekujunduse planeerimine ning vajaliku inventari ja remondi kulutuste eelarve koostamine. Selleks ajaks oli juba valmis äriplaan ning leitud võimalused ka rahalise toetuse saamiseks. Kolmandiku eelarvest täitis ära Väike-Maarja valla alustava ettevõtja toetus. Koos oma vahenditega sai ruumides tehtud kapitaalremont ning soetatud esmane vajaminev sisustus ja seadmed.

Milliseid projektidest saadavaid rahastusi te kasutasite? Kas ilma nende investeeringuteta oluks keerukam või üldse vähetöenaoline ettevõttele jalad alla saada? Või kuluks lihtsalt oluliselt kauem aega, et tavapärasel rütmis tegutseda?

2017. aasta kevadel sain positiivse vastuse PAIK Leader programmi toetuse kohta. Selle abil sai soetatud juurde veel seadmeid ning sisustust klientide mugavamaks teenindamiseks ning uute teenuste pakkumiseks. Nüüd saime pakkuda Väike-Maarjas ka aparatuurseid näohooldusi, mida eelnevalt pakuti kõige ligemal vaid Rakveres. Ilma saadud toetusteta ei oleks Relicos salong suutnud nii kiiresti turule tulla ning pakkuda nõnda laialdasi ja linnatingimustega võrdväärseid teenuseid.

Teie ilusalongis töötab peale omaniku veel kosmeetik ja juuksur. Kas ma saan õigesti aru, et olete veel maal elavatele naistele töökohti luua või nad on omaette ettevõtjad?

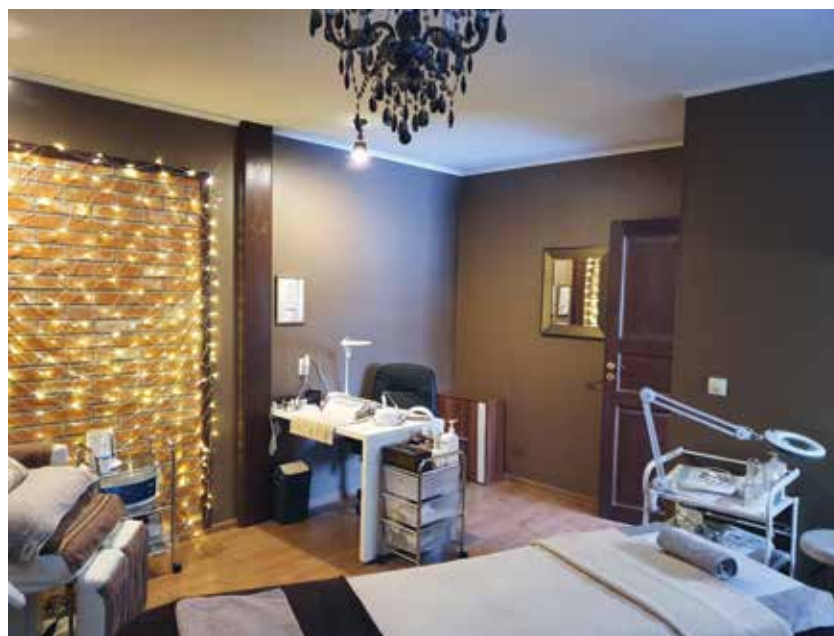
Tänu toetustele sai lisaks kosmeetiku töökohtale loodud ka juuksurile töökoht. Hetkel töötab Relicos salongis lisaks minule veel kosmeetik Thea Alliksoo ja juuksur Keiri Tammemägi. Mõlemad töötavad salongis kohamaksu alusel ning on eraldi ettevõtjad. Mina hoolitsen selle eest, et neil oleks vajalikud seadmed, sisustus ning tarvikud olemas. Ametlikult oleme kõik eraldi ettevõtjad, kuid salongis tegutseme ühtse kollektiivina.

Teie teenuste valdkonnas ei saa mööda vaadata ka konkurentsist. Iluteenuseid pakkuvaid ettevõtteid on ju vallas tervikuna piisavalt ning Väike-Maarja alevikus ju samuti jagub. Mis on teie trump, et häid kliendisuheteid hoida ja ennast ära majandada?

Aus konkurents tuleb alati kasuks, see paneb ennast ikka rohkem pingutama aina paremuse poole. Meie

Juuksuri töökoht. Foto Reelika Sepp

Kosmeetiku ruum. Foto Reelika Sepp

trumbiks ongi meie tubli töökas ning sõbralik kollektiiv, kelle käe all saavad kliendid kõik kõrge kvaliteediga iluteenused ühest kohast.

Vaadates tagasi algusaastatele. Mida ütlete nendele kaaselanikele, kes veel kaaluvad ettevõtlusega alustamist? Milliseid soovitusi jagate oma kogemustest lähtuvalt?

Kõikidele alustavatele ettevõtetele soovitatakse tegevusala valik põhjalikult läbi mõelda. Kaaluda, kas see on ikka see, millega on soov pikemaajaliselt

tegeleda või on tegemist ainult hetkemotsioonidega. Seejärel tuleks teha põhjalik turu-uuring, saamaks teada vajadus või nõudlus. Kui kindel tahe ja turg on olemas, siis siit peaks te viima ainult edasi. Ära kardate küsida abi. Alustavatele ja tegutsevatele ettevõtetele on loodud palju erinevaid toetuste võimalusi ja neid hooandjaid tuleks kindlasti kasutada.

Kristel Kitsing

Toetused alustavale ettevõtjale

Väike-Maarja valla ettevõtjad saavad ettevõtlusega alustamiseks ja ettevõtte arenguga seotud investeeringuteks taotleda Väike-Maarja vallavalitsuselt ettevõtlustoetust.

Toetust saavad taotleda äriühingud ja füüsilisest isikust ettevõtjad, kes alustavad tegevust või on tegutsenud kuni kaks aastat. Taotleja peab olema registreeritud ja tegutsema Väike-Maarja valla haldusterritooriumil. Ettevõtlustoetus ühe taotleja kohta on kuni 3000 eurot. Taotleja omafinantseering peab olema vähemalt 25% projekti kogumaksumusest.

Toetust eraldatakse masinate, seadmete või muu taotluses esitatud projekti teostamiseks vajaliku materiaalse põhivara soetamiseks, tootmis- või teenindushoonete renoveerimiseks, tehnosüsteemide muutmiseks või väljaehitamiseks, elektrivõrguga liitumiseks, kaasaegsete turundustehnoloogiate väljatöötamiseks ja riiklike ettevõtlustoetuste kaasfinantseerimiseks.

Väike-Maarja valla ettevõtlustoetuse määramise kord, taotlus- ja aruandevormid on leitavad valla veebilehelt.

Oma äri alustajale pakuvad toetust ka Eesti Töötukassa, Riigi Tugiteenuste Keskus, KredEx, Maaelu Edenda-

mise Sihtasutus (MES) ja Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA).

Töötukassa pakub ettevõtluse alustamise toetust, mille eesmärk on motiveerida ja toetada ettevõtlusega alustamist. Toetust antakse majandustegevuse alustamiseks uue asutatava äriühingu kaudu või FIE-na. Rahalise abi suurus on kuni 4474 eurot.

Töötukassast saab ettevõtluse alustamise toetust taotleda töötu või töötusijana registreeritud mittetöötav vähemalt 18-aastane ja ettevõtluskoolituse läbinud isik. Samuti need, kellel on kutse- või kõrgharidus majanduse alal või ettevõtluskogemus.

Riigi Tugiteenuste Keskus pakub starditoetust neile arengupotentsiaaliga alustavatele ettevõtetele, kes laiendavad piirkondlikku ettevõtlust ja ekspordijate ridu.

Alustaval ettevõtjal, kelle asutamisest ei ole möödas rohkem kui 24 kuud, on võimalik taotleda kuni 15 000 eurot starditoetust. Toetuse osakaal projekti maksumusest on maksimaalselt 80% ja omafinantseering vähemalt 20%.

Toetuse saamisel on ettevõttele kohustus saavutada tulemusel, milleks on töökohtade loomine ja müügitulu kasv.

KredEx pakub alustavale ja kuni kolm aastat tegutsenud ettevõttele investeeringute ja käibevahendite rahastamiseks stardilaenu. Stardilaenu aitab siis, kui ettevõtte rajamist takistab algkapitali puudumine ning pangalaenu saamiseks puuduvad piisavad tagatised ja tegutsemisajalugu.

Üldjuhul piisab laenu tagatiseks laenuaaja füüsilisest isikust omanike isiklikust käendusest. Laenu sihtotstarbelisel kasutamisel on käendaja isiklikuks vastutuseks kuni 25% laenusummast. Laenu tähtaeg on kuni 60 kuud. Ühele laenuaotlejale väljastatav maksimaalne laenusumma on 100 000 eurot, millest maksimaalselt 50 000 eurot võib kasutada käibevahenditeks.

MES pakub käendust ja laene maa- ja piirkondade väikese ning keskmise suurusega ettevõtetele.

Sihtasutus annab käenduse ettevõtetele, mis pole finantsraskustes ja millel puuduvad maksuvõlad. Käenduse eesmärk on tagada ettevõtjatele parem juurdepääs laenuvahenditele, tõstes ettevõtja krediitvõimekust, mida võivad vähendada ebapiisav või mitmelikviidne tagatisvara, alustamisjärgus ettevõtja kõrge risk, suundumine uude tegevusvaldkonda, varasema laenuko-

gemuse puudumine või ebaselge usaldusväarsus. Ettevõtja võlakohustust käendatakse kuni 80% ulatuses põhivõlast. Maksimaalne käendussumma ettevõtjale on piiratud 2 500 000 euroga.

PRIA kaudu saab taotleda Leader-meetme raames antavat projektitoetust. Projektitoetuse taotleja esitab taotluse esmalt kohalikule tegevusgrupile. Tegevusgrupi taotlusvoorudest ja taotluste vastuvõtuaegadest teavitab iga tegevusgrupp oma piirkonna taotlejaid.

MTÜ PAIK tegevuspiirkonnas on 2020. aastaks välja kuulutatud taotlusvoorud lõppenud ja hetkel ei ole teada, kas EL programmiperioodi 2014-2020 lõpus toetusmeetmeid veel avatakse või mitte.

Ettevõtjatele jagavad täpsemat infot ja on nõuga abiks Väike-Maarja vallavalitsuse arendusnõunik Ene Preem, tel 329 5766 või 523 9550, e-post ene.preem@v-maarja.ee ja Lääne-Viru Arenduskeskus, Fr. R. Kreutzwaldi 5, Rakvere, tel 325 8028, e-post info@arenduskeskus.ee.

Ene Preem
arendusnõunik

PEARAAMAT
raamatupidamisteenused

Peraamat OÜ

Raamatupidamisteenus ettevõtetele ja korteriühistutele.

Algdokumentide korrastamisest majandusaasta aruande koostamiseni.

Tel: 5190 1120;
e-post: taimi@pearaamat.eu;
www.pearaamat.eu

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvõndis. Tel: 56 111 900

Aasta kooliraamatukoguhoidja muudab koolielu põnevamaks

Väike-Maarja gümnaasiumi raamatukogu juhataja Karin Kiik pälvis Eesti aasta kooliraamatukoguhoidja 2019 tiitli. Kultuuriminister Tõnis Lukase tänukirjas tänati teda raamatukogus sündinud uute algatuste eest, mis toetavad tänapäevase õpikäsituse rakendamist ja teevad koolielu põnevaks, ning aktiivse tegevuse eest lugemise edendamisel ja kutseühingus.

Räägime Kariniga tema tööst ja raamatukogu rollist koolis.

Kes on raamatukoguhoidja koolis õpilase jaoks?

Ma arvan, et seda tuleks küsida õpilaste käest. Ise loodan, et olen vajalik. Aga raamatukogu on kindlasti vajalik. Siit saab laenutada õppetöös vajalikke raamatuid ja õpikuid. Läbi raamatunäituste saab uusi teadmisi teatud teemade või inimeste kohta. Saab abi küsida, kui oled jäänud hätta mingi teema kohta kirjanduse leidmisel. Põnevust on siin ka – saab näiteks lauamänge mängida ja muidugi vahetunnikarast eemalduda. Mõnikord tullakse lihtsalt auru välja laskma, alati ei pea raamatuid laenutama. Õpilased tulevad raamatukokku, räägivad sellest, mis südamele, küsivad nõu, arutame. Kuulan ära, edasi ei räägi.

Eelmisel aastal küsiti õpilastelt nende arvamusi kooli erinevate osade kohta. Ühe punktina oli raamatukogu kohta kirjutatud, et seal pakutakse teed. Tõepoolest, vahel õhtupoolikuti, kui endale kohvi teen ja keegi raamatukogu pärast tunde näiteks bussi ootab, siis pakun ikka teed. Kuidas ma üksi joon, kui keegi samal ajal seal aega veedab.

Kuidas kujuneb õpilastel raamatukogu külastamisharjumus?

Ma arvan, et see on seotud lugemisharjumusega, mis saab alguse kodust ja algklasside majast. Olen alati olnud seda meelt, et raamatukogus ei pea vaid raamatuid laenutama. Kui seal saab lihtsalt olla ja noored tunnevad, et neil on seal hea, siis saabki raamatukogu külastamine harjumuseks.

Hea hulk aastaid tagasi hakkasid raamatukogus pärast tunde käima aega veetmas lõpuklassist üks noormees ja neiu. Kui nende oma jututeemad otsa said, siis hakkasid nad ka raamatuid le-

hitsema. Mäletan noormehe sõnu: „Uskumatu, kui palju huvitavaid raamatuid siin on!“ Sellepärast ongi hea, kui nad lihtsalt tulevad raamatukokku. Oled raamatukogus ja kogemata jääb pilk raamatule, hakkad lehitsema ja vaatad, et ongi väärt lugemist.

Õpetajad saadavad vahel õpilasi töid tegema raamatukokku. Kuna raamatukogu on väike ja töökohti vähe, olen mõned korrad ka oma töölauda neile selleks laenanud.

Mida Sulle tähendab aasta kooliraamatukoguhoidja tiitel? Kas see muudab Sinu jaoks midagi?

Kellele siis kiitus ei meeldiks. Aga minu töös ei muuda see mitte midagi. Sain ilusa vitraaži aknale panna ja tänukirjad seinale.

Tiitel anti Sulle eelmise õppeaasta tegevuste eest. Mis need olid?

Sügisel tegin kooliraamatukoguhoidjatele ettekande ja tutvustasin oma eelmise õppeaasta tegemisi. Sinna mahtus nii traditsioonilisi kui ka ühe-kordseid sündmusi. Traditsioonilistest olid viiendikele raamatukogutund, kui nad algklasside majast gümnaasiumihoonesse õppima asusid, ja muidugi ettelugemine koerale – see on samuti mõeldud viiendikele (ja direktori koerale Martale) ning läheb neile alati peale. Kuuendikud käivad ja küsivad, kas nad ei saaks enam osaleda, aga oleme selle sündmuse alati väikse ja piiratud hoidnud. Juba aastaid oleme igal aastal märtsikuus korraldanud rahvajuttude pajatamise konkursi, kus osalevad valla koolide õpilased. Nii ka eelmisel aastal, sel aastal jäi see küll paraku ära.

Õpilased osalesid usinalt raamatukogus halloweenipäeva võistlustel ja jubejuttude raamatute otsingul. Tegime koostööd valla raamatukoguga kirjanike tuuri kohtumiste korraldamisel ja õpilasesindusega ühe äraarvamismängu korraldamisel. Arvamismängud mulle meeldivad ja neid toimus tol aastal raamatukogus veelgi. Kunstiõpetajaga on meil väga hea koostöö – õpilased joonistavad mingil teemal, näiteks eelmisel aastal eesti kirjanduse riuli põhjal, ja parimad pildid lähevad äraarvamiseks ja raamatutega kokkusobitamiseks

üles. Sõbrapäeval proovisin esimest korda teiste koolide kogemuse põhjal korraldada pimekohtinguid raamatute-ga, pakitud raamatuid laenutati usinalt, nii et see algatus võeti hästi vastu. Toimusid veel mõned kohtumised küllal-istega ja avalikud juttude lugemised.

Eelmisel kevadel sain koolis õpilaste ja lastevanemate hinnangul aasta teo 2019 tänukirja selle eest, et aitasin õpilastel valmistuda etluskonkursiks „Tahan sulle öelda“. Ka konkursil „Ellen Niiduga Midrimaal“ läks meil hästi, saime edasi finaali ja ka seal tunnustatud.

Oma ettekandes rääkisin veel raamatukogus korraldatud õpetajate hobide, ravimtaimede ja teraviljade näitustest.

Üle kümne aasta kuulusin Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu kooliraamatukogude sektsiooni juhatusse, sellest loobusin aasta eest. Raamatukoguhoidjate seas teati mind vist küll rohkem raamatute ostmiseks koolis taara kogumise idee autorina kui juhatuse liikmena.

Kindlasti on huvitavaid sündmusi ja tegemisi olnud enam kui mahtus sellesse ettekandesse ja raamatukogu ühte aastaringi. Mis sündmused veel meenuvad, mis koolielu põnevamaks on teinud ja head tagasisidid on saanud? Kust saad nendeks ideid?

Ideed lihtsalt tulevad. Pärts palju on raamatukogus olnud näituseid, mälu-mänge, viktoriine, kohtumisi kirjanike-ga ja muud. Eks üritused kutsuvad ikka rohkem vaatama ja osalema.

Usun, et toredad nii minu kui ka õpilaste jaoks on olnud kirjanikega kohtumised – meid on külastanud Juhani Püttsepp, Margus Karu, Helga ja Enn Nõu, Aidi Vallik, Andrus Kivirähk, Cont-ra, Reeli Reinaus, Heli Künnapas jt. Mõned aastad tagasi korraldasime koolis hoopis kohtumise muusikameestega Viru-Nigulast, kes tutvustasid erinevate maade rahvapäile ja tegid huvilistele roopilli valmistamise töötoa.

Hästi läks mõned aastad tagasi „nipid, trikid, katsed“ – selleks kaasasin keemia- ja füüsikaõpetajad, kes tegid põnevaid katseid, mina tegin katsete vahele trikke. Ja kui õpilastel oli pärast ülesandeks raamatust samu ja teisigi katseid otsida, olid nad vaimustuses, et

„oo, ma oskaksin seda kodus teha!“

Näitused on olnud ka vanadest kooliasjadest ja jõuluehetest, kaisukarudest, päkapikkudest, loomulikult lisaks raamatunäitused ja -väljapanekud. Sel õppeaastal on raamatukogus esitletud erinevate õpetajate raamaturiiuleid. Teemanäitustele teen tavaliselt juurde ka teise osa: näiteks viktoriini või muu ülesande. Olen korraldanud Astrid Lindgreni klassidevahelise viktoriini ning Pipi, Annika ja Karlssoni päeva kostüümide, pannkookide ja lihapallidega. Õpetajatele korraldasin fotokonkursi talvelindudest ja väljasõidu mere äärde, kus sai loetud luuletusi ja lauldud mereteemalisi laule.

Kui kaua Sa oled seda tööd teinud? Mis on selle ajaga raamatukogu külastajates muutunud?

See on mu elus teine töökoht ja olen siin olnud juba mitukümmend aastat. Ma arvan, et kõige suurem muutus on see, et oleme nutiajastule üle läinud. Varem oli raamatukogu populaarsem ajaveetmiskoht. Raamatukogusse kooli wifi aga eriti ei levi ja osad õpilased istuvad siis vahetunnis pigem raamatukogu ukse taga põrandal.

Sa oled Väike-Maarja kooli vilistlane. Võrdle tänast kooliraamatukogu tollasega. Kui tihe külastaja Sa ise toona raamatukogus olid?

Meie lend pani praegusele koolimajale nurgakivi, samal aastal lõpetasin. Mina ise õppisin viimastel kooliaastatel algkoolimajas, õpe oli kahes vahetuses. Enne seda õppisin muidugi vanas kesk-koolihoones ka, meil oli parajasti tund, kui tulekahju algas.

Algkooli raamatukogu oli selline väga väike ruum, mis oli maast laeni raamatuid täis, läksid uksele, said kohustusliku kirjanduse raamatu kätte ja lahkusid. See ei olnud see koht, kus oleks olla saanud.

Anna palun soovitusi kuidas suurendada laste lugemisharjumust?

Kõik algab kodust. Raamatuid peaks kodus olema ja neid ei tohiks ära peita. Kui raamatud on koguaeg kättesaadavad, ei tekigi lastel soovi neid rebida ja lõhkuda. Väikestele lastele tuleb ette lugeda ja lasta piltide järgi jutustada.

Fotol Karin Kiik aasta kooliraamatukoguhoidja tiitlit vastu võtmas. Foto Teet Malsroos

Hea, kui koolis on soovitusliku kirjanduse nimekiri, sealt saab lugemisharjumus tuge.

Mulle meeldib üks kuulnud lähene-mine, õpilased loevad ja tutvustavad iga kuu oma loetud raamatuid teistele. Kui kuuled, mida kaaslased loevad ja soovivad, siis tekib huvi. See kehtib nii suurtel kui ka väikestel.

Nagu kunagi öeldi – loe või Miki Hiirt, peaasi et loed.

Varem sain iga veerandi lõpul koolis tunnustada tublisid lugejaid, lugemus järkjärgult vähenes ja läksin poolaasta peale üle, nüüdseks juba aasta peale. Mina arvan, et lisaks soovituslikule kirjandusele vähemalt üle kümne raamatu aastas lugemine on arvestatav tulemus, mis vääriks tunnustamist.

Mis on Sinu enda viimase aja parim lugemiselamus?

Kuna on rahvajuttuaasta, lugesin oma lapselapsele enujutuks Kunderi „Ahjalust“. Kui selle lõpetasime, ütles laps: „Loe üks kord veel.“ See oli meile mõle-male tore elamus.

Nagu Karin raamatukogu teadete lõpus armastab kirjutada – kohtumiseni raamatukogus!

Heili Tammus
Väike-Maarja gümnaasium

Raamatukogude tagasivaade eelmisele aastale

Aasta 2019 oli meie raamatukogudele tegus aasta nii asutuste siseselt kui tegevustega meie külastajatele. Kõik meie kogud on oma piirkonnas olulised, pak-kudes elanikele vajalikke teenuseid ja selle kõrval vaba aja veetmise võimalusi. Raamatukogud on partneriteks teistele kohalikele asutustele ja ühendustele.

Suur tänu kõikidele, kes raamatukoku laenutama jõudsid või meie sünd-mustest osalejad olid. Terve aastajooksul kõikide valla raamatukogude kohta registreeriti 43 832 laenutust ning külastusi 20 091.

Väike-Maarja raamatukogu teeninduspiirkonnas oli 2356 elanikku, nendest lugejaid 580 ja sealt omakorda lastest lugejaid 140. Nii nagu langeb elanike arv, väheneb ka lugejaid, kuid rõõm oli lastest lugejate lisandumise üle. Laenutusi oli mullu 14 530, nendest 632 korral lapsed. Külastuste arv kasvas ning kogusse jõuti 7304 korral, sealhulgas 1521 korral olid külastajateks lapsed. Teavikuid soetati mullu juurde 815 eksemplari.

Aasta jooksul said huvilised uudista-da 31 näitust ja väljapanekut ning toimus 24 sündmust. Raamatukogu läks neljal korral oma tegevustega ka majast välja – lasteaia ning algklasside lastega poku-matkadele, Elava raamatukoguga Pandi-vere päevale ning Maale Elama külastus-päevale, kevadine kirjandustuur viis hu-vilised ringreisile Jõgevamaale. Täiskas-vanute õppe nädalal osaleti terve Eesti õppetunnis Pille Kriisa loenguga „Kuidas paremini mitte mõista noori?“ Lasteaia vanemad rühmad said tubase lumekoo-

lituse lumeveski talvepeol, kus uuriti lume ja jää teket, piiluti jääaega, sulatati lund ning tehti ise jääd, mis kõlbab ka süüa. Autorite ja erinevate temaatiliste raamatunäitustele jäi eelmisse aastasse ka viis autorinäitust Pandivere piirkonna kunstiharrastajatel.

Kiltsi raamatukogul oli teeninduspiirkonnas elanikke 797. Lugejaid oli mullu 88 ja nendest lapsi 13. Laenutu-si oli 3544, sealhulgas 118 korral lastel. Külastuste arv kasvas ka Kiltsi kogul, neid registreeriti aasta jooksul 1440 ning sealhulgas 134 korral olid külastajateks lapsed. Kiltsi raamatukogusse lisandus mullu 344 uut teavikut.

Kiltsi raamatukogu tähistas eel-misel kevadel oma 70. juubelit ning kogu-hoidja 35. tööjuubelit. Lisaks pidulikule koosviibimisele valmis ka näitus koha-liku raamatukogu minevikust, erinevatest tegevuskohtades ja koguga seotud inimestest. Sellest kujunes kogukonna pidupäev. Aasta jooksul oli külastajatel võimalus osa saada kokku viiest sündmu-sest ning 24 näitusest ja väljapanekust.

Kiltsi kogu testib alates eelmise aasta märtsist laupäevast lahtiolekut iga kuu esimesel ja viimasel nädalavahetusel. Proovime, kas lugejatele sobib kogu külastamiseks argipäeva asemel puhke-päev.

Triigi raamatukogu elanike arv teeninduspiirkonnas oli eelmise aasta arvestuses 399 inimest. Nendest raama-tukogus lugejaid 91, sealhulgas lapsi 14. Laenutusi oli Triigi kogul mullu 2894, sealhulgas lastel 233 ning külastusi 952,

Jõulukaardi meisterdamise töötuba. Foto Triin Alatsei

millest 137 korral külastajateks lapsed. Triigis kasvas raamatukogu külastatavus ja laenutus just laste seas. Kogu sai juurde 196 uut teavikut. Sündmusi toi-mus Triigi raamatukogus kaks ning näi-tusi ja väljapanekuid seadis koguhoidja välja 15.

Simuna raamatukogu teeninduspiir-konnas oli eelmise aasta seisuga 849 elanikku, kellest lugejaid 288 ja nendest omakorda lapsi 107. Simunas lisandus just lastest lugejaid. Laenutusi oli mul-lu 9660 ning nendest 1366 korral laste poolt. Külastusi oli Simuna raamatuko-gul mullu 4745, sealhulgas 1452 laste külastust. Mullu sai Simuna raamatukogu juurde 391 uut teavikut.

Simuna raamatukogu osaleb eel-misest aastast laste lugemisharjumusi

kujundavas programmis „Lugemisisu“. Koostöös klassiõpetajaga toimuvad mängulised raamatukogutunnid. Mullu korraldas Simuna raamatukogu kokku ka-heksa sündmust ning koostas 18 näitust ja väljapanekut.

2019. aasta oli **Rakke raamatukogule** igati rõõmustav, sest suurenes nii kasuta-jate, külastuste kui laenutuste arv. Oma osa selles on kindlasti meie uuenenud ruumidel. Rõõm on näha, et raamatusõb-rad pole maailmast kuhugi kadunud ja et raamatukogud on jätkuvalt inimestele olulised.

Rakke raamatukogus (koos Liigvalla ja Lahu teeninduspunkti-dega) registreeriti 2019. aastal 5650 külastust. Lugejaid oli ühtekokku 346 ja laenutusi 13204. Lastest (alla 16 aastased) lugejaid oli 96.

Raamatukoguhoidjad kirjandustuuril A. Mattiiseni klaveriklassis. A. Laumets koos lapselapsega, pildilt puudub I.Aidla. Foto erakogu

Kogu täienes 564 eksemplari võrra.

Aasta jooksul oli võimalik osa saada erinevatest sündmustest. Näiteks oli ke-vadel üleval Lia Peetsi käsitsi maalitud siidisallide näitus. Mitmel korral juhen-das Külli Tälli paberitöö töötubasid, mil-lest populaarseimaks osutus taas jõulu-kaartide meisterdamine.

Tuletame veelkord meelde, et lu-gejatele, kes ise tervislikel põhjustel raamatukogu külastada ei saa, pakume eelmisest aastast alates kord kuus ko-duteenindust. Soovitud teavikuid saab lugeja tellida omale lähimast oma valla raamatukogust.

Soovime jätku mõnusatele lugemis-elamustele ka alanud aastal!

raamatukoguhoidjad

Tõestisündinud lood Simuna kooli õpilaste ja õpetajatega

* Koduõppe ajal saatis õpetaja meile teate, et ta pole ühtegi tööd saanud, aga siis selgus, et ise polnud meile ühtegi tööd tegemiseks jätnud.

* Koristasime kevadel kooli ümbrust. Pärast tööd viisime rehad vanasse koolimajja ja ma otsustasin oma õpetajat ehmata. Panin pimedas majas telefonis taskulambi tööle, et ootamatult õpetajale valgusvihk näkku suunata... aga ehmatasin kogemata hoopis oma klassiõde, kes hüppas õpetajale ootamatult sülle. Mõlemad kiljusid, aga jäid õnneks terveks.

* Läksime klassiga Elistvere loomaparki. Olime peaaegu kohal, kui mu klassiõde küsis õpetajalt: „Kas siin suveturniire müüakse?“ Kõik mõtlesid, mis see tähendab. Õpetaja ütles: „Kas sa mõtlesid suveniire?“ Mu klassiõde vastas: „Jaa, kas neid müüakse siin?“ Naeru jätkus terveks päevaks.

* Käisime klassiga Tallinnas õppekäigul. Balti jaama lähedal, kus oli purskkaev, otsustas meie õpetaja teha meist pildi. Olime endid juba kenasti paika seadnud, kui... nurga tagant kihutas meie poole part. Me jooksisime kiljudes kioski taha peitu, õnneks sinna part järele ei jõudnud. Õpetajal oli lõbu laialt: „Kas linnapart ajas maalapsed nurka või?“

* Meil algas inglise keele tund. Mul olid kaasas mänguamblikud ja üks niidirull. Panin niidi putuka külge ja putuka õpetaja õpiku vahele. Õpetaja tuli klassi ja ta nägi, et õpik liikus. Ta hakkas vaatama, mis värk õpikuga nüüd siis on... tõmbasin veel niidist putukat... ning küll õpetaja siis ehmus ja kiljus. Meil oli muidugi väga lõbus.

* See lugu juhtus siis, kui käisime klassiga 2. klassis. Korraldasime klassiõhtu, teemaks oli "Kollikool" ja terve klass riietus kollideks. Otsustasime klassiga kooli peale mängima minna. Jooksime kooli peal ringi ja mängisime kulli. Ühel hetkel tuli klassist välja vana matemaatika õpetaja. Kuna me nägime hirmuäratavad välja, hakkas ta meie eest ära jooksmas. Otsustasime, et teeme nalja ning jooksisime talle kõik järele. See pilt oli päris koomiline: vanem naisterahvas kabuhirmus kollide eest põgenesmas.

* 3. klassis oli meil vaja ära arvata sõna "suunurgad". Keegi seda sõna seletuste järgi ei teadnud. Siis hakkas õpetaja meile ette näitama, ikka ei saanud keegi aru. Kuid ühel hetkel karjus terve klass: "kortsud". Õpetaja kannatus katkes ja ta ütles, mis sõnaga oli tegemist. Siis naersime juba kõik koos ja kaua.

* See lugu juhtus mitu aastat tagasi. Ma tulín rattaga kooli ja kohale jõudes märkas, et mul pole koolikotti seljas. Keerasin ringi ja tormasin rattaga koju kotile järele. Aga kahjuks on nii juhtunud mitu korda. Kaaslastele teeb see alati nalja.

* Minu kümnendaks sünnipäevaks kinkisid vanemad mulle ATV, millega mulle väga meeldis sõita. Mõtlesin ATVga sõidule ööpäev-läbi. Ükskord koolis tundsin, et kui ma nüüd kohe sõita ei saa, siis... Ütlesin ühele klassivennale, et suurel vahetunnil läheme minu koju ja teeme ATVga ühe tiiru. Mõeldud-tehtud. Tegime kohe paar ringi. Ja siis ilmus nurga tagant... mu ema (arvasin, et mu vanemad on tööl) ja minu sõidud lõppesid tükiks ajaks.

* Kord pidin inglise keele olümpiaadile minema. Rakveres koolis vahetusjalanõusid jalga pannes märkas, et mul jalas eri paarist sokid. Panin kähku jalanõud jalga ja palusin mõttes, et keegi mu apsakat ei märka. Sokid kummitasid mind kogu ülesannete lahendamise aja. Kokkuvõtteks läks kõik hästi (keegi mulle midagi halvasti ei öelnud), aga sokkide pärast ei saavutanud soovitud tulemust.

* Ühel päeval läksin klassijuhataja juurde ja tahtsin temalt midagi küsida. Ütlesin talle: "Emme." Õpetaja muidugi läks mänguga kaasa ja ütles: "Jah, kullake!" Ja nii on juhtunud mitu korda. Pärast on pisut piinlik, aga mis teha.

* Oli 1. aprill ja me olime alles 2. klassi õpilased. Kogu klass tahtis õpetajale aprillinalja teha. Ütleme nii, et kes ei tahaks. Olime omavahel kokku leppinud, et igaüks võtab kaasa kodust niidirulli. Oli suurte laste söögivahetund ja ka meie õpetaja läks sööma. Pidime kiirelt tegutsema, sest söögivahetund kestis 20 minutit. Tõmbasime niidid igat moodi ümer laudade ja toolide. Sellest sai paras segadus. Kui tund algas, tuli õpetaja ja nägi, mis me korraldanud olime. Ta just kõige rõõmsam ei olnud, aga no kuidas ta sai meile kurjalt otsa vaadata, kui me tegime süütud näod pähe.

* Oli soe päikesepaisteline maikuu päev. Otsustasime sõpradega allika juurde minna. Üks poiss hakkas hädaldama, et peab kella kahese bussiga koju minema. Me siis otsustasime tüdrukutega, et teeme talle nalja ja ütlesime talle, et kell on 13.21. Ta jäi loomulikult seda uskuma, kuid tegelikult oli kell 13.51. Hiljem, kui ta ise kella vaatas, sai ta meie peale pahaseks, sest oleks bussist maha jäänud. Me mõtlesime kiiresti vabanduse välja ja ütlesime: "Äkki su telefoni kell läks ootamatult valeks. Me ei tea, kuidas see juhtus." Poiss vihas ja hakkas siis jalgsi koju minema. Järgmisel päeval poiss ütles, et sai ema käest riielda, kuna ei läinud bussiga koju ja meil on oodata karmi kättemaksu. Õnneks ei ole ta sõnadest tegudeni jõudnud.

* Oli esimene aprill. Käisime tööõpetuse majas ja võtsime kruvikeeraja, millega sai keerata toole lahti. Läksime klassi ja keerasime ühe kiusliku õpilase toolil kruvid lahti. Viisime kruvikeeraja tööõpetuse majja salaja tagasi. Kui

kiusupunn toolile istus, oli ta korraga põrandal. Terve klass hõiskas: „APRILL!!!“ Õpilane ehmatas, oli vist veidi vihane ka, aga pärast seda juhtumit ta klassikaaslasi enam ei kiusanud.

* Ühel esimesel aprillil mõtlesime klassiga, et keerame klassiukse lukku ja ütleme õpetajale, et keegi pani klassiukse lukku ja me ei saa klassi minna. Mõeldud-tehtud. Kui õpetaja tuli, siis avastas, et klassiuks on lukus. Me ütlesime, et ei tea, kes ukse lukku pani. Õpetaja läks koristaja käest võtit küsima. Sel ajal keerasime me aga ukse lukust lahti ja panime võtme laua peale. Kui õpetaja tuli, ei leidnud ta ukse tagant enam lapsi. Tõmbas ukse lahti... ja me hüüdsime kooris: „APRILL!!!“. Õpetaja ei osanud kohe midagi öelda.

* Algklassides peale kehalise tun-di panin ühe soki jalga ja hakkasin teist otsima, aga ma ei leidnud seda üles. Varsti avastas, et panin kaks sokki ühte jalga.

* Meil algas tund. Üks poiss hilines. Kui ta tundi jõudis, küsis õpetaja, et kus mees siis oli? Poiss vastas, et vetsus. Õpetaja seepeale muiates: "Näha on." Poisil lipendas pükste vahelt wc paberi tükike.

* Ühel hommikul läksin kooli. Panin riided garderoobi ja hakkasin koolikotti võtma, aga seda ei olnud. Algul arvasin, et keegi tegi nalja ja peitis koti ära. Ütlesin õpetajale ka, et kott on kadunud. Teised tulid appi otsima. Kuna kotti ei olnud kusagil ja kõik olid nii murelike nägudega mu koti kadumise pärast, siis ütles õpetaja, et ma läheksin igaks juhuks ja vaataksin kodust. Ja seal mu kott oligi. Nii oli varengi minuga juhtunud.

* Ajalootunnis puudus õpilasel õpik ning õpetaja andis talle oma õpiku. Lugesin jäi noormees hoopis magama ja hakkas juba vaikselt õpiku peale ilastama. Õpetaja üritas talt vaikselt õpikut ära võtta, kui poiss äkki üles ärkas ja karjus: "Johanna!" Kes oli see salapärase Johanna, on meile tänaseni teadmata.

* Eesti keele tunnis oli meil väike töö. Üks poiss vaatas tööd ja ütles: "See on vapsjee lebo ju." Tunni lõpus, kui õpetaja sai tööd parandatud, tuli välja, et poiss sai indeksi kolme miinusega. Ja me ikka veel tuletame seda talle vahet meelde.

* Kui olin algklassis, panid vana klassi lapsed õpetaja lausahtlisse telefoni filmima, et näha, kes meile advendiajal sahtlisse komme paneb, kas ikka päkapikk? Selgus tõde – see oli meie oma õpetaja. Me talle sellest luureeksperimendist ei rääkinud.

* Olime muusikatunnis ja mängisime Kuldvillakut, kuni tuli küsimus, et kus asub Muumimaa ja üks mu klassikaaslane vastas hästi kähku, et see asub Egiptuses... Pärast vabandas, et luges Muumiamaa.

* Kui olin 5. klassis, viltisime käsi-töötunnis lepatriinusid. Kuulsime pinginaabriga pealt sellist vestlust: „Üks klassiõde teisele: „See on nii pehme!“, Teine klassiõde: „Ära näpi, see on minu oma!“

* Lõbus lugu juhtus 1. klassis mu klassivennaga, kes tuli hommikul kooli ja ronis esimese tunni ajal laua alla ja jäi seal magama ning ärkas alles lõunaajal vaatamata õpetaja ja kaaslaste pingutustele teda üles äratada.

* Ükskord oli meie klassil kehalise kasvatuse tund, me hakkasime mängima sulgpalli. Mulle meeldis hästi kõrgele ja kaugele lüüa, et partneril oleks raske mu palli kätte saada (see polnud muidugi mängu eesmärk). Lõin siis reketiga sulgpallile kopsaka hoo sisse, see lendas aga õpetajale, kes saali teises otsas jalutas, otse pähe. Kõikidel oli lõbu laialt ja kehalisest kasvatusest ei tulnud enam midagi välja.

* Kord oli meil aprillikuu lõpus koolis kogunemine. Direktor rääkis tähtsatest asjadest ja lõpuks ütles ta, et nädalavahetustel hakkame ka nüüd koolis käima, et vanematega on juba räägitud ja selle nädala laupäeval ja pühapäeval kõik kooli. Mina jäin seda uskuma ja hakkasin klassikaaslastele kurtma, et oi kui jube. Klassikaaslased olid aga naljast aru saanud ja nüüd naerdi minu üle. Mina mõtlesin, et mida ma nüüd nii naljakat ütlesin, aga varsti sain aru, et see oli aprillinali ja naersin ka enda üle, et nii tobuks olin.

* Üldiselt kohusetundlik 2. klassi noormees ilmub ähmi täis näoga esimese tunni lõpupoole klassi uksele. Õpilane: „Palun vabandust, et hilinesin.“ Õpetaja: „Kas magasid sisse?“ Õpilane peale põgusat pausi: „Ei, magasin välja.“

* Õpetaja räägib algklaasi õpilastele, et nüüd tuleb suvevaheaeg ja see kestab peaaegu kolm kuud, siis saate koolist eemal olla jne... kui ootamatult hõikab üks väike poiss: "Issand, sul hakkab siis ju igav!"

* Ühel päeval läheneb silmade särades õpetajale tilluke poiss, kes lausub: "Sa oled meil nagu lemmikloom."

* Esimese klassi õpilane küsis õpetajalt: "Kas see on sinu töökoht?" Õpetaja: "Jah!" Õpilane: "Kas sa saad selle eest palka ka?" Õpetaja: "Ikka saan." Õpilane peale väikest pausi pettunult: "Selge. Siin maailmas ei tehta ka mitte midagi niisama, ikka ainult raha eest?"

* Esimese klassi poiss oma õpetajale: "Sinust räägitakse siin majas head ka. Eile direktor ütles, et lisaks sellele, et sa hea õpetaja oled, pidid sa oskama ka mustkunsti teha. Tead, mul oli seda kohe rõõm kuulda!"

* Õpetaja palub esimese klassi poisil natukene tempot tõsta, et töö ikka õigeaks ajaks valmis saaks. Õpilane vaatab õpetajale otsa ja hakkab laulma: "Oota natukene veel, oota natukene veel, oota natukene veel..."

* Kui 1. klass esimest korda oma parandatud tööd tagasi sai, ajas üks poiss silmad suureks ja hõiskas üle klassi: "Miks sa oled mu vihiku ära sodinud?"

* Esimese klassi lapsed olid väga pettunud, kui kuulsid, et rongkäigus ei saagi rongiga sõita, vaid peab jala käima.

* Teise klassi tüdrukud arutavad omavahel: "Kahe saab siis, kui midagi ei tea, ühe saab siis, kui kohe mitte midagi ei tea."

* Õpetaja küsib: „Millega mõõdetakse õhurõhku?“ Õpilane: „Pornomeetriga.“

* Õpetaja: „Mille poolest erineb emamesilane teistest pereliikmetest?“ Õpilane: „Emamesilasel on suuremad silmad.“

* Õpetaja: „Milline on Atlandi ookeani elustik?“ Õpilane: „Jänes, hunt ja rebane.“

* Väike poiss teeb logopeediga peegli eest harjutusi ja küsib: "Kas täna paned mulle vihikusse kaks klepsu?" "Ei, ikka ühe. Mul pole nii palju raha, et rohkem klepsu osta." "Aga mine tööle ja teeni raha. Või sul pole töökohta?" "See siin ongi minu töö." "Mh, see pole mingi töö," teatab poiss tähtsalt.

* Meil oli koolis stiilinädal. Ja lugu ise juhtus muinasjutustiilipäeval. Ma ei viitsinud või ei olnud aega sel päeval eriliselt pingutada. Läksin nn kostüümilattu, haarasin sealt esimese ettejuhtuva kuninga krooni ja surusin endale pähe. Edasi tulid igapäevatoimetused peale ja unustasin selle krooni. Istun oma laua taga ja teen tööd, kui koputus uksele. Sisse astub noormees, tutvustab end ning seletab, miks koolis viibib. Näitan külalisele koolimaja ja kõnelen meie tegemistest, kui äkki läheb käsi soengut kohendama... appi, mul on kroon peas. Vaatan külalisele kohmetult otsa, ilmselt punastangi veidi, kui külaline stoilise rahuga lausub: "Ma arvasin, et siin koolis ongi komme direktoril istuda oma toolil kroon peas, et oleks teada, kes on boss." Hakkasime mõlemad lahinal naerma.

Lõbusaid lugusid meenutasid **Joonas, Siret, Kristi, Helari, Katre, Andero, Joel, Henry, Reno, Andry, Raneli, Ly, Triinu, Aire, Elle, Kaja ja Siiri.**

Siis kui maailm seisma pandi

See kevad saabus hoopis teisiti. Ei osanud me sugugi karta, et sealt ilmatuma kaugelt Hiinamaalt üks kole viirus ja veel nii kiiresti Eestisse jõuab ning siin elu pea peale keerab. Märts algas siiski täiesti tavapäraselt.

4. märtsil kutsuti õpilased Henry ja Katre ning õpetaja Siiri Muuga koolimajja E. Vilde 155. sünniaastapäeva tähistama. Nead võtsid kutse lahkesti vastu ja läksid kohale.

5. märtsil sõitsid 2., 4. ja 5. klass rongiga Tallinna linna uudistama. Põhiline eesmärk oli külastada telemaja ja kuulata legendaarset Mai Mikiveri.

6. märtsil läks 4. klassi õpilane Joosep piirkondlikule matemaatika olümpiaadile ja saavutas 1. koha. Joosepit juhendas õpetaja Liivika.

7. – 8. märtsil toimus FLLi finaali võistlus Tallinnas. Kohal oli ka meie kooli võistkond koos juhendajate Liisi ja Liivikaga.

9. märtsil avas 4. klass kohviku. Oli jälle üks mõnus maiustamise päev.

11. märtsil tähistasime vastlapäeva. Õigel vastlapäeval oli koolivahe-aeg ja lund ega lapsi polnud. Valel vastlapäeval polnud samuti lund, aga lapsed olid olemas. Tähistasime vastlapäeva „suusamatkaga“. Nimelt pidi iga laps ja õpetaja kaasa võtma mõne talispordivahendi (sinna hulka liigitasime sellele talvele omaselt vihmavarjud- ja keebid ka). Viimast pidi kergliiklusteel toimunud matkal kaasas kandma. Matkaseitskond oli rõõmsalt meelestatud. Enne bensiini-jaama ootas kooliperet vahva üllatus joogipunkti näol. Õpetaja Elle tuli tore idee, et poole maa peal võiks pakkuda õpilastele natuke keelekas-tet ja energiaampsu. Kahekesi nad majandusjuhataja Eneliga midagi seal suserdasid ja teoks see sai. Mina vaatasin eemalt, et mingi silt, mütside ja

Vastlapäev Simuna moodi. Foto Triinu Pohlak

põlledega tädid toimetamas. Mõtlesin veel, et kalamüüjad on õige imeliku paiga valinud.... Lähemale jõudes selgus, et hoopis joogipunkt. Hoolimata vihmasest ilmast kulus karastav lonks ära, sest tempo oli meil päris kiire. Enne matkale minekut sõime kõhu hernesuppi täis. Naastes koolimajja ootas meid kuum jook ja ülihõrk koduse vahukoorega vastlakukkel.

12. märtsil toimus Väike-Maarja valla algklasside etluskonkurss Kiltsi koolimajas. Joosep saavutas oma vanuseklassis esikoha ja Janne sai publikupreemia. Lisaks luule nautimisele said lapsed osa Kiltsi lossi vaatamis-

väärsustest õpilastest giidide abiga ja osa meisterdamise töötubadest.

Ja kõik oleks suure hooga edasi veerenud, aga siis pandi maailm seisma. Hammastatate kriginat oli kohe kuulda, sest hoobasid, millega hoogu pidurtati, tõmmati üsna tugevalt. Tegelikult oleks pidanud vist veel varem hoogu pidurdama, sest koroonakatastroof räsib maailma täie jõhkru-sega. Inimkond ei oska praegu veel väga tõsiselt ohtu märgata, sest oleme hiiglama hea, mõnusa ja turvalise eluga harjunud. Harjunud sõitma kuhu hing ihaldab. Käima külas sõpradel-sugulasel, külastama spordivõistlu-

Simuna kooli 330. aastapäeva peab igaüks sel aastal oma hinges. Foto Triinu Pohlak

si, teatrietendusi, kontserte ja palju muud sarnast. Nüüd pandi kõik lukku. Koolid ja mänguväljakud, kaubanduskeskused, ilusalongid, söögikohad.

Inimestes tekkis paanika. Neil hakkas igav. Lapsed olid kodudes tülinaks. Televisiorist õpetati lauamängude mängimist ja lastele raamatute ettelugemist. Lisaks tuli hakkama saada kodus töötamise ja laste õpetamisega. Õpetajad töötasid kodudes nii suure koormusega, mida nad uneski näinud polnud.

Karm, aga ilmselt vajalik õppetund. Kui see kriis lõpuks läbi saab, on maailm majanduslikult vaesem, aga väga valusa õpetunni võrra rikkam paik.

Simuna hariduselu tähistab oma sünnipäeva seega väga ebaharilikul kombel. Igaüks peab sel aastal sünnipäevapidu oma hinges. Suured pidustused jäävad käesoleva aastanumbri sees pidamata. Vaatame, kuidas olukord kujuneb ja kui kõik ükskord taas turvaliseks muutub, peame pidu. Tähistada võib ju vabalt ka 331. või 333. sünnipäeva.

Siinkohal tuleb meelde üks ammu-neg lugu. Põhikooli lõpetamisest sai mööda täpselt 11 aastat. Olin mingil põhjusel oma kodukandis käimas ja

ootasin kohalikus külapoes, millal mu õe tööpäev lõpeb (õde töötas seal poes). Korraga tuleb poodi minu klassivend, kes on vaatamata suhteliselt varasele kellajale alkoholi pruukimiseks, seda siiski teinud, ja üsnagi ülemeelikus tujus. Nähes oma „vana“ klassiõde tõttab ta mind südamlikult kallistama ja hõiskab rõõmsalt: „Kallis Kaja. Mis sa arvad kui teeme klassikokkutuleku? On ju kooli lõpetamisest möödas ilus ümmargune arv aastaid!“ No klassikokkutuleku korraldamise mõte iseenestest väga väärt mõte ja eriti veel kui ilus ümmargune 11 – miks mitte! Nii, et kui 11 oli ümmargune arv, võib ka 331 vabalt nii ümmargune olla, et pidu pidada. Aga elame näeme, mis maailmas toimub ja toimetame vastavalt olukorrale. Praegu on kodusolemise ja omaette nokitsemise aeg. Ja katsume seda nautida. Põhjuseid on mitu. Esiteks on kevad, teiseks on meil olemas elekter, internet, vesi ja toit. Kolmandaks ei ole meie kodud ja haiglad puruks pommitatud ning neljandaks elame me maal. Olgem rõõmsad ja terved!

Kaja Põldmaa
Simuna kooli direktor

Meenutades Maret Teravat

*Üle Su elu käis surmatuul vinge,
Sinu ajast sai ajatu tee,
aga mälestus alles jääb hinge –
meie päevades helendab see,
heites ühele tõele valgust:
tehtud hea jääb alati heaks.
Leinas lohutus usume algust,
mullast sünnid kord meelespeaks.
/V. Osila/*

Hiljuti lahkus meie seast igavikuradadele Maret Terav.

Siimustist pärit Maret noorusaja elutee oli kulgenud väga keeruliselt: 1949. aasta märtsiküüditamise järel tegi ta läbi pika ja vaevarikka Siberi-teenkonna.

Pärast seda oli Maret elu ja töö aastakümneid seotud siinse paikkonnaga – Vao ja Väike-Maarjaga. Zootehnikuna tegeles ta pikki aastaid

Vao sovhoosi loomakasvatusega, oma kodu aga rajasid nad koos abikaasa Helgoga Väike-Maarjasse.

Sirvides varasemate aastate Väike-Maarja Valla Infolehti, kangastus sealt loetu põhjal eredalt silme ette Maret aktiivne eluhoiak ja tema osalemine siinses seltsielus.

Maret oli Väike-Maarja Naisseltsi algusaastate üks aktiivsemaid liikmeid ja oli paljude naisseltsi ettevõtmiste eestvedajate seas. 2000. aasta aprillikuu infolehest saab lugeda, et 30. märtsil toimunud naisseltsi koosolekut alustati juubelitervitustega: õnnitlused ja parimad soovid proua Maret Teravale, energilisele naisseltsi tegemiste eestvedajale – tänati teda senitehtu eest ja sooviti edaspidiseks ikka seltsi tegemistes kaasalöömise lusti.

Väike-Maarja Naisseltsi liikmed 2002. aasta vabariigi aastapäeval muuseumis kohvilauda korraldama. Vasakult: Virve Tuulik, Maret Terav, Eve Tiigimäe, Helle Moisa, Kadi Prants, Niina Öunpuu. Foto Reeli Freiental

Sügava ilumeelega inimesena oskas Maret ilu luua ja seda ka hinnata, nii eneses kui enda ümber. Mitmeid kordi oli Maret valla Kauni Kodu konkursi hindamiskomisjoni liige. Tema enda kodu aga kuulus valla kaunistate kodude sekka. 1999. aasta Lääne-Viru maakonna Kauni Kodu konkursile esitati Väike-Maarja vallast ka perekond Terava kodu, mis leidis maakondliku hindamiskomisjoni silmis äramärkimist ning omanikud pälvisid tänu ja kiitust.

Mareti ilumeel väljendus ka tema loodud kaunites maalides. Maale kogunes tal palju, need olid mitmel korral ka näitustel väljas.

Eesti iseseisvuspäeva aegu annab Eesti Vabariigi president välja riiklikke teenetemärke. 2004. aastal sai president Arnold Rüütlilt Eesti Punase risti V klassi teenetemärgi ka Ühenduse Memento liige, massirepressioonide uurija Maret Terav.

Memento liikmena käis Maret Terav represseeritute saatusest ja vastupanujõust rääkimas koolides ja mujalgi. Ta korraldas ka Väike-Maarja Gümnaasiumi koostööd mementolastega, eesmärgiks teadvustada noortele rahva ühist ajaloomälu, et toimunud ei unustataks ega lastaks tulevikus sellistel sündmustel korduda.

2004. aastal, kui Mareti tegevus massirepressioonide uurijana leidis presidendi tunnustuse, tähistasid Väike-Maarja Gümnaasiumi IX-XII klasside õpilased Väike-Maarja rahvamajas piduliku üritusega küüditamise 55. aastapäeva. Külas olid Õigusvastaselt Represseeritute Liidu Memento

liikmed. Väga põhjaliku ülevaatega oma küüditatuelust esines seal ka Memento Rakvere ühenduse juhatusse kuulunud Maret Terav. Kaasas olid tal fotoalbumid, mis ilvestasid ja täiendasid tema minevikumeenutusi. Viis aastat hiljem, 2009. aastal Väike-Maarjas toimunud analoogset aktust, kus mementolaste kõrval olid esinejateks ka gümnaasiumi õpilased, filmiti Eesti Rahva Muuseumi fondi jaoks.

Alljärgnevalt meenutuseks 2004. aasta märtsikuu Väike-Maarja Valla Infolehes ilmunud Maret Terava artikkel „55 aastat küüditamisest“.

55 aastat küüditamisest

Maret Terav,
massirepressioonide uurija,
Väike-Maarja Valla Infoleht, märts 2004

„Iga rahva minevikus on hetki, mis jäävad oma ülevuse või traagilisuse poolest igaveseks ajalukku. Eesti rahva jaoks on üheks selliseks hetkeks mitmekümne tuhande naise-lapsevanuri vägivaldne Siberisse asumisele saatmine ehk märtsiküüditamine 1949. aastal. Rahva küüditamine on inimsusevastane kuritegu. 26. novembril 1968. aastal heaks kiidetud rahvusvahelises lepingus öeldakse, et inimsusevastased kuriteod ei aegu. Ometi on sedalaadi aktsioonid eesti rahvale tuttavad läbi kogu ajaloos.“

1949. aasta märtsiküüditamine tor-kab nende taustal silma erilise ulatustlikkusega. Kuigi küüditatute täpne hulk on tänaseni määramata, ulatub see igal juhul üle 21000. Küüditami-

Maret Terav esinemas ettekandega Väike-Maarja rahvamajas 2009. aasta märtsikuus toimunud küüditamise teemalisel mälestuspäeval. Foto Ellu Moisa

ne lõi rahva hinge valusaima haava. Nõukogude okupatsiooniajal oli tege-mist tabuteemaga, millest avameelne rääkimine võis lõppeda vangistuse või muude repressioonidega. Seetõttu on repressioonide ja küüditamise teema teaduslik läbitöötamine alles ees. Hetkel on käimas represseeritute andmetiku koondamine, aktiveerunud on rahvusvaheline koostöö 1940.-50. aastate nõukogude massirepressioonide uurimisel. Massirepressioon avaldas mõju kogu eesti rahvale.

Vaatamata meie rahva represseerimisele, pidagem mees Jakob Hurda sõnu, kes ütles, et eestlased pole mitte kärblased, kes täna sünnivad ja surevad, vaid üks vana ja visa rahvasugu, kes juba ammu maailmas on elanud ja kes pärast meid veel kaua kestab.“

Varasemate aastate vallalehti sirvis ja Maret Teravat meenutas
Ilve Tobreluts

Laulurõõm toob alati naeratuse näole ja paneb hinge rõkkama

Emadepäeva eel tahaks piiluda ühe erakordse naise, armastatud ema ja tõelise sõbra ellu. Oli ju tema see, kes viisteist aastat tagasi asus minu järel Rakke kultuurikeskuse juhiks, tehes seda tõelise pühendumisega. Täna võin rõõmuga tõdeda, et Rakkes on kultuur hoitud ja armastatud just tänu **Rene Põllumaale**.

Milline inimene Rene on – kas justkui mitmetahuline kristall või taevasse kõrguv puu, kes on oma juured sügavale maapinda kinnitanud? Igatahes, ühes olen ma kindel, ta on tore kaaslane ja tubli kultuurijuht, samas imeline ema ja vapustav vanaema ning mida kõike oskab ta noodipesadest välja võluda – see on lihtsalt ime.

Aga heidame üheskoos pilgu tema kujunemise teekonnale.

Räägi endast, kus sündinud, kasvanud, kuidas kulgesid õpingud?

Olen Ida-Virumaa tüdruk. Minu väike pere elas Aseris, kus kulges lapsepõlv ja koolitee. Ema töötas poemüüjana ning isa oli Aseri keraamikatehase haljastustöölaine.

Koolis tegelesin kõigega, kui nii võib ütelda – meil oli oma klassi ansambel, tantsisin rahvatantsu, tegin näitemängu, muusikakoolis õppisin klaverit, natuke tegin sporti.

Rene. Foto erakogu

Kelleks unistasid saada?

Kuna ema töötas poes, kus olid müügil mänguasjad, nukud ja palju muud, mis meeli köitsid, siis lapsest unistasin, et mul oleks oma pood, et saaksin seal müüa palju erinevaid mänguasju. Hiljem, kui asusin muusikakooli, siis mõlgutasin mõtteid, et võiks õppida midagi muusikaalast. Ja nii on ta läinudki...

Kus ja kellena alustasid tööd, kuidas on töömaastik kujunenud?

Tööd alustasin Kiviõli lasteaias Kuldkalakene, kus olin muusikaõpetaja venekeelsetele lastele ja eestikeelsetes rühmas olin rühmaõpetaja. Siis tuli elukohamuutus ja 1980. aasta sügisel asusin tööle Rakke lasteaias Leevike muusikaõpetajana. Oma laste kõrvalt asusin õppima Viljandi kultuurikoolis, erialaks klubitöö, ansambli ja koorijuhi suunal. See tõi kaasa uue töö Rakke lubjatehase ametiühingu klubis juhatajana. Lasteaiaiga jäin seotuks veel pikkadeks aastateks. Kui likvideeriti lubjatehase klubi, töötasin peaaegu kolm aastat aktsiaseltsi Ati baaris. Tänu heale sõbrale – kolleegile Ly Ipsbergile sain teada, et Kiltsi koolil pole muusikaõpetajat ja tema õhutusel võtsin kooli direktoriga ühendust. Töövestlusel käidud ja 1995. aasta sügisest algaski töö Kiltsi koolis, huvijuht – muusikaõpetajana. Oli põnev ja huvitav töö õpilastega, olles ka klassijuhataja, sain endale toredad sõbrad terveks eluks. Olen nende käekäiguga kursis siiani. Samuti

õnnestus mõned aastad olla ka muusikaõpetaja Salla koolis. Ja siis 2005. aasta aprillikuus, ehk siis 15 aastat tagasi, alustasin tööd Rakke kultuurikeskuses.

Sina ja muusika?

Rakkesse tööle asudes kutsus Maie Teppo, tollane lubjatehase klubi juhataja juhataja mind naisansamblit. Lasteaia tollane juhataja Virve Traks laulis siis segakooris Helin, ka seal alustasin laulmisega, ja minu õpingute käigus viis mind töö ka koori ette. Olen tänulik Arno Kasemaale, kelle kõrval

Rene kooriproovis. Foto erakogu

sedat suurt mammutkoori – Kiltsi-Väike-Maarja-Rakke – sain õpetada ja juhata. Rakkes tegutses ka sõjaveteranide ansambel Rindekaja, kes olid jäänud ilma juhita. Nii Oskar Lepa tungival palvel asusin ka nendele lauluharjutust tegema. Olid põnevad ajad: kohtumised, üle-eestilised kokkutulekud, kontserdid. Kolm-neli aastat musitseeris minuga koos ka segaansambel. Ly Ipsbergi juhendamisel hakkas koos käima kapell, seal sain mängida jauramit. Kui Ly kolis ära Väike-Maarjasse, jäi ripakile tema käe all tööd alustanud naisansambel. Sügisel kutsusin nad lauluharjutusele ja nii sai sellest kooslusest Rakke naiskoor, kellest praegu küll alles ansamblijagu naisi, kuid ikka veel laulame ja osaleme üritustel. Kultuurikeskuse juures on ka peaaegu selle algusaastatest tegutsenud laste lauluring. Laulma, mängima ja tantsima võisid tulla kõik, kes vähegi seda soovisid. Lauluring rõõmustab lapsi veel praegugi.

Keda on parem laulma õpetada – last või täiskasvanut?

Ei ole vahet – ma pole kunagi kedagi ukse taha jätanud. Suur tänu lapsevanematele, kes on toonud oma lapsed minu juurde lauluringi. Kõik ei ole so-

Rakke naiskoor valla aastapäeval. Foto Kristel Kitsing

Ema Heleniga peol. Foto erakogu

listid, mõni laps ongi toelaulja. Aga rühmas laulmine arendab nii kõrva kui an-nab julgust, ja nii on mõnestki laululaps-est on saanud tugev solist. Täiskasva-nuga on natuke keerulisem. Kes kunagi laulnud lapsepõlves, vahepeal mitte, ja tulles uuesti kollektiivi, ei pruugi haakuda enam laulmisega. Üldjuhul tulevad ikka laulma need, kes ikka viisi peavad. Kõige raskem on saada laulma neid, keda sa tead, et nad seda tegelikult teevad ja oskavad.

2005 asusid tööle Rakke kultuurikeskuse juhatajana. Milline pilt siis valitses ja milline on olukord praegu?

Tegelikult ma ju teadsin, kuhu tulen. Olles ise kultuurikeskuse ringijuht, olin kursis, mis majas toimub, millised ringid töötavad, mis üritused toimuvad. Olen püüdnud seda joont hoida. Minu mõte oli ikka kõike koos teha ja koos üritusi planeerida ning neid ka läbi viia – koos oma maja tublide ringijuhitidega. Ja samuti meie piirkonna tublide veduritega, kes väljaspool kultuurikeskust üritusi korraldavad. Igale sügisel kutsun kõiki kultuuriümarlauale, kus hindame möödunud aastat ja teeme uusi plaane. Hea koostöö on olnud meie piirkonna allasutustega – aitäh Rakke kooli pe-rele, lasteaed Leevike meeskonnale, noortekeskuse noortele ja nende ju-hile Taimile, raamatukogu personalile, Emumäe arenduskeskuse naiskonnale koos Triinu ja Piretiga. Veel ka Enno Eilole, kes nõu ja jõuga aitab alati kui vaja ja Kaur Salusele, kelle ideedepagas in-nustab ikka paremini ja huvitavamaid üritusi korraldama.

Milline mõju on olnud haldusreformil sinu tööle?

Minu töös pole midagi muutunud – üritused toimuvad, rahastamine toimub valla eelarvest, ringid töötavad. Ei häiri ka see, et juhitakse keskusest Väike-Maarjast. Kui mingi mure, helistame tihti, saame kokku.

Kuhu on tänaseks jõudnud terve valla kultuur (jätame hetkel selle viirusetriisi kõrvale)?

Kultuuri ja spordivaldkond minu meelest hingab selle hooaja algusest ühes rütmis. Kuna meil tuleb kampa-peale jagada dekorator Maryt ja heli-meest Silverit, siis püüame neid mitte lõhki rebida. Oleme oma üritusi hakanud paremini planeerima. Kahju muidugi, et meie vallas ei tegutse ühtegi koori, aga tegutseme selle nimel, et see saaks meil taas kõlama.

Millised tegemised on veel ees?

Selle aasta kevadised üritused jäid kõik tegemata ja ilmselt ka maikuu tuleb suhteliselt vaikne, millest on südamest kahju. Loodame, et õnnestub koostöös kultuurirahvaga vahva ülevall-laine jaaniõhtu Ebaveres. Ja kui õnnestub, siis augustikuus ikka Rakke päev, millest ootame kõiki endiseid ja praeguseid rakkelasi osa saama.

Millest unistad? Mida tahaksid veel kindlasti korda saata?

Unistan, et veelkord kõlaks meie kandis koorilaul. Eraelulised unistused on ikka sellised, mis seotud laste ja lastelastega – et oleks ikka rohkem aega nende jaoks.

Kumb on sinu jaoks tähtsam ja hingelähedasem kas kultuurikorraldus või laulmine?

Kuna need kaks on minu jaoks nii läbipõimunud, siis on raske vastata. Kuid kui peaksin tegema valiku, siis valiksin laulu...

Milline inimene sa oled?

Sellele oskavad vastata ehk teised paremini mis paistab ehk väljapoo-

Rene kostüümis. Foto erakogu

le.... Mulle valmistab rõõmu iga kordaläinud üritus, õnnestunud esinemine väljaspool koduvalda. Pahameelt toovad rahulolematud inimesed, kes kunagi millegagi rahul pole.

Milline ema sa olid? Kui palju oli tol ajal võimalust sul oma lastega koos olla? Mida teeksid täna teisiti kui saaks?

Sellele saavad vastuse anda minu lapsed. Lapsed olid väikesed, kui asusin kultuuritööle, olles tihti minuga proovidel kaasas. Suureks toeks olid siin minu ema ja isa, kelle juures nad veetsid nädalavahetusi ja koolivahe-aegasid.

Nüüd, kui nemad juba oma peredega toimetavad, püüavad nad minu järgi sättida kokkusaamisi, mis meile nii olulised on. Kas teeksin midagi teisiti... ilmselt mitte.

Sina kui viie vahva poisi vanaema. Milline vanaema sa oled?

Jah, mul on viis toredat poisipõnni, igapähe oma krutskid varuks, igapähe oma iseloom. Kui kõik kokku saame, siis on laste vadistamist terve tuba ja õu täis ning rohkemgi veel.

Olin väga õnnelik, kui sündis esimene lapselaps Kristofer. See oli selline tunne, mida on raske kirjeldada. Püüdsin olla igati nõu ja jõuga abiks kuidas oskasin. Praegu, kui kohtume, saame juba ajada suurte inimeste jutte ja arutleda maailmaasju. Kui juba riburada teised lapselapsed sündisid, püüdsin olla ka nende jaoks olemas – Sander,

Rene perega. Foto erakogu.

Vanaema Rene oma pesamunadega. Foto erakogu

Mattias, Markus, Rasmus – nii nad vanusejärjekorras siin reas on. Mee-nuvad Sandriga rattasõidud külavahel, Mattiase ja Markkusega legode kokku-panemised, Rasmusele esimese laulu õpetamine...Kokkusaamised on ikka pannkoogimaitiselised – need maitsevad meile kõigile.

Mis on sinu moto, et elus ikka pütipäi edasi minna?

„Laul aitab elada, pidusid pidada, laul aitab muredki võita. Rind rõõmu-rikkamaks, noorusaeg pikemaks, laul kostku ikka ja kõikjal.“

Et saada täit vastust küsimusele, milline ema Rene on, uurisin kolme õe käest: Reele (see esimene), Helen (see keskmine) ja Kristel (see pesamuna). Kõige paremini sobivat nende ema kohta Leelo Tungla luuletus „Kui hea on minu ema“.

Kui hea, et minu ema
on minu moodi täpselt.
Vist õppinud on tema
nii mõnda oma lapselt.

On võõras talle vale,
ei kedagi ta pelga,
ja abivajajale
ei pööra ial selga.

On väga tark ja hoolas,
on vallatu ja visa.
Vaid ükskord nägin: voolas
ta põske mööda pisar.

Ma rääkima ei hakka,
mis kõik sel päeval tegin.
Mu jonnipunn jäi vakka,
kui ema pilku nägin.

Kui hea on minu ema!
Ma teadsin juba varem:
on minu moodi tema,
kuid palju-palju parem.

Helen: Väikese tüdrukuna mõtlesin, et millal mu ema laulude ümisemise lõpetab. Nimelt oli tal kombeks avalikus kohas, näiteks Rakvere bussijaamas ümiseda mõnda laulu. Olles seal kõrval, mäletan end mõttelt, et miks ta küll nii

teeb. No küll on piinlik, kõik ju kuulevad. Ja nüüd teen ma ise ka nii. Ja seda tehes mõtlen ikka oma ema peale.

Kristel: Palju on mälestusi lapsepõlvest emaga. Mäletan neid paljusid bussisõite Kiviõlli, kus rahvast täis pisikeses bussis istusin koos emaga ja kui ma magama jäin, siis alati oli mu pea ema süles – kui hellalt ta mu juukseid siis sasis. Nüüd teen ma ise sama oma poegadega. Ja seda tehes mõtlen ikka oma ema peale.

Reele: Olen tänulik oma emale, et ta on andnud mulle elu ja selle eest, et ta on minu ja minu laste jaoks olemas! Meenutan ikka seda, kui ema mind teismelisena kosmeetiku juurde viis... Sellest sai harjumus, kuigi praeguses vanuses teen seda üksi. Ja seda tehes mõtlen ikka oma ema peale.

Lapsepõlvele tagasi mõeldes tuleb nentida, et emal ei olnud alati kerge meid õdedega kasvatada. Aeg oli selline. Kuid sellele vaatamata sai ta imeliselt hakkama. Lapseeas mõtled ikka, et kõik võiks olla parem. Asju võiks olla rohkem, sest me igatseme ja tahame sageli enestele seda, mida meil pole. Kõik see, mis meil on olemas, tundub justkui iseenesestmõistetav ja me ei pööra sellele palju tähelepanu. Eriti lastena. Rääkimata sellest, et oskaksime lapseeas tänulikud olla. Ka pisikeste asjade eest. Oleme siiralt tänulikud emale, kes viis meid kõikidel vaheaegadel maale vanavanemate juurde. See idülliline paik Kiviõlis õpetas meid selliseks nagu me oleme. Need pikad suvekuud tibukollases majas, kus kolm öde isekeskis eluks vajalikud väärtused, töökasvatus ja esimesed eluõppetunnid said, on tagantjärei mõelda nagu raamatust „Bullerby lapsed“. Nii tore oli see aeg! Me pigem kurdame asjade üle, mis meil puudu on, kuid oleme harva tänulikud asjade eest, mis olemas olid. Täna teame, et meie elus on imeliselt palju head ja ilusat, mille alguse on loonud meie ema. Meil oli õnnelik lapsepõlv sinu sünnikodus, kallis ema, usu me ei unusta seda kunagi. Aitäh!

Viimastel aastatel oleme mõnelgi korral kuulnud oma ema kohta ütlust „mustlasepüüs“. Jah, tuleb tõdeda, et vahel on tema ütlemissed otsekohesed ja paljuski emotsiooni pealt tulevad, kuid see on ka kõik. Meie ema Rene on loomult sõbralik ja lahke. Eriti paistab see välja vaadates teda tegutsemas lastelastega. Olles vanaema viiele poisile, kellega ta ikka leiab aega mängida ja mürada. Ajaring on täis saanud, nüüd on tema selles tibukollases majas suviti vanaema rollis ning õpetab oma elutarkusi sirgivatele poistele. Ja peagi saab ta oma kallistusi jagada esimesele tütretritele.

Meie ema on kultuurikandja. Oma töös, püüab ta anda endast alati parima. Sageli rohkemgi. Oma hinge on ta pannud Rakke kultuurielu loomisse ja sageli tundub, et kultuurimaja on tema teine kodu.

Helen: „Olen ikka mõelnud, kui suur õnn on mul jagada ühist tööpõldu emaga. Juba aastaid keerutab ta jalga minu juhendatavas tantsuringis ning kohtumised on meil iganädalased. Sageli teeme koos mõne kultuurisündmuse vallaharvale. Milline väärtuslikult koosveedetud aeg!“

Kristel: „Mul on ääretult kahju, et ma elan oma emast nii kaugel ja meil ei ole igapäevaseid kohtumisi. Seda enam hindan seda, kuidas kõik sünnipäevad, jõulud ja emadepäevad saame peredega kokku. Oleme ühenduses tihedalt ja kui ema külla tuleb, siis ikka pikemaks ajaks. Ma ei kujutaks ettegi, et mul ei oleks sellist ema nagu Rene on – lapse-

Rene tütardega. Foto erakogu

na ma seda hinnata ei osanud, kuid alles nüüd ise ema, saan aru kõigist tema keeldudest, tema õpetustest, soovitustest. Võin öelda uhkusega, et mul on maailma parim ema!

Meie ema on naine, kes õpetas meile hoolimist ja tähelepanelikkust. Ta on naine, kes püüdis meid säästa kaotusvabalt ajal, kui meil ei läinud alati hästi.... Ta on naine, kellelt saime õppida, et nutmine on lubatud. Lastena ei julgenud seda sageli iseendale lubada. Täna oleme selle osaga iseendas taas sõbraks saanud ja see on inimlik ning inspireeriv. Oleme selle kõige eest kogu südamest tänulikud. Iga päev üha rohkem ja rohkem. Märkame ja tahame hoida seda tunnet oma südames. Oleme sellest kõigest palju õppinud ja omaks võtnud ning usume, et nii mõndagi on veel avastada ja eneses üles leida. Meie ema ei ole kunagi nõudnud meilt austust ega lugupidamist. Ta on andnud meile vabaduse jõuda ise selle austuse ja tänulikkuseni. Täna oleme me kohal ja see on midagi, mida me tahame tunda, mitte peame tundma. Vabadus, mitte kohustus.

Meil on nii palju, mille eest olla tänulik oma emale. Uskumatult palju. Ilma temata poleks me need, kes me täna oleme. Ilma temata poleks meid üldse olemaski.

Klassijuhataja töö Kiltsi koolis on andnud Renele sõbrad terveks eluks. Mida arvab Renest tema kunagine õpilane Tanel Kümnik: Esimesed sõnad, mis mulle Renega seostuvad on hooliv, toetav ja aktiivne. Kohtudes temaga tekib alati selline tunne, et ta on sinuga kohtumist kaua oodanud. Ta tervitab alati naeratusega, mis tekitab sooja tunde. Vesteldes temaga tead, et ta on oma mõtetega kohal ning tõeliselt kuulab. Kiltsis oli meil äärmiselt kokkuhoiddev klass, suur roll selles oli ka Renel, kes oli meie klassijuhataja. Rene lasi klassiõhtute organiseerimisel olla meil endal korraldajad, kus koostöös tegime erinevaid mängu ja tantsuõhtuid, mil klassivend oli kohale vedanud ka värvimuusika ja võimendi. Muudest üritustest kangastub koheselt silme ette klassiüritus Rene Puhmu suvekodus, kus oli asjad korraldatud nii, et mõned meist läksid kõõki süüa tegema ja teised ladusid õues puid. Kogu seda tegevust saatis nali ning toidud ja töö sai valmis üsna pea. Tänu sellele, et me ei läinud niisama puhkama, vaid saime teha ka midagi kasulikku, jäi see sündmus mulle erilisel meelde. Klassiüritused olid Re-

Tanel Kümnik (paremal) oma klassijuhatajaga. Foto Kristel Kitsing

nel ainult väike osa sellest, millega tal tuli Kiltsis tegeleda. Olid ju veel kooliüritused ja lauluvõistlused, millest oli alati palju osavõtjaid.

Omaette teekond on olnud Renel koos Ly Ipsbergiga: Oleme Renega lähedased sõbrad juba pikki aastaid, käies pereti läbi. Temaga saan alati nõu pidada, ta on abivalmis ja rahulik. Kui minul keeb emotsioon üles, siis Rene tõmbab nii-öelda tuurid maha.

Loomulikult on meie siduvaks lülits ka muusika, mida oleme oi-oi kui kaua aega koos teinud. Kõik sai alguse Rakkes tegutsevast naisansamblist, mida ma juhendasin ja kus Rene oli just see toetav pool, kes aitas lauljaid kokku ajada. Ja kamp sai tõeliselt vahva, üheskoos laulsime üle kümne aasta. Sellesse aega jäävad põnevad ja temaatilised esinemised, mille tarbeks õmblesid naised uhkeid kostüüme. Toimetasime kui ühine pere, kelle argipäeva lauluproove ilmestasid lustakad ja värvikad šoud.“

Rakke naisansambel ja Tarmo Eespere. Foto erakogu

Olen selline inimene, kes otsib aina uusi väljakutseid, nii sündis minu eestvedamisel ka naistebänd Renely, koosseisus sünt ja laul, mille saatel peorahvas jalga keerutas. Enamus esinemisi oli ikka otse *lives*, kuid ega meiegi staaridest erinenud. Lõpuks mängisime ise ka põhjad valmis, jäi üle vaid peale laulda. Samas meenub, et on olnud esinemisi, kus oli kõik juba lindis ja tuli ainult suud õigel ajal maigutada. See bändi aeg oli üks vahva aeg, kus ise tuli olla kõigi eest väljas – teha transat, tassida ja üles panna tehnika, laulda ja pärast kogu nn kola kokku korjata ja koju tagasi vurada.

Eks esinemisi on olnud ka erinevaid, kõige kummalisem vast oli ühe teatud ajakirjandusgrupi suvepäevad Mädapea mõisas, kus saime laulda kuskil kakskolm lugu, siis suundus rahvas õue mõnusat suveilmale nautima ja meie Renega lihtsalt ootasime peo lõppu, kus korjasi-me oma asjad kokku, võtsime honorari vastu ja läksime koju.

Ansambel RENELY. Foto erakogu

Olen rõõmus, et mul on olnud selliseid toredaid hetki koos Renega - on mida meenutada. Kahju, et tänapäeval ei leia enam niipalju aega, et midagi ühiselt ette võtta, aga tõeline sõber ja hea kaaslane on tema kujul mul olemas kogu eluks.

Selline on olnud ühe imelise naise teekond, millele on heitnud värvi väga paljud tegemised ja inimesed. Olen rõõmus, et minagi saan olla üks neist, kelle teed on Renega ristunud, kellega kohtumiste üle tunnen siiani siirast rõõmu. Jätkugu ikka indu ja ideid, et Rakke kultuurirada ei rohtuks ning aega, et pere ja lähedastega veeta imelisi hetki!

Rene ja tema pere ning sõpradega ajas juttu
Annikka Aasa

Muutustest ja ülestõusmispühast

Veel kuu aega tagasi oleksime vaadanud imeliku pilguga kaupluses kummikinnaste ja näomaskiga liikunud nimest. Ilmselt oleksime arvanud, et tegemist on mingi maniakaalse puhutusefriigiga või vähe nupust nikastanuga, kes ei suuda oma väljamõeldud arstiidentiteedist välja tulla. Täna peame maski kandvat inimest pigem eeskujulikult ettevaatlikuks ja teda tasub selle eest pigem tunnustada kui naeruväristada.

Piir tavalise ja ebatavalise, normaalsuse ja ebanormaalsuse vahel on väga tinglik. Praeguse COVID-19 tõttu kehtestatud eriolukorra kontekstis kõneldakse palju sellest, millal meie elu taas normaalseks võiks tagasi minna. Justkui oleks see „normaalsus“ mingi etteantud ja kindel suurus, millest kõik ühtemoodi aru saame. Kes ütleb, et enne eriolukorra kehtestamist oli meie elu „normaalne“. Ja et praegune kroonviiruse kütkes heitlev maailm on „ebanormaalne“.

Teoloogiadoktor Randar Tasmuth väljendab väga asjakohaselt lootust, et paljugi meie endisest, kriisieelsest elust võikski taastumata jääda. Vähe-malt samas mahus ja proportsioonis. „Maailm peabki muutuma,“ ütles ta. „Juba on CO2 emissioon tänu kriisile oluliselt vähenenud. Tulevik on helgem siis kui näiteks 1/3 senisest lennunduse mahust jääbki taastumata, kui paljud mõttetud „logistiliselt“ põhjendatud rekkaveod jäävadki tegemata, kui 1/3 tarbetuid asju jääb tootmata, ostmata ja isegi utiliseerimata, kui 1/3 ameteid saab ümber struktureeritud, kui kõik senised tööalad selliselt ei taastu vaid hakatakse tegema teisi asju.“

Ülestõusmispühade ja sellele eelneva suure reede sõnum on muutumisest, mis toimub läbi kriisi, läbi katsumuste, kannatuse ja koguni surma. Kristus käis kogu inimkonna teed. Sedasama teed, mida meie praegu. Tema ja ta lähikondsete maailm muudeti ühtäkki väga ebanormaalseks. Inimene, kes oma elu ja õpetusega oli armastuse kehastuseks, piire ületava hoolivuse etaloniks, mõisteti surma süüdistusega jumalateotuses. Kuidas saab Jumalat teotada see, kes kõige

kirkamal moel peegeldab Jumala olemust – tingimusteta armastust?

Muidugi, Jeesuse hukkamõistnute arusaam normaalsusest oli midagi muud. Ja siis ka Jumalast. Pühadus läbi eetilise puhtuse, selgepiirilne ja vaidlustamatu õigluse printsiip, omade hoidmine ja võõraste tõrjumine, „normaalsete“ ja „ebanormaalsete“ terav eristamine – need on mõned märksõnad, millega seda Jeesuse vastaste variseride ja kirjatundjate normaalsust võiks kirjeldada. Kumb tundub normaalsem meie jaoks?

Ülestõusmispüha meenutab meile, et võitis Jeesuse esitatud normaal-sus. Kui ka tundus, et kõik see, mida ta õpetas ja oluliseks pidas, sai tema häbiväärse hukkamisega ristil tühistatud, siis ülestõusmissõnum kõneleb vastupidi. Tema õpilaste sõnum, et Jeesus elab, kinnitas vaid üht – hoolimata kõigest, väärtuslikem sellest, mida Jeesus maailmale ja inimestele kinkis elab edasi. Sõnum tingimusteta armastusest ei ole kustutatud, vaid on vägagi reaalsena inimesi elustavaks ja ülestõstvaks jõuks igal ajal ja kõigile.

Ükskõik milline on maailm meie ümber ja millises raskuse või katsumusega parasjagu heitleme, see jumalik normaalsus kehtib ikka veel. Ülestõusmispüha meenutab seda vaimset muutust, transformatsiooni, mis leidis aset kunagi 2000 aastat tagasi, ent mis omab mõju siiani. Ikka veel vajab maailm ja inimene selles meeldetuletust – põhiline on silmale nähtamatu. Tõeline vägi on hingejõud ja veendumus, et selle maailma põhiseadus ei ole mitte kirjeldatav lõputult kasvava majanduse, suurenevate mugavuste ja haiguste vaba eluga – see kõik ei ole lihtsalt lõpuni võimalik. Üksnes armastuse pinnale astumise ja sellele seisma jäämisega, jääme ka ise püsima. Kannatus ning haigus, isegi surm on selle kõrval tühised ja kaduvad. Elu on alati palju rohkem kui kõik see.

Soovin teile kõiki muutusi ületavat ülestõusmisrõõmu – rõõmu elu üle. Aamen.

Tauno Toompuu
EELK Viru praost

Tauno Toompuu. Foto Kristel Kitsing

Treening kodustes tingimustes: kuidas olla lihtsate vahenditega aktiivne?

Alustuseks on oluline teada anda, et pealkirjas sõnastatud käsitledes ei saa kehtestada üliarangeid ettekirjutusi. Mida eripalgelisem on sihtrühm, kellele nõuandeid jagada, seda üldisemad saavad olla suunised. Parim, mida suure varieeruvusega lugejaskonna korral teha, ongi visata välja inspireerivaid ideekillukesi, mida igaüks ise vastavalt oma eripäradele paindlikult praktiseerib. Kuna teema on tohutult lai ja võimalustelt ammendamatu, võtan vabaduse järgnev mõttearendus omalt poolt mõnevõrra ära raamistada. **Räägime valdavalt olukorrast, kuidas treenida ja olla aktiivne, kui oleme sunnitud olema suure osa ajast kodus ning pooleldi karantiinis.** Peamine eesmärk tubastes tingimustes võiks olla see, et me terve päeva vältel lihtsalt ei istu ega pikuta. Siinkohal tuleb lisada, et midagi pole teha, ükski tubane treening ei asenda sõrkjooksu, pikemat rattatiiru õues, korralikes tingimustes jõusaalitreeningut jne. Selline tubane võimlemine sobibki olukorras, kui ei saa õue, taastutakse haigusest, ollakse päris algajad, puudub ligipääs tõsisematele vahenditele või soovitakse vahet peale tööd õhtuti lihtsalt kodus kergelt liigutada. Kui vähegi võimalik võiks tubaseid tegevusi ikkagi kombineerida ka väljas liikumisega.

Mida, kuidas, millal ja kui palju?

Võimalusi, mida teha ja kuidas oma koormust pakkuv aeg üles ehitada on tohutult. Mina pakuksin välja lahendusi, millel tegelikult ka mingi kasutegur võiks olla. Üks põhimõte, mida ka tubastes tingimustes harjutades võiks silmas pidada on harjutuste iseloom. **Otstarbekas on teha harjutusi, mis kaasavad töösse korraga palju erinevaid liigeseid ja lihaseid.** Ei ole mõtet teha randmeringe, õlgade tõstmisi või pakkadele tõusmist, nende kasutegur on liialdusteta sisuliselt olematu. Vähemalt nendel juhtudel, kui eesmärgiks on keha natukenengi mugavustsoonist välja tuua. **Oluline on, et ettevõetava füüsilise tegevuse tagajärjel suureneks pulsisagedus. Me soovime kulutada ka energiat ja tõsta veidike-negi põhiliste lihasgruppide toonust.** Seega võiks ka kodustes tingimustes toimetades olla treeningu nurgakiviks **klassikaline kükk ja selle variatsioonid.** Kükki peetakse kõikide harjutuste kuningaks ja õigustatult. See harjutus kätkeb korraga tegevusesse üle 200 lihase, millest tulenevalt on kükkimise kasutegurid universaalsed: see tegevus on energeetiliselt kulukas, arenevad nii vastupidavus kui jõud ja tasakaal. Iseäranis ahvatlev peaks kükkimine olema naisperele, sest see harjutus on üks parimaid jalgade ja tagumiku toonuse trimmijaid. Töös on terve alakeha, kehatahtlühised ning mõnevõrra on kaasatud ka ülakeha lihaskonda.

Kõikvõimas kükk

Paljude jaoks nii tavaline, nii lihtne, ent asendamatu kasuliku toimega tegevus meie kehale. Mina soovitan keharaskusega kükke teha käd ees, sest käte ees hoidmine kükkimise ajal aitab hoida ülakeha sirgena. Nii väldime selja sattumist vigastusohhtlikku asendisse ja hoiame koormuse jalgadel. Käed võib panna ka kuklale, aga siis läheb sooritus mõnevõrra raskemaks. Jalad peaks olema õlgadest veidi laiemalt ja kükkimise kõikides faasides täistallaga maas, vaade ette või kergelt üles. Alla hakatakse laskuma tagumikku puusaliigestest taha suunates, põlved liikugu kergelt väljapoole. Kükki minnes võivad põlved varvastest mööda minna, aga siin pidage silmas reeglit: nii pal-

Kükk. Foto Janar Rückenberg

ju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik. Selg kaldub alla laskudes ette, kuid peaks olema sirge või kergelt nõgus. Selleks, et kükki saaks üldse kükkiks nimetada, peaks alumises asendis saavutama sügavuse, kus reie pealispind on vähemalt paralleelne maapinnaga või kergelt sellest punktist madalam. Alla minnes ei tohiks põrgatada ja üles tulles ei tohiks põlved liigestest kokku käia. Leidke rahulik rütm ja ärge üles alla liikudes kiirustage. Mis puudutab seda, et kõik ei pruugi iseärasustest tulenevalt saada sügavale kükkida, siis **kükkigegi nii sügavale, kui teie keha või tervisest tulenevad iseärasused seda lubavad.** Sügavuse fikseerimiseks võib vabalt kasutada piiret, näiteks tooli, mida üritate igal kükil tagumikuga ära puudutada.

Kuidas kükkida?

Sellega jäävadki paljud hätta. Lihtne on öelda, et „Tee kükki!“, aga millisel viisil oma kükkimisi täpselt teostada, sellest sõltub nii motiveeritus, kui selle ettevõtmise jätkusuutlikkus ja kasutegurid. **Kõige olulisem on anda oma tegevusele mõte ja siht.** Süsteem on tähtis, sest see loob järjepidevuse ja sünnitab progressiooni (arendava edasiminek), mis saab omakorda olema motivatsiooni lätteks. Alati tuleb iga harjutuse korral tehtud kordused ära lugeda. See on oluline teave, millel saabki teie treeningtegevuste jätkusuutlikkus põhinema. Üks levinumaid väljakutseid on **iga päev 100 järjestikkuse küki tegemine oma keharaskusega.** See kõlab algul hirmutavalt, ent küsimus ongi selles, kuidas seda ettevõtmist teostama hakata ja sellise tasemeni jõuda. On selge, et paljud inimesed ei saa sellega koheselt hakkama – ei peagi! Aga vähemalt on mingi suund ja eesmärk, mille nimel tegutseda. Alustage näiteks nii, et esimestel nädalatel kükite üle päeva 10x10 (10 seeriat, igas seerias 10 kordust, paus 30-90 sekundit seeriade vahel). Pauside üle tuleb arvestust pidada täpselt, kasutage selleks kella või stopperit. Kui 10x10 on lihtne võite proovida seda mõnda aega teha iga päev või minna üle 8x12-le, 8 seeriat, aga nüüd igas seerias 12 kükki. Seejärel 6x15, siis 5x20, seejärel 4x25, 2x50 ja lõpuks 100 kükki järjest. Kui tase küündib 100 järjestikkuse kükini, siis ka seda ei pea kohe iga päev tegema. Alustage võib-olla 3-5 päevast nädalas. Kui hakkate järjestikkustel päevadel igal päeval sadat kükki tegema, siis esmalt proovige teha näiteks nädal aega järjest, seejärel puhake nädalake ja alles siis võtke ette pikem periood (10 päeva, 2 nädalat või enam). Rõhutan ka siinkohal uuesti üle, et üksnes 100-st kükist päevasest aktiivsusest ei piisa, sest see kestab u 5-6 minutit. Hea oleks võimaluse korral ka seda projekti teostada selliselt, et kõnnite (sõrgite) õues 5-6 km, siis tulete koju ja teete oma kükid ära. Kükkide tegemise aega päeva lõikes ma ette ei anna. See on valik vabal tahtel, kuid ma siiski soovitaks ettevõtmist ajastada sellisele ajale, kui olete korralikult üles ärganud. $10 \times 10 \rightarrow 8 \times 12 \rightarrow 6 \times 15 \rightarrow 5 \times 20 \rightarrow 4 \times 25 \rightarrow 2 \times 50 \rightarrow 1 \times 100$

Pauside varieeruvus seeriade vahel 30-90 sekundit tähendab tegelikult seda, et ka sellega on võimalus oma arengut ise reguleerida. Üks asi on seeriade vahel puhata poolteist minutit, hoopis teine lugu on, kui tuleb uut seeriat iga 30 sekundi järel alustada. **Lõppeesmärk võiks olla, et suudan teha kuu aega iga päev järjest 100 kükki (või kõrgemat veerandkükki) ja soovitatult kombineerida seda väljas kõndimise või sõrkimisega. Eesmärgi võib püstitada ka üle päeva kükkides ja/või kahe nädala peale.**

Kükk aja peale

Kui 100 küki projekt annab eesmärgi ja suunised, kuidas pikema aja jooksul oma arengus edeneda, siis aja peale kükkimist võib kasutada ka nii-öelda ühekordse ettevõtmisena. Aga loomulikult on ka selle lähenemise korral võimalik nädalast nädalasse oma eesmärgi ja arengut planeerida. **Aja peale kükkimine seisneb selles, et võtategi mingi aja, näiteks 5, 10 või 15 minutit ja proovite, mitu kükki selle aja jooksul teete.** Taas pruugib see kõlada hirmsamalt, kui tegelikult on. Kõik sõltub jällegi sellest, kuidas te oma kükke teete. Kui sa võtad eesmärgiks kükkida 10 minuti jooksul, aga teed igas minutil 5 kükki (kokku 50 kükki), siis on see jõukohane pea-aegu, et igale inimesele. Küsimus ongi selles, et kuidas sa alustad, kui järjepidev oled ja kuhu välja jõuad. Kui esimestel kordadel teed võib-olla 5-10 kükki igal minutil, siis arenedes küündid peagi juba 12-15 ja enamagi kükini minutil. Oluline on, et sa tead oma lähtetaset, püstitad eesmärgi, oled järjepidev ja jälgid arengut. Ka aja peale kükke võid teha mitmel korral nädalas ja kombineerida neid teiste tegevustega.

Kükk muusika saatel

On üks muusikapala: **Moby „Flower“**, mis on populaarne kükkimise lugu. Selles palas kordub fraas **„Bring (Green) Sally up“ ja Bring (Green) Sally down“**. Kui laulus kuulub „down“ kükitatakse alla ja kui on „up“, siis tõustakse üles. Kusjuures alati ei tule „üles“ päris kohe, siis tulebki seni all püsida kuni muusikapalas kuulub „up“. Ja selliselt terve loo vältel, mis on ajalise kestusega 3 minutit ja 25 sekundit. Ka selle meetodi korral ei pea minema päris kükki, vaid võib teha ka kõrgemat veerandkükki. See on proovimist väärt meetodika. Tehke alguses kasvõi ainult pool lugu kaasa!

Kükkimine püramiidides

Jutt käib sellest, et esmalt tehakse üks kükk, seejärel 20-60 sekundi järel kaks kükki, siis 3 kükki jne. Kokku tehakse sellisel viisil kükkides 55 kükki. Kes soovib rohkem kehale pakkuda, see võib tulla püramiidides ka alla tagasi, siis on kokku 100 kükki.

Kükkimine püramiidides. Foto Janar Rückenberg

Ka siit on võimalik edasi minna ja tuua treeningusse veel enam mitmekesisust, kui näiteks teha pärast igaat kükiseeriat puhkepauside ajal 10-30 sekundit „planku“. Sellisel juhul käibki töö sisuliselt koguaeg, sest kui kükkimine lõpeb, siis „plank“ algab jne. „Planku“ võivad asendada ka kätekõverdused või mõni muu harjutus.

Miks on kükkimine ka kodustes tingimustes treenides sedavõrd oluline? Sellepärast, et baasharjutuste eelistamisest tulenev kasutegur allub hästi Pareto printsiibile. Pareto printsiip ehk 80/20 põhimõte on seaduspärasus, mille kohaselt 80% saavutatud treeningtullemustest tuleneb vaid 20% harjutuste sooritamisest kõikide harjutuste üldarvust. Tehke kindlaks, millised on need 20% kõige efektiivsematest harjutustest ja eelistage neid oma kavade koostamisel. Ülejäänud 80%-le võite julgelt vähem tähelepanu pöörata. On päris selge, et kükk oma variatsioonides on üks harjutustest, mis annab tervet keha silmas pidades väga palju kasutegureid.

Harjutuste kombinatsioonid (kompleksid)

Hea lähenemine pakkumaks iseäranis tubastes tingimustes variatiivset füüsilist aktiivsust on ka erinevad harjutuste kombinatsioonid. Erinevad harjutuste kompleksid seisnevad selles, et järjestikkuselt sooritatakse mitu erinevat harjutust. Kompleksi moodustavate harjutuste järjekord on eelnevalt paika pandud ja iga harjutust sooritatakse määratud arv kordusi. Üleminekul ühelt harjutuselt teisele üldjuhul ei puhata. Üldine reegel on: mida suuremat raskust kasutatakse, seda lühemad on seeriad ühe harjutuse kohta, kuid seda rohkem kordi kompleksi läbi tehakse. Mida kergemad on raskused, seda pikemad on seeriad harjutuste kohta, kuid seda vähem kordi kompleksi läbi tehakse. Harjutuste kompleksid on suurepärane viis jõuvastupidavuse arendamiseks. Need on energeetiliselt kulukad ja ajaliselt ökonoomsed, sest lühikese ajaga tehakse suur hulk tööd. Harjutuskomplekside tegemiseks võib kasutada kodus olevaid hantleid, kangi või sangpommi, aga selleks sobivad suurepäraselt ka igapäeva olmest kohandatud treeningvahendid nagu näiteks tavalised veega täidetud erineva raskusega plastikust joogipudelid. Pakun välja viis kompleksi, mille olen nimetanud Väike-Maarja vallas Rakke lähikonnas tegutsenud tuntud tegijate eesnimede järgi. Muide sarnaselt toimitakse CrossFit'is, kus tuntud harjutuskomplekse on nimetatud nii sõjaveteranide järgi kui naiste nimedega („Amanda“, „Eva“, „Linda“ jne).

Kompleks nr 1 „Karl“

„Svingimine“ 5 liitriise sangkäepidemega veepudeliga (5-20x) + kätekõverdused (5-20x). Näidisvideos teen mina „svingimist“ 10 kordust ja 5 kätekõverdust. Kodus harjutaja võib vabalt kompleksi mõlemate harjutuste korduste arvu ise kohandada. Endale meeldib „Karl“ teha ka nii, et „svingimise“ korduste arv kasvab ning pärast tulen alla tagasi ja kätekõverdusi teen koguaeg 10: „svingimine“ 10/15/20/25/30/25/20/15/10 + kätekõverdused 10 kordust. „Svingimise“ tehnika puhul on kõige olulisem see, et te ei teeks seda harjutust sirgete jalgadega, vaid lähete raskuse alla langedes ka jalgadest veerandküki asendisse. Selg on sirge ja vaade otse. Raskus lennutatakse üles näo kõrgusele, mitte niivõrd kätega seda üles vinnates, vaid inertsil jõul, mis tuleneb puusade võimsast sirgenemisest.

Kompleks nr 2 „Robert“

Surumine seistes 1,5 liitriise veepudeliga (20-30x) + „tuharasild“ (20-30x) + kerepöörded kaalistes (20-30x). Mina teen näidisvideos kompleksi esimest harjutust 10 korda, teist 15 korda ja kolmandat 20 korda. Korduste arv kompleksi harjutuste korral suuresti harjutaja enda modifitseerida. Pidagi silmas seda, et kui raskused on kerged, siis seeriad on pikemad.

Kompleks nr 3 „Oskar“

„Svingimine“ 5 liitriise sangkäepidemega veepudeliga parema käega (10-15x) + vasaku käega + (10-15x) + „kuus liigutust“ veepudeliga (10x). Mina teen näidisvideos kompleksi kõiki harjutusi 10 kordust. Ka „Oskari“ puhul võib korduste arvu kohandada.

Kompleks nr 4 „Ferdinand“

„Plank“ (15-45 sekundit) + „põtkur“ (inglise keeles „thruster“) veepudeliga (10-20x). Mina teen näidisvideos „planku“ 20 sekundit ja „põtkurit“ 10 kordust. „Põtkur“ seisneb selles, et minnakse kükki ja üles tõustes sooritatakse seistes surumine kohe peale. Seda harjutust on tegelikult kõige parem teha kangiga, juhul, kui see on kasutada.

Kompleks nr 5 „Ernst“

„Sumo“ jõutõmme (10-20x) + seistes veepudeliga tõstmine kõrvale (15-20x) + jalgade tõstmine üle takistuse (20-50x).

Harjutuse taga sulgudes antud numbrid on kordusvahemikud, kuhu võiks harjutuskomplekse sooritades jääda. Näiteks „plank“ (15-45 sekundit) + „põtkur“ veepudeliga (10-20x) tähendab seda, et esimese harjutuse puhul väiks jääda 15-45 sekundi vahele ja teise harjutuse korral 10 ja 20 korduse vahele. **1 seeria = esimene + teine + kolmas harjutus.** Mitu seeriat teha? Ka treeningu maht sõltub harjutaja soovist, tasemest ja kasutatavatest raskustest, aga see number võiks jääda vähemalt kuhugi **5 ja 20 seeria vahele.** Ideaalis võiks töö käia koguaeg järjest, kuid ka siin sõltub kõik harjutaja võimekusest. Ei ole keelatud ka pärast iga seeriat teha kergeid pause 30-60 sekundit, ent kuna raskused (veepudeliga näol) on võrdlemisi kerged, siis jõudluse korral võiks pausid hoida siiski minimaalsed. Nagu siis, kui keskendusime enam koormuse andmisele läbi kükkide või ka komplekside korral teha eelnevalt õues 5-6 km kõndimist, sõrkjooksu või 10-20 km pikkuse rattasõidu. Komplekse võib teha mitmel korral päevas ja mitmel korral nädalas. Miks mitte läheneda viisil:

ESMASPÄEV: 5-6 km kõndimist +

kodus 5-20 seeriat „Karl“

TEISPÄEV: 5-6 km kõndimist +

kodus 5-20 seeriat „Robert“

KOLMAPÄEV: 5-6 km kõndimist +

kodus 5-20 seeriat „Oskari“

NELJAPÄEV: 5-6 km kõndimist +

kodus 5-20 seeriat „Ferdinandi“

REEDE: 5-6 km kõndimist +

kodus 5-20 seeriat „Ernsti“

Kindlasti ei pea selline arv treeninguid olema igal nädalal. Kõikide harjutuskomplekside näidiseid on võimalik vaadata minu youtube'i kanalilt, kui trükkida otsingusse „Janar Rückenberg“. Erinevaid komplekse võib kokku panna ka igaüks ise vastavalt oma eelistustele ja iseärasustele.

KOKKUVÕTTEKS:

1. Kui võimalus on, siis mingi osa aktiivsusest teosta kindlasti õues (kõndimine, sõrkjooks, rattasõit jne).

2. Eelistage baasharjutusi (küikid, väljaastet, surumised, tõmbamised). Need on harjutused, mis kaasavad tööse korraga väga suure osa keha lihaskonnast. Ükskõik, mis on eesmärgiks (üldine lihaste toonuse tõstmine, noortel meestel lihasmassi kasvata mine, maksimaalse jõu ja kiiruslike võimete arendamine, rasvapõletus või energia kulutamine), kavade üles ehitamine baasharjutustele on nende eesmärkide saavutamise tõhusaim viis. Kükk on üks paremini tubastes tingimustes teostatav baasharjutus! Usaldage mind!

3. Ainult tubane treening võiks laias laastus kesta 15-45 minutit. Kõik oleneb harjutaja võimekusest ja eesmärkidest. Kui kombineerite tubase jõutreeningu väljas tehtud kardiotreeninguga (kõndimine, ratas, rulluisutamine, sõrkjooks, ujumine jne), siis on ka 1,5-2 tunnine treening täiesti tavali ne. Näiteks teeb 50-60 aastane daam esmalt õues 45-60 minutit tempokat kõndimist, peale mida tuleb koju ja kükkib püramiidides (1-10). Kükkide puhkepauside ajal võib teha 15-20 sekundi liisi „plangu“ seeriaid.

4. Teadmiseks: mida pikemad on seeriad ja lühemad on puhkepausid, seda rohkem energiat kulutatakse ja areneb rohkem vastupidavus. Seeria te ja puhkepauside pikkust reguleerib iga harjutaja vastavalt oma võimekuse le ise, aga ärge jääge koormuse doseerimises osas ka liialt tagasihoidlikuks.

5. Süsteem ehk arenguplaan eesmärkidega on tähtis. See kehtib igas vanuses. Võtke omale pisikesi väljakutseid, mida alistada, see annab sihi, motiveerib ja loob järjepidevuse.

6. Harjutuste tehnika on väga tähtis, nende omandamisest peaks igasugune treenimine algama. Internet on erinevate harjutuste tehnikaid täis.

7. Erinevaid harjutuste komplekse võid vabalt läbi teha mitmel korral päevas (kui on soovi ja tahtmist). Kui on võimalust, siis soorita komplekse hantlite, kangi ja/või sangpommidega.

8. Kui toanurgas seisab velotrenažöör või on kasutada sõudeergomeeter jne, siis need vahendid pakuvad kindlasti täiendavaid võimalusi, eriti, kui ilm õues liikumist ei soosi. Sõudeergomeeter on muidugi täiesti omaette ammendamatu võimlustega „maailm“!

9. Võtke ette matkamisi asulast asulasse. Nädalavahetusel tehke pikema jalutuskäike, laske ennast autoga viia läheduses asuvasse naaber asulasse (10-20 km) ja jalutage seal tagasi. Näiteks Lahust Rakkesse, Triigist Maarjasse, Simunast Maarjasse, Kiltsist Maarjasse, Liigvallast Rakke, Koerust Rakke, Rakkest Simunasse, Pandiverest Maarjasse, Vägevast Rakkesse, Rakkest Maarjasse, Kiltsist Pikeverre jne. Liikudes punktist A punkti B on ka motivatsioon tegutsemiseks oluliselt suurem.

10. Erinev kõndimise kiirus omab erinevat kalorikulu.

Kui see eraldi esile tuua, siis on asi mõistagi loogiline ja ilmselge, ent ma arvan, et paljud seda tõsiasja siiski ei teadvusta. Seega, nagu ka tabelist nähtub ei ole päris ükskõik, kuidas me kõnnime. Mida intensiivsem on käik, seda suurem on energiakulu.

60 minutit	50 kg	60 kg	67,5 kg	80 kg	90 kg	100 kg
Kõndimine kiirusel 3 km/h	132 kcal	156 kcal	180 kcal	216 kcal	240 kcal	264 kcal
Kõndimine kiirusel 5 km/h	176 kcal	208 kcal	240 kcal	288 kcal	320 kcal	352 kcal
Kõndimine kiirusel 6,5 km/h	220 kcal	260 kcal	300 kcal	360 kcal	400 kcal	440 kcal

“Saladus”

On veel üks „saladus“, mille tahan avaldada. Üheks parimaks võimaluseks energiat kulutada ja aktiivne olla on tegelikult kõige tavalisemad majapidamistööd, iseäranis välitingimustes. On nähtud naljakaid olukordi, kui inimene käib olematu intensiivsusega laisalt treeningusaalis „vedelemas“ väidetavalt eesmärgiga kulutada, et kaalu langetada, samas on omal maja taga suur muruplats alaliselt niitmata. Ärgem nähem treeningusaalides mingeid imelahendeid! Selle sama kehalse kulutuse, mida paljud treeningusaali taotlema tulevad saab väga efektiivselt kätte lihtsat tööd tehes. Huvist ajendatuna olen teinud interneti avarustes erinevate kaloritabelitega tööd ja toon teieni mõningad arvutused 70 kg kaaluva inimese kohta. Selge see, et esitatud kulutused võivad erinevates tabelites olla päris varieeruvad. Ent siiski, suurusjärgudest, kui palju ühe või teise tegevuse korral energiat kulub on võimalik saada päris hea ettekujutus. Ja loomulikult, kui energiat ja tahtmist üle, siis alati võib lisaks tehtud töödele treeningusaalis täiendavalt aktiivne olla.

Umbes 70 kg-ne inimene kulutab 60 minutiga energiat järgmiselt:

1. Jooksmine kiirusel 10 km/h – 735 kcal
2. Jalgrattaga sõitmine kiirusel 20-25 km/h – 633 kcal
3. Labidaga kraavi või augu kaevamine – 485 kcal
4. Ujumine (rahulik) – 478 kcal
5. Lumerookimine – 434 kcal
6. Kõndimine kiirusel 7 km/h – 396 kcal
7. Puulõhkumine – 378 kcal
8. Keskmise jõutreening – 375 kcal
9. Puude vedamine ja ladumine – 372 kcal
10. Muruniitmine – 317 kcal
11. Rehaga riisumine – 300 kcal
12. Trimmerdamine – 294 kcal

Nippe jagas Janar Rückenberg.
Foto Janar Rückenberg

Kokkuvõttes rõhutan uuesti, et üheste treeningsoovituste jagamine varieeruva võimekusega sihtrühmadele on võrdlemisi komplitseeritud. Veel enam raskendab seda ülevaate omamine, millised vahendid, võimalused ja tingimused kellelgi täpselt kasutada on. Sellest tulenevalt saavadki pakutavad ideed olla sellised, mida on suutelised teostama võimalikult suur osa erineva võimekusega inimestest. On selge, et on neid, kellele on soovitatugi üle jõu käiv, aga on ilmne, et palju on ka neid, kellele antud tegevused ei paku erilist pingutust. Siiski olen püüdnud pakkuda lahendusi, millest saavad koormust nii edasijõudnud, kui päris algajad. Väga palju sõltub harjutaja enda loomingu lisusest ja pealehakkamisest. Olge terved!

Janar Rückenberg

Taluturu müügi korraldus on muutunud

Eestis kehtestatud eriolukorra lõppemiseni on muutunud taluturu müügi korraldus.

Kaupa saab osta ettetellimisega taluturu telefonil 5609 9123 või e-kirjaga taluturg@vmeps.ee.

Samaks nädalaks võetakse kauba tellimusi vastu kolmapäeva õhtuni. Tellitud kauba kohaletoimetamine toimub Väike-Maarja aleviku piires reedel ja laupäeval, tellimusele saab ise järgi tulla laupäeviti kell 10-12.

Väike-Maarja taluturu tooted, hinnad ja tootjad leiab aadressil www.vmeps.ee.

Lähinädalatel avatakse ka Väike-Maarja taluturu e-pood.

Marju Metsman

Taluturult saab lähikonnas toodetud toitu. Foto Kristel Kitsing

Swedbank

Hoia end ja teisi, ära külasta pangaesindust!

Swedbanki esindustesse saab alates 1. aprillist tulla ainult broneeringu alusel.

- Enamiku toimingutest saad ise ära teha meie digikanalites või pangaautomaadide abil.
- Kui arvad siiski, et pead pöörduma esindusse, helista palun numbrile 6 310 310. Leiame Sinu murele lahenduse või broneerime aja esindusse.

Olukord muutub pidevalt. Jagame uut infot Swedbanki Facebooki lehel ja internetipangas www.swedbank.ee

NB!

Aprillis tõusevad pensionid. Ka uue pensioni suuruses saad veenduda internetipangas, pangaautomaadis või helistades numbrile 6 310 310.

Palume vabandust võimalike ebamugavuste pärast ja loodame, et saame esindused peagi uuesti tavapäraseks nõustamiseks avada.

MJM OÜ pakub elektritööd ja käiduteenust B-pädevuse piires. Majandustegevuste nr TEL002806.

Kontakt: 509 4436
Martti Sindonen
Lisainfo www.mjm.ee

Äntu Mõis OÜ müüb mahekanamune argipäeviti kell 8-16. Asume Äntu külas Väike-Maarja vallas. Tel 327 0206

Äntu Mõis OÜ rendib Väike-Maarja vallas põllumaid. Kontakt: 523 0732; lauri@antumois.ee.

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

5. mail alates 10.00
VÄIKE-MAARJA HOOLDEKODUS
Etteregistreerimine
tel 5656 4959; 5016 825

Silmade kontroll 15€, prilliootjale TASUTA!

ROBOTNIIDUKITE MÜÜK, PAIGALDUS, HOOLDUS JA REMONT.

BASEILO

AIA- JA METSATEHNIKA MÜÜK, HOOLDUS, REMONT

Rakvere, Tallinna 47

tel +372 56 498 775 • info@baseilo.ee • www.baseilo.ee

Koguduste teated

VÄIKE-MAARJA KOGUDUS

Jumalateenistused pühapäeviti kell 13.00 pastoraadis. Jumalateenistused mais algavad pärast kogunemispäirangute lõppemist.

Kogudust teenib hooldajaõpetajana Tauno Toompuu.

Tel 529 0651, e-post: tauno.toompuu@eelk.ee.

Diakon Juhan Rumm. Tel 5345 0943.

EELK Väike-Maarja koguduse aadress: Tamme 3 46202

Väike-Maarja internetis: <http://www.eelk.ee/vaike-maarja/>

EELK Väike-Maarja koguduse annetusarve nr

Swedbankis on EE652200001120247658

AVISPEA KOGUDUS

Jumalateenistused pühapäeviti kell 10.30.

Koguduse pastor on Eerek Preisfreund. Tel 323 5450;

524 1982; e-post: avispea@ekkllesia.ee

Avispea Vabakoguduse aadress: Avispea küla, 46208

Väike-Maarja vald, Lääne-Virumaa

Koguduse veebileht:

<http://avispeakogudus.wixsite.com/kogudus>

Eesti EKB Koguduste Liidu Avispea Vabakogudus 10502002423005

SIMUNA KOGUDUS

Jumalateenistused pühapäeviti kell 11.00.

Koguduse õpetaja on Enn Salveste.

EELK Simuna koguduse aadress: Allika 3, 46401 Simuna

Tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021,

e-post: enn.salveste@eelk.ee

EELK Simuna ja Juuda koguduse arvelduskonto

annetuste tarvis on: Swedbank IBAN:

EE852200001120184054

RAKKE KOGUDUS

Jumalateenistused pühapäeviti kell 14.00 Oru 6.

EEKBKL Rakke Koguduse aadress: Oru 6, 46301 Rakke

Kogudust juhatab diakoniss Tiina Teppo.

Tel 5623 1313, e-post: rakke.kogudus@gmail.com

Koguduse veebileht: <http://rakkekogudus.weebly.com/>

Annetused: EEKBL Rakke Kogudus EE432200221044564569 Swedbank

Kalmistumeistrite kontaktandmed:

Väike-Maarjas – Ruth Palmiste, tel 516 1809;

Simunas – Mirjam Kesküla, tel 524 7944;

Aos – Aili Uustalu, tel 524 6501

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

Õnne tänasteks tegudeks,

õnne homseteks olemisteks,

õnne tuleviku toimetusteks!

Olge rõõmsad, terved ja tublid!

FREDY TOMEI 27.03.2020

LIISA VIKBERG 07.03.2020

ELEANORA SOOSALU 17.03.2020

JETE JOHANNA KAASIK 26.03.2020

Korstnapühkija

55604046

(Ahjukoda OÜ)

OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad.

Tel 504 5215, 514 5215,

info@est-land.ee

Puurkaevud, veesüsteemid, biopuhastid, septikud, mahutid.

Puurkaevumeistrid OÜ
info@puurkaevumeistrid.ee;
502 1279, 526 9604.

Ostan sõidukeid ja kaubikuid igas seisukorras, võib remonti vajada.

Tel 5309 2650

Suurpuhastus, kodukoristus ja akende pesu.

Tel 5616 2388 või ouodal@hotmail.com
Facebookis Odal Oü

Müüa suvelilli ja ampleid, tomati ja kurgitaimi

Väike-Maarja Lõuna-põik 5.
Telefon 511 8084

Otsin elukaaslast, naist vanuses 45-55 eluaastat.

Tel 5740 4068.

Surm ei vaja suuri sõnu,
ta kehtestab igavese vaikuse...

Mälestame tegusat
naabrinaist

ELISABETH LAMPI

Puhka rahus!

Liina, Õie, Mall

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

Mai

Üks päev kui pärl ta teiste seas
kord aastas särab igas eas

98

LEILI KIVVI – 24.05.1922

93

VILMA KIVILO – 30.05.1927

92

SAALE KASK – 17.05.1928

90

HILMA MATTISEN – 10.05.1930

LINDA KASK – 13.05.1930

ENDEL KLEBAND – 18.05.1930

89

ENA-LISETTE LILLEVÄLI – 01.05.1931

VAIKE MOROZOVA – 21.05.1931

MARTIN KRIKMANN – 27.05.1931

HELGI-ELFRIEDE AUN – 31.05.1931

88

ILMI SILLA – 11.05.1932

MILVI RÜÜTEL – 18.05.1932

86

HELGI SALUMETS – 01.05.1934

AINO-ALIIDE SAAREMÄEL –
12.05.1934

85

HELGI HEIN – 13.05.1935

JUTA SANDER – 16.05.1935

KUIDO NARITS – 19.05.1935

MARTA TOODE – 27.05.1935

80

MART LEPIK – 03.05.1940

ESTER VIIRMA – 19.05.1940

EEVI REBANE – 19.05.1940

VALENTINA LAKS – 24.05.1940

HELMUTH PÖDRA – 27.05.1940

75

ANDREI INGEROINEN – 20.05.1945

RUTH PALMISTE – 27.05.1945

MAIE KÄSPER – 29.05.1945

70

AINO VÖSUMETS – 12.05.1950

REGINA SINIJÄRV – 24.05.1950

HELGI OJA – 26.05.1950

ILMA KURRIS – 29.05.1950

Soovime õnne ja tugevat tervist!

Väike-Maarja Vallavalitsus

NB! Palume inimestel, kes ei soovi, et lehes avaldatakse tema sünnipäevaõnnitus, teatada sellest toimetajale tel 329 5759.

Väike-Maarja Hooldekodu (Ravi 1, I korrus)
päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Inkotoa pakutavaid

URIINIPIDAMATUSE ABIVAHENDEID:

- naha- ja haavahooldusvahendid,
- imavad aluslinad,
- mähkmed jm.

Isikliku abivahendi kaardi olemasolul kaup 40% soodsamalt.

Tellitud tooted tuuakse kohale **11. mail kell 9.00-12.00**

Tellimiseks ja infoks helistada tel 326 1345 või 5343 9837.

NB! Abivahendi soovist etteteatamine vähemalt 5 tööpäeva varem!

Simuna spordihoones, I korrusel, osavalla ruumis
saab tellitud tooted kätte **11. mail kell 12.30**

Rakkes, Simuna tee 10
saab tellitud tooted kätte **11. mail 14.00**

Pandivere Pansionis, Mõisa, Vao küla
saab tellitud tooted kätte **11. mail kell 14.30**

Üürile anda 3-toaline korter Väike-Maarjas.
Info telefonil
5307 2594.

Müüa 2-toaline korter Triigis.
Hind 8000 €.
Tel 5616 2388.

Väike-Maarja Valla Infolehe väljaandja:

Väike-Maarja Vallavalitsus,
Pikk 7, 46202 Väike-Maarja,
tel 329 5750, www.v-maarja.ee

Toimetaja: Kristel Kitsing

Toimetuse kolleegium:

Kirke Tobreluts, Edgar Tammus, Siiri Kanarbik,
Annika Aasa, Kristel Lehtme.

Kaastööd ja teated palume saata hiljemalt

30. kuupäevaks e-posti aadressil:

kristel.kitsing@v-maarja.ee, tel 329 5759.

Toimetuse võib teksti lühendada.

Toimetuse ei vastuta reklaamide sisu eest.

Tehniline teostus:

Arman Projekt OÜ

Tel 5649 5252, kalurileht1.ee

Ilmub kord kuus, kuu 3. või 4. nädalal

Tiraaž 2700 eksemplari.

Rattabaas
RATAS
KEVADEKS KORDA!
Tasuta transport
Väike-Maarjast
Hinnapakkumine enne hooldust.
Kontakt: Kalle Kriit 5341 6418
Lai 9, Rakvere
Pood on avatud
E-R: 10-19 L: 10-15
P: Oleme trennis!
Tel 322 2030
rattabaas@gmail.com
www.rattabaas.ee

Teostan erinevaid töstetöid koos veoga.
Puit-, maakivid, betoon jne
Hind kokkuleppel tunni alusel.
OÜ PIHLASPÄ TALU
Tel 5647 8105 Kaur

Massaaž Eipri külas.
Immuunsüsteem korda!
Vabane lihasingetest!
Täpsem info:
<https://lotusmassaaz.ee/>
Anti: 5323 9228

Pottsepp teeb tööd
Tel 58033448, Ain
Fb: Ahju & Kaminatööde OÜ
www.ahjudjakaminad.ee

Mälestame

Ei võta sõnad leinavalu, ei kuivata nad pisaraid...

HENDRIK HENDRIKSON 13.02.1941 - 29.03.2020
JÜRI NIKOLAJEV 12.12.1952 - 28.03.2020
VARMO PUUSEP 03.03.1966 - 10.03.2020
VILJAR VAARIK 20.07.1980 - 15.03.2020
ELISABETH LAMP 20.05.1934 - 11.03.2020
VIRVE SALU 23.12.1936 - 09.03.2020

